

19.000 Μόρια:
Πνευματική
Λύτρωση ή
Αυταπάτη;
ΣΕΛ. 8

Gentrification: Η
λαίλαπα του
αστικού
εξευγενισμού
ΣΕΛ. 11

Αϊτή: Γιατί
βυθίζεται στη
βία;
ΣΕΛ. 18

Νάσος Γκαβέλας:
Όταν το όριο
γίνεται αφετηρία
ΣΕΛ. 4

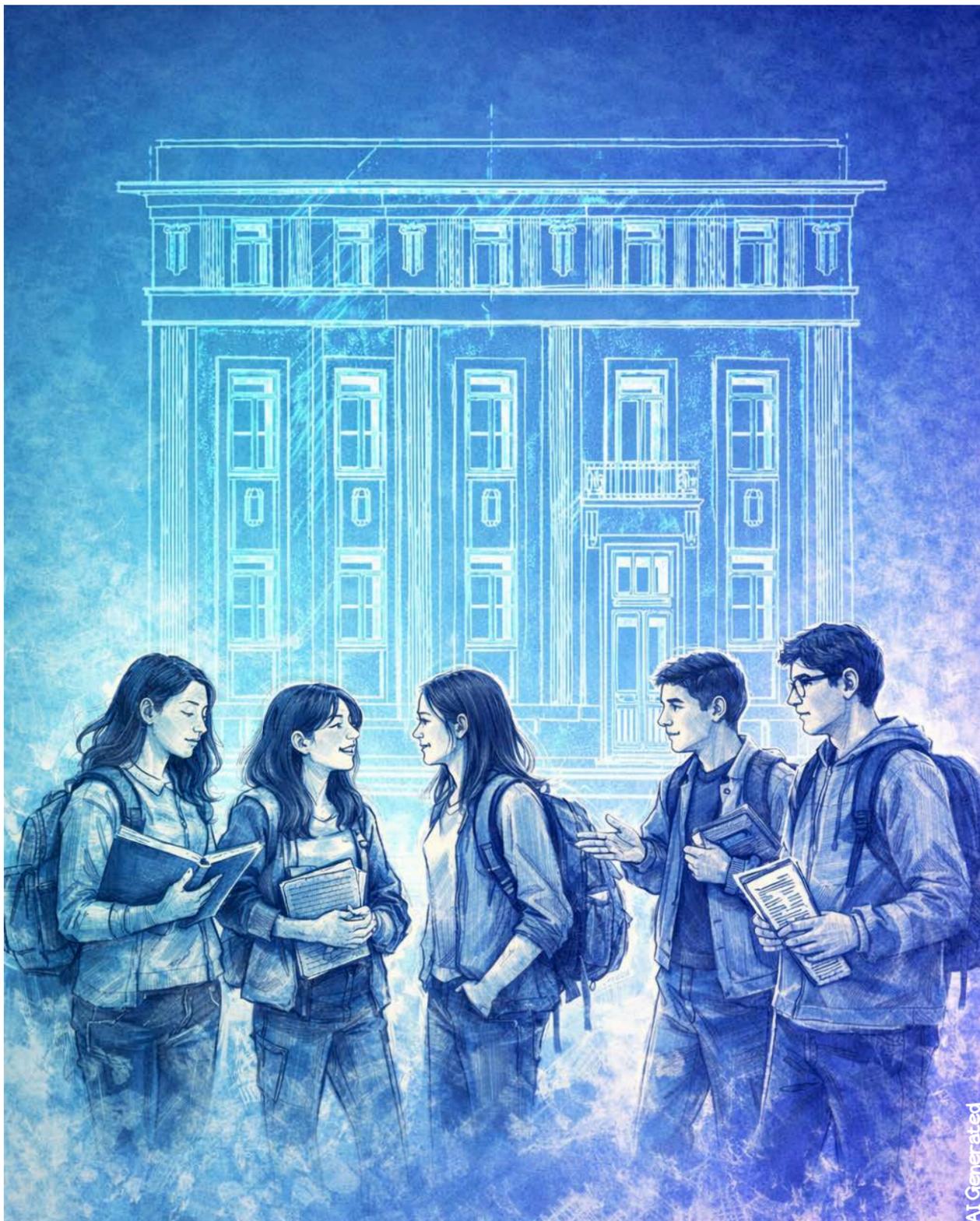
ΜΕ ΑΠΟΨΗ

Η Μαθητική Εφημερίδα του 1ου Προτύπου ΓΕΛ «Γεννάδειο»

Τεύχος 1ο

Κυριακή 15 Μαρτίου 2026

Η νέα γενιά αξιολογεί, αμφισβητεί, εκφράζεται

Ο Χώρος που μας διαμορφώνει

Το σχολείο και οι άνθρωποι
γύρω μας
ΣΕΛ. 2-4

Μεγαλώνοντας στην πίεση

Η τελευταία σχολική
χρονιά, οι προσδοκίες και το
βάρος των επιλογών
ΣΕΛ. 6-8

Η επιλογή που μας Καθορίζει

Γιατρός, δικηγόρος ή κάτι
άλλο; Το δίλημμα των νέων
ΣΕΛ. 10

Όταν τα Δικαιώματα Δοκιμάζονται

Κοινωνικές ανισότητες, βία
και ο αγώνας για σεβασμό
των ανθρωπίνων
δικαιωμάτων
ΣΕΛ. 12-14

Ο Κόσμος που Κληρονομούμε

Πόλεμοι, κρίσεις και οι
προκλήσεις ενός κόσμου που
αλλάζει
ΣΕΛ. 18-20

Το Αύριο που Πλησιάζει

Τεχνητή νοημοσύνη,
επιστήμη και τα μεγάλα
ερωτήματα του μέλλοντος
ΣΕΛ. 21

Η Τέχνη δεν Σιωπά

Η δύναμη της τέχνης να
αντιστέκεται και να
αφυπνίζει
ΣΕΛ. 22-23

Εμείς, οι λαοί των «Ηνωμένων» Εθνών

Όταν τα δικαιώματα δοκιμάζονται

81 χρόνια μετά την ίδρυση του ΟΗΕ, οι αρχές της ειρήνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μοιάζουν να δοκιμάζονται ξανά. Η Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου κ. Μαρία Γαβουνέλη μιλά για τον ρόλο των θεσμών σε έναν κόσμο συγκρούσεων.

ΣΕΛ. 12

Στα αρχεία του Γενναδείου

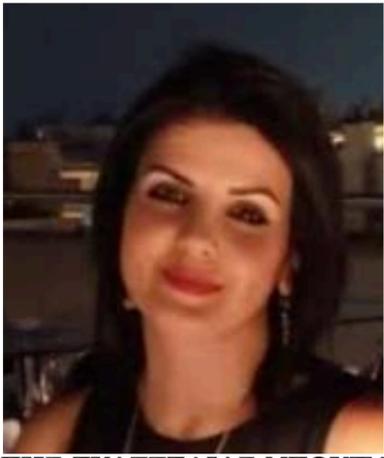
Ένα σχολείο δύο
αιώνων μιλά μέσα από
τα τεκμήριά του
ΣΕΛ. 3

Σεξουαλική Κακοποίηση

Συνέντευξη με τη
Μαρίνα Καλογήρου - Ο
Φορέας «Το Θάρρος»
ΣΕΛ. 14

Μάθημα πίσω από τα κάγκελα

Συνέντευξη με τον Πέτρο
Δαμιανό - Σχολείο
Φυλακών Αυλώνα
ΣΕΛ. 5

ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ ΝΤΟΥΠΑ

Κάθε γενιά έχει τη δική της φωνή. Το ερώτημα είναι αν βρίσκει τον χώρο να ακουστεί.

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από μια αδιάκοπη ροή πληροφοριών, γεγονότων και εξελίξεων που επηρεάζουν βαθιά την καθημερινότητά μας. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, η ανάγκη για σκέψη, διάλογο και ουσιαστική κατανόηση της πραγματικότητας γίνεται ολοένα και πιο σημαντική.

Οι σελίδες που κρατάτε στα χέρια σας αποτελούν μια προσπάθεια μαθητών του 1ου Προτύπου Λυκείου Γενναδείου να καταγράψουν προβληματισμούς και ερωτήματα που απασχολούν τη δική μας γενιά. Όχι μόνο όσα συμβαίνουν γύρω μας, αλλά και όσα διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τον κόσμο.

Η αφετηρία αυτής της διαδρομής δεν θα μπορούσε να είναι άλλη από το ίδιο το σχολείο. Το σχολείο είναι ο χώρος μέσα στον οποίο διαμορφώνονται οι πρώτες ιδέες, οι πρώτες απόπειρες κατανόησης της κοινωνίας. Από την ιστορία του Γενναδείου μέχρι τις δράσεις της σχολικής κοινότητας και τις ανθρώπινες ιστορίες που το περιβάλλουν, επιχειρήσαμε να φωτίσουμε τον χώρο που μας διαμορφώνει.

Στη συνέχεια το βλέμμα στρέφεται στη δική μας καθημερινότητα. Η εφηβεία είναι μια περίοδος γεμάτη ερωτήματα, επιλογές και προσδοκίες. Η πίεση των πανελλαδικών εξετάσεων, η αγωνία για το μέλλον, αλλά και η ανάγκη για προσωπική ισορροπία αποτελούν εμπειρίες που επηρεάζουν βαθιά τη ζωή των μαθητών.

Σε μια κοινωνία, εξάλλου, όπου η επιτυχία συχνά αποτυπώνεται σε αριθμούς, τίθεται ένα ουσιαστικό ερώτημα: είναι πράγματι η επιτυχία σε κάθε είδους εξέταση μια πραγματική λύτρωση ή μήπως συνοδεύεται από μια πίεση που συχνά μένει αόρατη;

Από το σχολείο και την καθημερινότητα των μαθητών, η συζήτηση ανοίγει σταδιακά προς ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα. Η βία στις σχέσεις των νέων, τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι κοινωνικές ανισότητες και η

προστασία των ζώων αποτελούν θέματα που δείχνουν ότι η νέα γενιά δεν μένει αδιάφορη απέναντι στην πραγματικότητα.

Μέσα από συνεντεύξεις με ανθρώπους της κοινωνίας των πολιτών και θεσμικούς φορείς επιχειρείται μια βαθύτερη κατανόηση των προκλήσεων της εποχής μας. Γιατί η κοινωνία δεν αλλάζει μόνο μέσα από τις μεγάλες πολιτικές αποφάσεις, αλλά και μέσα από τις καθημερινές δράσεις ανθρώπων που προσπαθούν να βελτιώσουν τον κόσμο γύρω τους.

Ταυτόχρονα, το βλέμμα στρέφεται και πέρα από τα όρια της χώρας μας. Οι διεθνείς εξελίξεις, οι κοινωνικές κρίσεις και οι πολιτικές συγκρούσεις υπενθυμίζουν ότι ο κόσμος είναι πιο αλληλένδετος από ποτέ.

Την ίδια στιγμή, οι τεχνολογικές εξελίξεις και η επιστημονική πρόοδος δημιουργούν νέα ερωτήματα για το μέλλον της ανθρωπότητας. Η τεχνητή νοημοσύνη, οι νέες ανακαλύψεις και οι αλλαγές στον τρόπο ζωής ανοίγουν δρόμους που πριν λίγα χρόνια φάνταζαν αδιανόητοι.

Η εφημερίδα αυτή αποτελεί, πάνω απ' όλα, μια άσκηση δημοκρατίας. Μια προσπάθεια έρευνας, διαλόγου και έκφρασης της νέας γενιάς.

«Η φωνή των νέων αξίζει να ακούγεται»

Τετ-α-τετ με τον Δήμαρχο Αθηναίων

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΙΑΣΟΝΑ ΚΕΦΑΚΗ, ΜΥΡΤΩΣ ΑΝΕΣΤΟΥ, ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ ΣΠΑΡΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ ΠΛΟΥΜΗ

Σε μια περίοδο όπου οι πόλεις καλούνται να αντιμετωπίσουν σύνθετες κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, ο δήμαρχος Αθηναίων Χάρης Δούκας μιλά στους μαθητές για τις προτεραιότητες της δημοτικής αρχής. Από τη συνεργασία του δήμου με τα σχολεία και το κυκλοφοριακό πρόβλημα έως τις κοινωνικές ανισότητες και το όραμα για μια πιο ανοιχτή και ανθρώπινη πόλη, η συζήτηση φωτίζει ζητήματα που επηρεάζουν την καθημερινότητα των πολιτών.

Ερ.: Μέσα στα Χριστούγεννα διοργανώθηκαν διάφορες εκδηλώσεις διασκέδασης προσβάσιμες για όλον τον κόσμο. Εντάσσονται αυτές σε ένα γενικότερο σχέδιο αξιολόγησης αυτών των δραστηριοτήτων και ποιο είναι το όραμά σας για τη συνέχεια;

Θέλουμε την πόλη ανοιχτή και ζεστή. Είναι μια πόλη η οποία έχει πολύ μεγάλες ανισότητες. Είναι μια βιτρίνα που φαίνεται να έχει μεγάλη ανάπτυξη με πεντάστερα ξενοδοχεία, με ακριβά εστιατόρια, με 10.000.000 τουρίστες.

Πίσω απ' όλο αυτό είναι 16.000 άνθρωποι που χρειάζονται καθημερινά στήριξη και το κάνουμε. Δίνουμε πολύ φαγητό και στα παιδιά στα σχολεία, κοινωνικό παντοπωλείο, κοινωνικό φαρμακείο για 3.500 οικογένειες και πάνω από 1.000 άστεγους.

Όμως υπάρχουν μόνο 200 κλίνες. Ανοίξαμε τώρα αρκετές γιατί αυτό μας ενδιαφέρει, να μην είναι κανείς έξω.

Πρέπει να προστατεύσουμε τους πιο ευάλωτους για να μπορέσει να σταθεί η πόλη στα πόδια της γι' αυτό τους στηρίζουμε στα θεμελιώδη. Θέλουμε να γεμίζουμε τις πλατείες με κόσμο, με νέους ανθρώπους, με εκδηλώσεις, με παρεμβάσεις, με δράσεις που να είναι με μηδενικό ή πολύ χαμηλό αντίτιμο.

Αν το κάνουμε αυτό, τότε η πόλη θα είναι μια πόλη αλληλεγγύης με ισότητα και

Οι μαθητές συνομιλούν με τον κ. Χάρη Δούκα

«Θέλουμε την πόλη ανοιχτή και ζεστή»

θα αισθανόμαστε όλοι καλύτερα και πιο ασφαλείς.

Ερ.: Πρόσφατα δημοσιεύθηκε η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για τη δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας που θα εκτείνεται στα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου. Θεωρείτε πως το εγχείρημα αυτό θα συνεισφέρει πραγματικά στην επίλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος;

Το πρόβλημα δυστυχώς δύνεται με μια μόνο δράση, είναι πολυσύνθετο και είναι παρεμβάσεις που έχουμε δουλέψει με τους συγκοινωνιολόγους και το υπουργείο. Θέλουμε να μειωθεί ο χρόνος αναμονής των συρμών του μετρό, να ανοίξει η νέα γραμμή, να έχουμε πιο σύγχρονα λεωφορεία κι έτσι το κυκλοφοριακό θα αποσυμφορηθεί σημαντικά. Αν γίνουν κάποιες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και επιλυθούν προβλήματα από τη δημοτική συγκοινωνία που επιθυμούμε να είναι δωρεάν (το συζητάμε με το κοινοτικό κλιματικό ταμείο και την κυβέρνηση) για το οποίο έχουμε έγκριση από τον ΟΑΣΑ τότε θα είναι μια μεγάλη ανάσα.

Ερ.: Τη φετινή χρονιά συμπληρώνονται δύο χρόνια από την εκλογή σας και την ανάληψη των καθηκόντων σας. Κοιτώντας πίσω αυτό το διάστημα, τι θεωρείτε πως μπορέσατε να αλλάξετε πραγματικά στην Αθήνα και ποιο είναι το σχέδιο για τη συνέχεια της θητείας σας;

Έχουμε παρουσιάσει σε κάθετομέα τι κάναμε τα τελευταία δύο χρόνια με νούμερα σε σχέση και με τους στόχους μας.

Λέγαμε 5000 δέντρα το χρόνο και τα πετύχαμε. Μπείτε στο athenstree.gr και δείτε το. Λέγαμε να ανοίξουμε τον μεγάλο περίπατο. Ανοίξε. Λέγαμε να ανοίξουμε την Όλγας. Δεν άνοιξε, είμαστε κοντά.

Λέγαμε να κάνουμε αναστροφή την Αμαλίας. Φτιάξαμε την αναστροφή, περιμένουμε το φανάρι. Λέγαμε να δούμε τι παρεμβάσεις έχουμε κάνει στα σχολεία. Έχουμε 300 σχολεία, σε κάποια κάναμε μικροδιορθώσεις, σε κάποια μεγάλες παρεμβάσεις, ότι έχουμε υποσχεθεί θα το κάνουμε.

Είπαμε θα γίνει ανάπλαση στον Βοτανικό και γίνεται. Κάθε μήνα αξιολογούμε πώς πάμε στους στόχους και κάνουμε και κάτι άλλο. Αλλάζουμε τον κόσμο. Αυτό το έμαθα όντας καθηγητής διοίκησης. Πρέπει να δημιουργούμε συνέχεια κίνητρο και κινητικότητα. Αν κάποιος κάθεται για πολύ μεγάλο διάστημα, βραχυκυκλώνει και γίνεται βάρος.

Φεύγοντας από τον δήμο δεν είναι σημαντικό μόνο να αφήσουμε πίσω δέντρα και πεζοδρόμια, θέλουμε να αλλάξουμε την κουλτούρα και τη νοοτροπία προς το καλύτερο.

Ερ.: Θεωρείτε πως πρέπει να υπάρχει ουσιώδης και διαρκής επικοινωνία μεταξύ του δήμου και των σχολείων για την αντιμετώπιση προβλημάτων;

Νομίζω ότι πρέπει να υπάρχει επικοινωνία και είναι η δεύτερη φορά που βρισκόμαστε με τα παιδιά από το σχολείο και συζητάμε διάφορα θέματα, το θέλουμε πάρα πολύ. Έχουμε και την προσπάθεια που κάνουμε με το 15+, έχουμε και άλλες δράσεις όπως το "This is Athens City Festival", μια εκδήλωση για όλα τα σχολεία. Προσπαθούμε να κάνουμε δράσεις και παρεμβάσεις διαμορφώσιμες και δημιουργικές σε όλα τα σχολεία και θέλουμε προτάσεις για να μπορέσουμε να ενισχύσουμε τη διάθεση.

Ομάδα Αρχισυνταξίας Μαθητών

Πέτσιου Παρασκευή, Δεσύπρης Γεώργιος Παναγιώτης, Κεφάκης Ιάσων

Συντακτική Ομάδα Μαθητών

Ανδρουλάκη Μαρία, Ανέστου Μυρτώ, Ασημακόπουλος Άγγελος, Βαλάση Χριστίνα, Γαλαζούλα Αθανασία Αγάπη, Γαστεράτος Δημήτριος, Δεσύπρης Γεώργιος-Παναγιώτης, Δημητριάδη Κωνσταντίνα Ίρις, Καραναστάση Νιόβη, Κασσελάκης Ιωάννης, Καστόρα Δάφνη, Κεφάκης Ιάσων, Κορομπύλη Σπυριδούλα, Κότσιαλου Ουρανία, Κουράκης Άγγελος, Κουτσούμπη Ευτέρπη Ευγενία, Λιναρδάκη Αθανασία, Λιναρδάτου Θεοδώρα Μαρίνα, Λιναρδής Ιωάννης Νεκτάριος, Μπιδάνης Ιωάννης, Μπουκοβάλα Βαρβάρα, Νούση Γάερα, Νούση Ναταλία, Παπαπαναγιώτου Μαριάννα, Παρχαρίδου Χριστίνα, Πατουχέας Ηλίας, Πέτσιου Παρασκευή, Πλούμη Παναγιώτα, Ποντίδη Ελευθερία, Ρασσιά Αντιγόνη, Ρίσβα Σωσάννα, Σπάρος Αριστοφάνης, Στάμιου Ελένη, Συκάς Περικλής, Τραϊφόρου Μαρία Ελένη, Τριανταφυλλοπούλου Αγάπη, Τσιμπούρη Θεοδώρα, Φιλίππου Άννα, Χαραλάμπους Ιωάννης

Υπεύθυνοι Εκπαιδευτικοί

Υπεύθυνη έκδοσης: Ντούπα Ευαγγελία

Επιμέλεια κειμένων: Ντούπα Ευαγγελία, Τσουρτή Μαρίζα, Χολέβα Ευαγγελία
Σχεδιασμός εντύπου: Βλαχάκη Κωνσταντίνα Κρίνα, Καρούση Τιτίκα Ευθαλία

Στα αρχεία του Γενναδείου

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΠΕΤΣΙΟΥ

Από το «Βιβλίο των Ατάκτων» του 1856 μέχρι τις νυχτερινές εκδρομές του 1925, το σχολικό αρχείο αποκαλύπτει τη ζωντανή ιστορία του 1ου Προτύπου ΓΕΛ Αθηνών «Γεννάδειο».

Πόσοι μαθητές πέρασαν από τις αίθουσες του Γενναδείου από το 1829 μέχρι σήμερα; Πόσες φωνές, τιμωρίες, εκδρομές αλλά και ανεκπλήρωτα όνειρα αποτυπώθηκαν στα κιτρινωμένα φύλλα των σχολικών βιβλίων; Οι απαντήσεις δεν βρίσκονται μόνο στην επίσημη ιστορία του σχολείου, αλλά στα ίδια τα αρχεία του, τα οποία φυλάσσονται σήμερα στα Γενικά Αρχεία του Κράτους.

Η επίσκεψή μας στον χώρο φύλαξης του αρχαικού υλικού δεν ήταν απλώς μια εκπαιδευτική εμπειρία. Ήταν ένα ταξίδι στον χρόνο.

Ένα σχολείο με ιστορία δύο αιώνων

Το 1ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών – «Γεννάδειο» ιδρύθηκε το 1829 στην Αίγινα ως Κεντρικό Σχολείο από τον Ιωάννη Καποδίστρια. Μεταφέρθηκε το 1834 στην Αθήνα και έκτοτε γνώρισε διαδοχικές μεταστεγάσεις, ιστορικές περιόδους ακμής αλλά και κτιριακές δυσκολίες. Το σχολικό του αρχείο, που παραδόθηκε στα Γενικά Αρχεία του Κράτους το 2007, αποτελείται από δεκάδες κιβώτια αρχαικού υλικού και καλύπτει περίοδο σχεδόν δύο

Από το αρχείο του σχολείου στα Γ. Α. Κ.

αιώνων. Πρόκειται για ένα πλήρες σχολικό αρχείο, ικανό να φωτίσει πτυχές της εκπαιδευτικής ιστορίας της πρωτεύουσας. Το αρχαικό υλικό καταγράφηκε συστηματικά ήδη από το σχολικό έτος 1994-1995, ενώ η επεξεργασία του συνέβαλε και στη συγγραφή εξειδικευμένων ιστορικών μελετών. Σήμερα αποτελεί μέρος της εθνικής αρχαικής κληρονομιάς.

Το «Βιβλίο των Ατάκτων» (1856-1865)

Ανάμεσα στα τεκμήρια που ξεχωρίζουν, ένα ογκώδες, δερματόδετο βιβλίο τραβά αμέσως την προσοχή:

Το Βιβλίο των Ατάκτων». Στις σελίδες του καταγράφονται πειθαρχικά παραπτώματα μαθητών της περιόδου 1856-1865.

Κάθε καταχώριση περιλαμβάνει:

- αριθμό μαθητή
- ονοματεπώνυμο
- ημερομηνία και ώρα

- είδος ποινής
- αιτιολόγηση
- υπογραφή καθηγητή

Οι συχνότερες ποινές ήταν η επίπληξη και η φυλάκιση. Οι συχνότερα τιμωρούμενοι μαθητές; Οι μαθητές της Α Γυμνασίου! Τα παραπτώματα; Πειράγματα προς συμμαθητές ή «απρεπής συμπεριφορά». Μάλλον οι έφηβοι του 19ου αιώνα δεν διέφεραν και τόσο πολύ από τους σημερινούς. Η ανυπακοή, η ζωηρότητα και η υπέρβαση των ορίων αποτελούν διαχρονικά χαρακτηριστικά της μαθητικής ηλικίας.

Η «Διδαχθείσα Ύλη» (1874-1885)

Ένα άλλο πολύτιμο τεκμήριο είναι το βιβλίο «Διδαχθείσα Ύλη» των σχολικών ετών 1874-1885.

Εκεί καταγράφονται τα μαθήματα που διδάσκονταν στην Α Γυμνασίου: Ελληνικά, Ιλιάδα, Θουκυδίδης, Ιστορία, Λατινικά, Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Γεωγραφία, Γαλλικά. Ξεχωρίζει το μάθημα της Λογικής, που σήμερα δεν διδάσκεται.

Η σύγκριση με το σύγχρονο πρόγραμμα σπουδών αποκαλύπτει εντυπωσιακές ομοιότητες.

Η έμφαση στα κλασικά γράμματα, η παρουσία των φυσικών επιστημών, η διδασκαλία ξένης γλώσσας παραμένουν σταθερές παρά-

Από το αρχείο του σχολείου στα Γ. Α. Κ.

μετροι έως και σήμερα.

Εκδρομές του 1925: Μάθημα κοσμολογίας κάτω από τα άστρα διαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το «Βιβλίο εκδρομών, επισκέψεων και εορτών» της περιόδου 1924-1929.

Στις 26 Μαΐου 1925 πραγματοποιήθηκε νυχτερινή εκπαιδευτική επίσκεψη στις Στήλες του Ολυπίου Διός, όπου οι μαθητές παρακολούθησαν υπαίθριο μάθημα κοσμολογίας και εξέταση των αστερισμών.

Σε άλλη δράση, μαθητές της Γ τάξης προχώρησαν σε καταμέτρηση εδάφους στο ίδιο σημείο, στο πλαίσιο του μαθήματος των Μαθηματικών.

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία του σχολείου, ήδη από τον Μεσοπόλεμο, περιελάμβανε βιωματική μάθηση και αξιοποίηση του αστικού τοπίου της Αθήνας.

Μαθητικές εφημερίδες και πολιτιστική ζωή

Το αρχείο περιλαμβάνει επίσης σχολικά περιοδικά και εφημερίδες από τη δεκαετία του 1990, όπως:

- «Πειραματισμοί»
- «Πρώτο και Χειρότερο»
- «Ο Κύκλος των δικών μας ποιητών»
- «Απόηχοι»

Τα έντυπα αυτά αποτυπώνουν τη μαθητική φωνή κάθε εποχής και αποδεικνύουν ότι η ανάγκη έκφρασης και δημόσιου λόγου παραμένει σταθερή στον χρόνο.

Ένα ζωντανό παρελθόν

Η επίσκεψη στα αρχεία δεν είναι απλώς μια περιήγηση σε παλιά βιβλία. Είναι συνάντηση με γενιές μαθητών που προηγήθηκαν. Το κουδούνι που χτυπά σήμερα στους διαδρόμους του σχολείου έχει ηγήσει για χιλιάδες μαθητές πριν από εμάς. Οι αίθουσες άλλαξαν, οι εποχές μετακινήθηκαν, οι συνθήκες διαφοροποιήθηκαν. Όμως η νεανική ανησυχία, η πειθαρχία, η μάθηση και το όνειρο παραμένουν κοινά στοιχεία.

Το αρχείο του Γενναδείου είναι καθρέφτης της ιστορικής του διαδρομής και της συνέχειάς του μέσα στον χρόνο. Κι εμείς, οι σημερινοί μαθητές, αποτελούμε τον επόμενο κρίκο αυτής της αλυσίδας.

Μια ξεχωριστή μέρα στο σχολείο

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΙΑΣΟΝΑ ΚΕΦΑΚΗ

Την Πέμπτη 29 Ιανουαρίου ζήσαμε μια διαφορετική μέρα στο σχολείο. Έξω από το πλαίσιο της τάξης, μια δράση κοινωνικού περιεχομένου μας πρόσφερε ανθρώπινη γνώση και ενσυναίσθηση. Το σχολείο μας άνοιξε τις πόρτες του για την αντιπροσωπεία της Ελληνικής Ομοσπονδίας Αθλητισμού Κωφών (ΕΟΑΚ) καθώς και για τους μαθητές της ομάδας ποδοσφαίρου του Ειδικού σχολείου Κωφών-Βαρήκων της Αγίας Παρασκευής.

Μέσα από αυτή τη δράση, που εντάσσεται στο πλαίσιο της καλλιέργειας της ενεργού πολιτεότητας, μπορούσαμε να γνωρίσουμε τους αθλητές της ομάδας της ΕΟΑΚ, να έρθουμε σε επαφή μαζί τους και με τους συμμαθητές μας του σχολείου Κωφών-Βαρήκων της Αγίας Παρασκευής και να ενημερωθούμε για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στη ζωή τους τα κωφά άτομα. Μετά από μια εκτενή συζήτηση και παρουσίαση των έργων της ομοσπονδίας συνειδητοποιήσαμε όλοι μας ότι οι άνθρωποι αυτοί δεν είναι μη λειτουργικοί και συνεπώς λιγότερο σημαντικοί για την ευρύτερη κοινωνία. Συνειδητοποιήσαμε, επίσης, πως οι άνθρωποι που, είτε εκ γενετής είτε στη διάρκεια της

Η αίθουσα εκδηλώσεων «Μεταξά» του σχολείου μας

ζωής τους, χάνουν πλήρως ή σε μεγάλο βαθμό την ακοή τους, δεν είναι παιδιά ενός κατώτερου Θεού. Αντιθέτως, κάθε μέρα επιδεικνύουν αξιοζήλευτη δύναμη ψυχής στην προσπάθεια τους να ξεπεράσουν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν, για να είναι δημιουργικοί για τους ίδιους τους εαυτούς τους και για την κοινωνία.

Στην διάρκεια αυτής της επίσκεψής μας δόθηκε, επίσης, η ευκαιρία να συνομιλήσουμε και να ακούσουμε την ιστορία του Δευτέρου Μηνά, κωφού ολυμπιονίκη της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου. Ο διακεκριμένος σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο αθλητής γεννήθηκε στη Λάρισα κι είχε την ακοή του μέχρι την ηλικία

των τριών ετών. Η σταδιακή όμως απώλεια της ακοής τον έφερε στην Αθήνα και συγκεκριμένα σε οικοτροφείο Κωφών προκειμένου να βρεθεί σε ένα περιβάλλον που θα συμμαρμούσε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει και θα καθιστούσε ευκολότερη την προσαρμογή και ένταξή του στο κοινωνικό σύνολο.

έχει η απώλεια της ακοής στην προσωπική του ζωή. Ο αθλητής εξήγησε πως οι αναπηρίες απαιτούν μεγαλύτερη προσπάθεια για να μπορέσει ο άνθρωπος να φτιάξει τη ζωή του, τόνισε όμως ότι δεν του στερήσει την ευκαιρία να παντρευτεί και να κάνει ένα παιδί με τη σύζυγό του που αντιμετωπίζει την ίδια δυσκολία. Μάλιστα το παιδί του γεννήθηκε έχοντας την ακοή του και πρόκειται μεγαλώνοντας να μάθει την νοηματική γλώσσα, ώστε να μπορεί να επικοινωνήσει με τους γονείς του.

Έπειτα, οι μαθητές ρώτησαν τον αθλητή για τον τρόπο επικοινωνίας των Κωφών και ειδικότερα για την νοηματική γλώσσα. Στην ερώτηση αυτή ο κ. Μηνάς μας πληροφόρησε πως η κάθε χώρα διαθέτει μια διαφορετική νοηματική γλώσσα, ενώ παράλληλα, υπάρχει και μια διεθνής νοηματική, η οποία συνιστά συνοθύλευμα των διαφόρων εθνικών, ώστε να επιτυγχάνεται η επικοινωνία μεταξύ των Κωφών σε όλη την υφήλιο. Σε ένα δεύτερο στάδιο μάλιστα, προέτρεψε όλους τους ακούντες να μάθουν την ελληνική νοηματική γλώσσα, ώστε να γίνει πράξη η ουσιαστική συμπερίληψη όλων των Κωφών και οι Βαρήκων στην

κοινωνία.

Οι μαθητές θέλησαν να μάθουν ποιά ήταν η σημαντικότερη στιγμή για εκείνον και η απάντησή ήταν όσο αγωνίζεται με τα χρώματα της εθνικής ομάδας κι όταν εκπροσώπησε τη χώρα στο υψηλότερο διεθνές επίπεδο. Τέλος, όταν ρωτήθηκε για το όραμα του σχετικά με την ομοσπονδία, ανέφερε πως στόχος του είναι να αναγνωριστεί πλήρως αυτή η μη ορατή μορφή αναπηρίας και να επιτευχθεί η εκπροσώπηση όλων των αθλητών της σε εθνικούς αγώνες, κάτι που συνοδεύεται όμως και από ένα μεγάλο οικονομικό κόστος, όπως ανέφερε.

Μέσω αυτής της συζήτησης, αλλά και του ποδοσφαιρικού παιχνιδιού που ακολούθησε μεταξύ των δύο σχολικών ομάδων, μπορούσαμε να έρθουμε σε επαφή με τα προβλήματα των Κωφών και Βαρήκων ανθρώπων και να βάλλουμε όλοι το λιθαράκι μας, ώστε στο μέλλον να αποτελέσουμε μαζί μέλη μια συμπεριληπτικής κοινωνίας. Μιας κοινωνίας που αποδέχεται το διαφορετικό και επενδύει στην ισότιμη ανάπτυξη του συνόλου των μελών της.

Όταν το Όριο Γίνεται Αφιετηρία

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΠΕΤΣΙΟΥ

Σε έναν κόσμο που αλλάζει και εξελίσσεται διαρκώς υπάρχουν άνθρωποι που καλούνται να προσαρμοστούν σε πολύ δύσκολες συνθήκες χωρίς να έχουν το περιθώριο να περιμένουν να γίνουν οι συνθήκες πιο ευνοϊκές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο Νάσος Γκαβέλας. Ο Νάσος σε πολύ μικρή ηλικία αποφασίζει να ασχοληθεί με το τρέξιμο. Για εκείνον αυτό είναι απλώς ένα παιχνίδι, όπως και όλα τα άλλα. Σε ηλικία δέκα ετών, όμως, αρχίζει σταδιακά να χάνει την όραση του, εντούτοις το ενδιαφέρον του για τον αθλητισμό παραμένει ακέραιο. Συνεχίζει προπονήσεις, δεν πτοείται, εξάλλου είναι παιδί. Μεγαλώνει και ο στίβος παίρνει άλλη θέση στη ζωή του· πλέον δεν είναι παιχνίδι, είναι ξεκάθαρος στόχος. Είναι όμως και μαθητής παράλληλα, δεν το ξεχνάει μαθαίνει με τον δικό του ξεχωριστό τρόπο, δεν είναι ένας συμβατικός μαθητής ή αθλητής, είναι ξεχωριστός. Το 2017 εισάγεται στο τμήμα ψυχολογίας του ΕΚΙΑ, συνδυάζοντας σπουδές με πρωταθλητισμό. Το 2021 παίρνει μέρος στους παραολυμπιακούς αγώνες του 2020 στο Τόκιο όπου διεξήχθησαν ένα έτος μετά λόγω της παγκόσμιας πανδημίας και κατακτά το χρυσό μετάλλιο ενώ παράλληλα καταρρίπτει και παγκόσμιο ρεκόρ. Σήμερα ο Νάσος Γκαβέλας είναι παραολυμπιονίκης αθλητής στίβου στα 100 μέτρα και πτυχιούχος στην ψυχολογία.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Θα μπορούσε κανείς να τον χαρακτηρίσει μαχητή της ζωής! Έναν άνθρωπο που δεν επαναπαύεται, που παλεύει για όσα για τους πολλούς θεωρούνται δεδομένα. Έναν άνθρωπο που δεν περιμένει την ζωή να προσαρμοστεί στα δικά του μέτρα. Γιατί ξέρει να αντιμετωπίζει την ζωή όπως τον στίβο που τόσο αγαπάει, ως έναν αγώνα... Με αυτόν τον άνθρωπο είχα τη χαρά να συναντηθώ και να με μεταφέρει νοητά στο στάδιο, δεύτερο στίπι πλέον για εκείνον, για να μοιραστεί την δική του ιστορία...

Την ώρα του αγώνα; Ποια είναι τα συναίσθηματoι εσωτερικοί φόβοι, τα διλήμματα;
«Τα συναίσθηματoι είναι έντονα, ειδικά σε τελικούς, αλλά πρέπει να τα απομωνώσεις.»

Ποια είναι η άποψή σου για την προσαρμοστικότητα στην Ελλάδα;

Νάσος Γκαβέλας - Χρυσός Παραολυμπιονίκης, Παρίσι 2024. Φωτογραφία από το προσωπικό του αρχείου.

«Όταν ακουστεί το "on your marks", τα ξεχνάς όλα. Υπάρχει μόνο το παρόν, ο ρυθμός και ο τερματισμός»

Αναφερόμενος στη στιγμή της εκκίνησης, υπογράμμισε τη σημασία της απόλυτης προσήλωσης που χρειάζεται ένας αθλητής για να ανταποκριθεί σε τόσο υψηλό επίπεδο.

Τρέχοντας ως ένας

Ένας τυφλός όμως αθλητής σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αγωνιστεί χωρίς τον συνοδό του που κατά κάποιο τρόπο αποτελεί τον υναθλητή του. Οι συναθλητές τρέχουν ως ένας δεμένοι με σχοινί, αλλά κυρίως δεμένοι με εμπιστοσύνη και η συνεργασία αποτελεί το χρυσό «κλειδί» για την πύλη της νίκης. Ο Νάσος επεσήμανε ότι είναι καθοριστικός ο ρόλος του συνοδού σε έναν αγώνα και ότι η απόδοση επηρεάζεται από ποικίλα χαρακτηριστικά με κυριότερο την ικανότητα συγχρονισμού, το οποίο μάλιστα επιτυγχάνεται στο μέγιστο έπειτα από προπόνηση αρκετών μηνών.

Το χρυσό μετάλλιο της ζωής

Έχοντας μια σειρά επιτυχιών να τον συνοδεύουν μόλις στην ηλικία των 26 ετών, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Νάσος Γκαβέλας είναι ένας αθλητής που ξέρει από πρώτο χέρι τι θα πει η λέξη «χρυσός». Για εκείνον, όμως, η λέξη χρυσός δεν περιορίζεται στον χώρο του αθλητισμού, αλλά κυρίως αναφέρεται στο κομμάτι το κοινωνικό το ανθρώπινο.

Ποια είναι η άποψή σου για την προσαρμοστικότητα στην Ελλάδα;

«Υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές, όπως πεζοδρόμια και δρόμοι. Παρότι έχουν γίνει βήματα, δεν είμαστε ακόμα στο επίπεδο άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Έχουμε δρόμο μπροστά μας». Δεν παρέλειψε να μιλήσει και για τη στήριξη των δημόσιων φορέων. Οι παροχές, όπως ανέφερε, είναι περιορισμένες, ο στρατηγικός σχεδιασμός ελλιπής και μεγάλο μέρος της οργάνωσης βαραίνει τον ίδιο, την ομάδα και την οικογένειά του.

Από το στάδιο στο αμφιθέατρο

Περνώντας την θύρα του σταδίου ο Νάσος Γκαβέλας εισάγεται σε έναν άλλο κόσμο, τον κόσμο της γνώσης. Πέρα από αθλητής είναι και πτυχιούχος ψυχολογίας, επιλογή απόλυτα συνειδητή. «Η επιλογή της σχολής ήταν 100% συνειδητή. Την διάλεξα ώστε να μπορώ να βοηθήσω άτομα με αναπηρία αλλά και γενικότερα τον χώρο του αθλητισμού, συνδυάζοντας εμπειρία και γνώση». Πριν χάσει την όρασή του ονειρευόταν να γίνει αθλητής κάτι το οποίο τελικά παρεμποδίστηκε από την πάθηση του. Ο ρους της ζωής το άλλαξε, όμως ο στόχος παρέμεινε ίδιος, να βρίσκεται κοντά στους ανθρώπους. Η απώλεια δεν τον περιορίσε, απλά τον έκανε να επαναπροσδιορίσει τα θέλω του.

Το μήνυμα

Κλείνοντας τον ρώτησα αν υπάρχει κάτι το οποίο θα επιθυμούσε να ακουστεί στο ευρύ κοινό. Η απάντησή του απλή αλλά βαθιά ουσιαστική και ανθρώπινη: «Το πιο σημαντικό είναι ο αλληλοσεβασμός και η κοινή προσπάθεια να αναπτυχθεί το άθλημα και να δοθεί χώρος σε περισσότερα άτομα με αναπηρία να μπουν στον αθλητισμό.»

Ο Νάσος Γκαβέλας δεν παρουσιάζεται ως «ήρωας» με τον εύκολο τρόπο που συχνά αποδίδεται σε αθλητές με αναπηρία. Παρουσιάζεται ως άνθρωπος με στόχους, απαιτήσεις, αγωνίες και όραμα.

Και ίσως αυτό είναι το πιο δυνατό του μήνυμα: Ο αγώνας δεν είναι μόνο στο στάδιο. Είναι καθημερινός. Και δεν κερδίζεται μόνο με ταχύτητα, αλλά με επιμονή, σεβασμό και πίστη στον άνθρωπο.

Η Κυρά Των Αμπελιών

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ ΠΛΟΥΜΗ

Από το προσωπικό αρχείο της Παναγιώτας Πλουμή

Φταίει που είναι θεία μου; Φταίει ότι όλοι μιλούν για εκείνη; Φταίει που όταν αναφέρεται το όνομά της, όλοι την γνωρίζουν; Φταίει που είναι γυναίκα και πρώτη στον κόσμο; Φταίει που όταν μικρή είχα πάει σε μια ομιλία της, την έβλεπα σαν θεά; Η φταίει ότι είναι η Κυρά των Αμπελιών;

Η Βούλα Κουράκου-Δραγόνα είναι μια γυναίκα κυρίως γνωστή με τον τίτλο της. Μπορεί να φαίνεται περίεργο, αλλά ας μην ξεχνάμε ότι μεγάλωσε και έζησε σε μια κοινωνία πατριαρχική, όπου κανένας άντρας δεν ήθελε να είναι γνωστό το όνομα μιας γυναίκας. Δεν μπορούσαν όμως να κρύψουν την θεία Βούλα - Ναι, θεία Βούλα. Δεν είναι μόνο η Κυρά των Αμπελιών για μένα. Είναι η πολυαγαπημένη μου θεία Βούλα. - Αυτή η γυναίκα ήταν πανέξυπνη, σεμνή, ατρόμητη και σε κρίσιμες στιγμές, όπως αναφέρει στο βιβλίο της Εκβαθέων, με την τύχη δίπλα της.

Η ιστορία της ξεκινάει το 1952 όταν αποφοιτά από τη Φυσικομαθηματική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εκείνη την εποχή υπήρχε ένα ιδιωτικό εργαστήριο το οποίο προσλάμβανε άριστους χημικούς σαν την ίδια. Προσέφερε την ευκαιρία να κάνουν αναλύσεις που δεν γίνονταν στο Πανεπιστήμιο, αλλά θα ήταν άμισθοι. Επέλεξε να δουλέψει εκεί και ένας συνάδελφος της πρότεινε να στείλει γράμμα στο Ινστιτούτο Οίνου, όπου δούλευε ο ίδιος ταυτόχρονα, διότι άδειάζαν συχνά θέσεις. Έτσι, έγινε ημερομίσθια χημικός στο Ίδρυμα, όπου μπήκε με σσσανάκια και βγήκε με γκριζα μαλλιά, όπως γράφει στο βιβλίο της. Το 1958 πήρε το διδακτορικό της στη Φυσικομαθηματική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και κέρδισε τον πρώτο τίτλο της, Δρ. Χημικός.

Τον Οκτώβριο του 1959 καθόταν στα θρανία του Πανεπιστημίου του Bordeaux

(Μπορντό), έπειτα από μία περιπετειώδη διαδικασία. Μετά από τρεις μήνες εργαζόταν στο χημικό εργαστήριο του Πανεπιστημίου του Montpellier (Μονπελιέ). Όσο βρισκόταν εκεί, πληροφορήθηκε ότι προκηρύχθηκε μια μόνιμη θέση χημικού, που είχε ζητήσει το Παλάτι, η οποία βέβαια προοριζόταν για μια άλλη χημικό. Η θεία Βούλα υπέβαλε αμέσως την δικιά της αίτηση, η οποία αναστάτωσε τους υπεύθυνους, διότι η άλλη χημικός δεν διέθετε κανένα από τα τυπικά προσόντα της. Τελικά, για να βρεθεί μια λύση, προκηρύχθηκαν δύο θέσεις... Αυτή ήταν η αρχή της πορείας της για να γίνει η Πρώτη Γυναίκα Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Οίνου.

Θυμάμαι που μου έλεγε πολλές ιστορίες όταν ήμουν μικρή, η αγαπημένη μου, όμως, ήταν αυτή με την σαμπάνια. Μόλις είχε εκλεχθεί ομόφωνα Πρόεδρος και προσκλήθηκε στην Γερμανία, όπου βρέθηκε εν αγνοία της σε μια τυφλή οινολογία σαμπάνιας. Πάντα μου τόνιζε ότι τότε η εμπειρία της σε αυτό το είδος κρασιού ήταν ελάχιστη έως μηδενική. Της παρουσίασαν εικοσιέξι ποτήρια κι εκείνη έπρεπε να διαλέξει το καλύτερο. Χωρίς να χάσει την ψυχραιμία της, τα δοκίμασε όλα και διάλεξε ένα. Όπως αποκαλύφθηκε, ήταν η μοναδική γαλλική σαμπάνια ανάμεσα στους υπόλοιπους γερμανικούς αφρώδεις οίνους. Στην συνέχεια, ο Πρόεδρος του Γερμανικού Ινστιτούτου Οίνου την συνεχάρη και ζήτησε συγγνώμη, διότι δεν γνώριζε ότι όλο αυτό έγινε σε μία προσπάθεια της Γερμανίας να σπάσει την Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης της σαμπάνιας. Έτσι έγινε μια γυναίκα που μπορούσε να στέκεται με σιγουριά στον διεθνή οινολογικό χώρο.

Μα πάνω από όλους τους τίτλους της ήταν μια γλυκιά σύζυγος, μια μητέρα και ας μην είχε παιδιά που ένιωθε τα ανήψια της σαν δικά της, μια νονά γιατί ονομάτισε πολλά ελληνικά κρασιά που τα ένιωθε και αυτά παιδιά της και για μένα η μοναδική μου θεία Βούλα.

Η ιστορία της, όμως, τελείωσε τον Απρίλιο του 2024, μια ιστορία που θα την λέμε πάντα με δάκρυα στα μάτια και θα έχει τίτλο Η Κυρά Των Αμπελιών.

Δημήτρης Χατζής: Όταν τα γκολ οδηγούν στο ... Stanford

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΑΝΝΑΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΠΟΝΤΙΑΔΗ

Στον κόσμο της υδατοσφαίρισης, το όνομα του Δημήτρη Χατζή δεν είναι άγνωστο. Γεννημένος σε μια οικογένεια με αθλητικές ρίζες, μεγάλωσε δίπλα στην πισίνα του Λαϊμού Βουλιαγμένης, εκεί όπου ξεχώρισε για το ταλέντο του από μικρή ηλικία. Σήμερα, στα 18 του χρόνια, αναφέρει

πρωταθλήματα με την εθνική ως τις μεγαλύτερες του επιτυχίες τα πέντε πανελλήνια πρωταθλήματα που κατέκτησε με την ομάδα του Ναυτικού Ομίλου Βουλιαγμένης (Ν.Ο.Β.), καθώς και την κατάκτηση της τρίτης θέσης σε δύο διαδοχικά πανευρωπαϊκά ομάδα των

εφήβων και παιδών, που διατέλεσε και αρχηγός. Κατά την διάρκεια του ευρωπαϊκού πρωταθλήματος εφήβων το καλοκαίρι του 2025 η αγωνιστική παρουσία του αξιολογήθηκε από τα 4 καλύτερα πανεπιστήμια της Αμερικής που προσπάθησαν να τον εντάξουν στις ομάδες

τους, τις δυσκολίες και τις αξίες που τον καθοδηγούν. Από την πρώτη μας επικοινωνία μαζί του υπήρξε προσίτος, άμεσος και ευγενικός δείχνοντάς μας άλλη μία πλευρά της χαρισματικής προσωπικότητάς του.

Ερ.: Πώς ξεκίνησες το πόλο και τι σε κράτησε στο άθλημα όλα αυτά τα χρόνια; Και οι δύο γονείς μου ήταν αθλητές της υδατοσφαίρισης και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η πισίνα της Βουλιαγμένης είναι κοντά στο σπίτι μου, με πήγαν να δω αν το άθλημα αυτό μου αρέσει.

Από το προσωπικό αρχείο του κ. Δημήτρη Χατζή

Ερ.: Θυμάσαι τη στιγμή που συνειδητοποίησες ότι μπορείς να φτάσεις σε κορυφαίο επίπεδο;

Από τα πρώτα χρόνια που ασχολήθηκα με το άθλημα της υδατοσφαίρισης κατάλαβα ότι ήμουν καλός (όχι μόνο εγώ βέβαια αλλά και όλη η ομάδα μου) γιατί είχαμε πολλές επιτυχίες στους διάφορους αγώνες στους οποίους λαμβάναμε μέρος.

Ερ.: Πώς προέκυψε η ευκαιρία για φοίτηση στο Stanford; Ποια ήταν η αντίδρασή σου όταν έμαθες ότι σε δέχτηκαν;

Διάφοροι εκπρόσωποι από τα πανεπιστήμια των ΗΠΑ με είδανε στους αγώνες με τις εθνικές ομάδες και βέβαια παρακολούθησαν την πορεία μου με την Βουλιαγμένη. Μου έγινε πρόταση και από τα τέσσερα κορυφαία ακαδημαϊκά ιδρύματα σε σπουδές και στο άθλημα της υδατοσφαίρισης. Αποδέχτηκα την πρόταση του Stanford γιατί θεωρώ ότι είναι εκείνο που θα με βοηθήσει περισσότερο στην εξέλιξη μου ακαδημαϊκά και αθλητικά.

Ερ.: Ποια επιστήμη θα ακολουθήσεις εκεί και γιατί;

Το πτυχίο που έχω διαλέξει λέγεται Science Technology and Society, όμως το ξεχωριστό που έχουν οι σπουδές στο εξωτερικό είναι

ότι μπορώ να διαμορφώνω σιγά σιγά το πτυχίο μου επιλέγοντας μαθήματα από πολλούς και διαφορετικούς τομείς σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά μου.

Ερ.: Τι σε ενθουσιάζει περισσότερο σχετικά με το να σπουδάσεις και να αγωνιστείς στις ΗΠΑ;

Το ότι θα σπουδάσω σε ένα από τα κορυφαία πανεπιστήμια του κόσμου και παράλληλα θα μπορώ να ασχολούμαι με το άθλημα το οποίο αγαπάω. Επίσης το ότι θα ζήσω σε μια ξένη χώρα και θα γνωρίσω ανθρώπους από όλο τον κόσμο.

Ερ.: Πόσο δύσκολο ήταν να συνδυάσεις σχολείο, αγωνιστικές υποχρεώσεις και προετοιμασία για μια τέτοια αίτηση;

Δεν μπορώ να πω ότι δυσκολεύτηκα γιατί το σχολείο, το διάβασμα και η προπόνηση είναι η καθημερινότητά μου. Όσον αφορά την αίτηση, είχα βοήθεια από το πανεπιστήμιο και από την μητέρα μου.

Ερ.: Υπάρχει κάποιος συμπαίκτης ή προπονητής να πό τον οποίο έχεις μάθει τα περισσότερα;

Ο προπονητής μου στις μικρές κατηγορίες Γιώργος Χατζιδάκης τον οποίο είχα έξι

συνεχόμενα χρόνια και βέβαια ο προπονητής της ανδρικής ομάδας Vlado Vujasinovic. Δεν θα ήθελα αναφέρω κάποιον συμπαίκτη μου για να μην αδικήσω κάποιον άλλον επειδή όλοι μου στάθηκαν και με βοήθησαν στα πρώτα μου βήματα.

Ερ.: Τι σημαίνει για σένα το να είσαι αρχηγός της εθνικής ομάδας K18;

Μόνο που φοράς το σκουφάκι της εθνικής ομάδας είναι μεγάλη τιμή. Ακόμα μεγαλύτερη το να είσαι αρχηγός της.

Ερ.: Πώς διαχειρίζεσαι την πίεση και την ευθύνη σε κρίσιμα παιχνίδια;

Προσπαθώ να κάνω ό,τι και στην προπόνηση. Άλλωστε είναι απλώς ένα παιχνίδι.

«Δεν θέλω να κάνω όνειρα για το μέλλον αλλά, όταν έρχεται η ώρα να βλέπω τι έχω καταφέρει.»

Ερ.: Πού φαντάζεσαι τον εαυτό σου σε πέντε χρόνια, αθλητικά και ακαδημαϊκά;

Μου αρέσει να δουλεύω σκληρά σε όλους τους τομείς. Δεν θέλω να κάνω όνειρα για το μέλλον αλλά, όταν έρχεται η ώρα να βλέπω τι έχω καταφέρει.

«Τα τελευταία δύο χρόνια έχω λάβει μέρος στις προετοιμασίες της εθνικής ανδρών αλλά ακόμα δεν έλαβα μέρος σε κάποιο αγώνα. Ελπίζω στο μέλλον.»

Ερ.: Υπάρχει κάποιος μεγάλος προσωπικός σου στόχος στο πόλο που δεν έχεις ακόμα πετύχει;

Τα τελευταία δύο χρόνια έχω λάβει μέρος στις προετοιμασίες της εθνικής ανδρών αλλά ακόμα δεν έλαβα μέρος σε κάποιο αγώνα. Ελπίζω στο μέλλον.

Ερ.: Ποια θεωρείς ότι ήταν η πιο δύσκολη στιγμή στην πορεία σου μέχρι τώρα και πώς την ξεπέρασες;

Το καλοκαίρι του 2025 τραυματίστηκα σε έναν αγώνα στο παγκόσμιο πρωτάθλημα νέων και δεν μπόρεσα να βοηθήσω την ομάδα μου στην συνέχεια της διοργάνωσης. Με ξεκούραση, θεραπείες και εντατική προπόνηση στην συνέχεια, κατάφερα να επανέλθω.

Ερ.: Τι σε βοηθά να διατηρείς ισορροπία ανάμεσα σε σχολείο, προπόνηση και προσωπική ζωή;

είναι σημαντικό να αφιερώσεις χρόνο και στα τρία έτσι ώστε να μην υπάρχουν κενά σε αθλητική ή ακαδημαϊκή καριέρα και βέβαια να μην παραμελείς την προσωπική σου ζωή και τους φίλους σου.

Ερ.: Έχεις κάποιο τελετουργικό ή συνήθεια πριν από μεγάλα παιχνίδια;

Μου αρέσει να έχω ηρεμία και να ακούω μουσική.

Ερ.: Ποιες αξίες θεωρείς απαραίτητες για έναν αθλητή που θέλει να φτάσει ψηλά;

Σκληρή δουλειά και σεβασμό προς τους προπονητές και τους συναθλητές.

Ερ.: Τι θα συμβούλευες ένα παιδί που ονειρεύεται να παίξει πόλο σε υψηλό επίπεδο;

Η βελτίωση έρχεται μέσα από την σκληρή προπόνηση. Να μαθαίνει από τα λάθη του και

να σέβεται τους μεγαλύτερους.

Ερ.: Ποιο είναι το μήνυμα που θες να περάσεις μέσα από αυτή τη συνέντευξη;

Θέλω να πω στα νεότερα παιδιά να ακολουθήσουν τα όνειρα τους, να παλέψουν σκληρά για αυτά και μέσα από την καθημερινή προσπάθεια θα τα καταφέρουν.

Η ιστορία του Δημήτρη Χατζή είναι κάτι παραπάνω από μια απλή αθλητική επιτυχία· είναι ένα μάθημα ζωής. Μας υπενθυμίζει με τον πιο αυθεντικό τρόπο ότι η πειθαρχία που απαιτείται για να φτάσει κανείς σε ένα υψηλό αθλητικό επίπεδο και η προσήλωση στο διάβασμα δεν είναι δύο αντίθετοι κόσμοι, αλλά ο συνδυασμός τους είναι το «κλειδί» για να ανοίξουν οι πιο σημαντικές πόρτες του μέλλοντος. Ο αθλητισμός καλλιεργεί πειθαρχία, επιμονή και ηγετικές ικανότητες, χαρακτηριστικά τα οποία αναζητούν οι κορυφαίοι ακαδημαϊκοί οργανισμοί.

Μέσα από τη δική του διαδρομή, ο Δημήτρης μας θυμίζει πως η βελτίωση έρχεται «μέσα από τη σκληρή προπόνηση και τον σεβασμό», αξίες που τον βοήθησαν να ισορροπήσει ανάμεσα στις απαιτήσεις του σχολείου και του πρωταθλητισμού. Δεν είναι μόνο τα γκολ και οι νίκες που μετράνε, αλλά ο χαρακτήρας που διαμορφώνεται μέσα από την προσπάθεια και τη διαχείριση της πίεσης. Κλείνοντας αυτή τη συζήτηση, κρατάμε το δικό του μήνυμα: να κυνηγάμε τα όνειρά μας με πείσμα, γιατί όταν δουλεύει κανείς σκληρά και μένει προσηλωμένος, μπορεί να φτάσει σε ύψη που ίσως κάποτε φάνταζαν ακατόρθωτα.

(Προς) παθώντας - Σχολείο Φυλακών ανηλίκων

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΗ ΜΠΟΪΔΑΝΗ, ΕΥΤΕΡΙΠΗΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΗ

Σχολείο φυλακών Ανηλίκων: Μια μερίδα μαθητών που είναι «εκτός ύλης» από τα βιβλία της κοινωνίας.

Ός τότε θα κοιτάμε αριστούχους και νικητές κλείνοντας τα μάτια στους υπόλοιπους; Τι κι αν μαθαίναμε για εκείνους που «χάθηκαν» κάπου στον δρόμο για να βρεθούν πίσω από ένα κελί, και από εκεί στο θρανίο;

Με αυτά τα ερωτήματα συναντήσαμε τον κ. Πέτρο Δαμιανό, συνταξιούχο πλέον καθηγητή μαθηματικών και μέχρι πρότινος διευθυντή του σχολείου στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα (Ε.Κ.Κ.Ν.Α.) «Τελικά όλες οι δυσκολίες μετατράπηκαν σε ευκαιρίες

«Την ώρα που το δικαστήριο αποφασίζει ποια θα είναι η ποινή του κατηγορουμένου, αυτομάτως του αφαιρεί ένα ανθρώπινο δικαίωμα: αυτό της ελευθερίας κίνησης. Όλα τα υπόλοιπα δικαιώματα είναι σε ισχύ. Ζωή, αξιοπρέπεια και ειδικότερα παιδεία συνεχίζουν να έχουν αξία». Ός αόριστη και μάλλον

θεωρητική ξεκίνησε η ιδέα, όχι μόνο για το άρθρο και την έρευνά μας, αλλά και για ολόκληρη την πορεία του σχολείου. Μια πρωτοβουλία που μόλις το 1994 πήρε σάρκα και οστά, όταν ο κ. Δαμιανός παρατέμφθηκε στην τότε τμηματάρχη σωφρονιστικής πολιτικής ανηλίκων, Κική Μπαρδάνη και της μίλησε για το όραμα που είχε. Ακολουθούν σημεία και γεγονότα κλειδιά, όπως η πρώτη του εμπειρία με μαθήτριες του Ιδρύματος Θηλέων Παπάγου, η προσπάθεια εύρεσης άλλων εθελοντών καθηγητών μέσω αγγελίας σε εφημερίδα και η συμμετοχή του πρώτου μαθητή του από τον Κορυδαλλό στις πανελλαδικές. Τελικά, όλες οι δυσκολίες μετατράπηκαν σε ευκαιρίες, κόντρες και εντάσεις και μαύρισαν προσωρινά την ιστορία, χωρίς όμως να παρεμβάλουν την ροή της, ενώ επίσημα το 2004 έπειτα από παρέμβαση του Αναστάση Παταλιηγούρα-δημιουργήθηκε το πρώτο κτίριο που θα φιλοξενήσει το σχολείο των φυλακών Αυλώνα. «Αυτό δεν είναι για μας»

Προς-παθώντας. Έτσι ονομάστηκε η εφημερίδα των μαθητών, που υπήρξε χαρακτηριστικό παράδειγμα του πως τελικά ίσως και να άξιζε το νέο. Στο τεύχος της εφημερίδας είχε συμπεριληφθεί μάλιστα συνέντευξη του τότε προέδρου της Δημοκρατίας Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου. Παρόμοιες αντιδράσεις υπήρχαν και στο πρόγραμμα του θεάτρου, κατά τη διάρκεια του οποίου

Πόσες φορές είχε ακούσει αυτή την ατάκα; Λίγο η ιδέα του "πραγματικού" μαθητή στο μυαλό τους, λίγο τα εμπόδια και το άγνωστο που τους τρόμαζε μπροστά τους, τα παιδιά διαμόρφωσαν την κουλτούρα του «αυτό δεν είναι για εμάς»... Κι όμως ήταν! Ίσως μάλιστα να ήταν μόνο για αυτούς. Μέχρι τον Μάρτη του 2020 είχαν σχεδιαστεί 23 προαιρετικά προγράμματα, εκτός των μαθημάτων, με στόχο να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των μαθητών. Έτσι, διαμορφώνονται οι ομάδες, ανάλογα με το πρόγραμμα που θέλουν να παρακολουθήσουν.

Τα παιδιά συμμετείχαν σε θεατρικές παραστάσεις με θεατές τους γονείς τους που, δεν τα χλεύαζαν αλλά τα χειροκροτούσαν. Μετά από κάποια χρόνια, όταν πια τα προγράμματα αυξήθηκαν, έπαψε να ακούγεται και το «δεν είναι για μας». Κορονοϊός και μάθημα μέσα από το κελί» Όπως είναι γνωστό, μέσα στη φυλακή οι κρατούμενοι απαγορεύεται να χρησιμοποιούν laptop. Γι' αυτό και όταν ξέσπασε ο κορονοϊός, τα μαθήματα πάγωσαν. Φοβούμενος ότι θα μείνουν πίσω στην ύλη, ο κ. Δαμιανός πρότεινε την ιδέα της μετάδοσης των μαθημάτων μέσω καλωδιακού σήματος που θασυντονίζεται με τις τηλεοράσεις που έχουν οι κρατούμενοι στα κελιά τους. Ένα ακόμα πρόβλημα που προέκυψε ήταν η αντιμετώπιση των αποριών. Εφόσον δεν μπορούσαν να «συνομιλήσουν με τους καθηγητές, οι μαθητές άρχισαν να συλλέγουν τις απορίες τους και να τις γράφουν σε χαρτάκια. Ύστερα, ο αρχιφύλακας τα έδινε στους καθηγητές και

εκείνοι τις έλυναν κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων. Ως αποτέλεσμα, το συγκεκριμένο σύστημα χρησιμοποιείται ως εργαλείο για την προβολή ταινιών και ντοκιμαντέρ μέχρι σήμερα.

«Η επανένταξη των μαθητών στην κοινωνία» Το κουδούνι χτυπά για τελευταία φορά. Η τάξη αδειάζει και τα θρανία μένουν κενά. Οι μαθητές είναι πλέον ελεύθεροι, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα συνεχίσουν τις σπουδές τους. Μετά την αποφυλάκισή τους, οι περισσότεροι καλούνται να αντιμετωπίσουν την σκληρή πραγματικότητα που άφησαν πίσω όταν μπήκαν στη φυλακή και κλείστηκαν πίσω από τέσσερις τοίχους, ενώ η εκπαίδευση παραμένει όνειρο θερινής νυκτός. Ομάδες και οργανισμοί βοήθειας υπάρχουν. Είναι όμως αρετή η στήριξη που τους παρέχουμε ως πολιτεία; Θα μπορέσουν άραγε να ξαναεσσωματωθούν κάποτε στην κοινωνία; Ή θα συνεχίσουν · προς παθώντας;

Όταν είσαι απ' έξω και από τους απ' έξω

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΣΩΣΑΝΝΑΣ ΡΙΣΒΑ

Φρικό. Αυτοκτονικά. Σατανιστή. Αδερφή. Αυτές οι λέξεις, εκτός από χυδαίες προσβολές, είναι και η πραγματικότητα χιλιάδων παιδιών και εφήβων στη χώρα μας. Η κοινωνική περιθωριοποίηση συγκεκριμένων ατόμων λόγω υπαρκτών ή αντιληπτών διαφορών είναι ένα άκρως σημαντικό θέμα που συχνά αγνοείται λόγω "σοβαρότερων" αλλά στενά συνδεδεμένων με αυτό προβλημάτων, όπως ο σχολικός εκφοβισμός και η εφηβική παραβατικότητα. Αλλά τι περιλαμβάνει ο όρος αυτός; Πώς επηρεάζει τα παιδιά; Και πού πάνε οι "περιθωριοποιημένοι" όταν όλοι τους παραμερίζουν;

Αρχικά, οφείλω να εξηγήσω τι ακριβώς εννοώ όταν αναφέρομαι στον όρο κοινωνική περιθωριοποίηση. Ουσιαστικά με τον συγκεκριμένο όρο αναφέρομαι σε ένα σύνολο συμπεριφορών που έχουν ως σκοπό να αποκλείσουν ένα άτομο από μια ομάδα. Αυτές οι συμπεριφορές μπορεί να είναι άμεσες ή, όπως είναι σύνηθες, έμμεσες. Στις άμεσες περιλαμβάνονται λεκτικές προσβολές ή φράσεις όπως 'δες ποιος ήρθε/ποιος αποφάσισε να εμφανιστεί'. Οι έμμεσες πάλι περιλαμβάνουν κοροϊδία αλλά συνήθως κρύβονται πίσω από το χιούμορ. Για παράδειγμα, δημιουργούν κοροϊδευτικά παρατσούκλια ή 'σε περιπτώσεις που το άτομο έχει ένα 'περίεργο' όνομα, κάποια λανθασμένη εκδοχή του ονόματός του. Βέβαια και το ίδιο το όνομα χωρίς καμία αλλαγή μπορεί να γίνει μέσο κοροϊδίας όταν χρησιμοποιείται με έναν υποτιμητικό τόνο. Όλες αυτές οι συμπεριφορές κάνουν τη συμμετοχή στην ομάδα τόσο ανυπόφορη που το άτομο απλά σταματά να προσπαθεί να ενταχθεί και καταλήγει εκτός αυτής.

Όμως τελικά ποιοι είναι οι διαφορετικοί; Με λίγα λόγια υπάρχουν δύο κύριες κατηγορίες 'διαφορετικών'. Στην πρώτη κατηγορία είναι όσοι δεν ακολουθούν τις συνήθειες παραμέτρους. Αυτές οι παράμετροι αφορούν όλες τις πλευρές της ζωής ενός εφήβου και έχουν να κάνουν με τα αθλήματα και τις δραστηριότητες που επιλέγουν, τη μουσική που ακούνε, τις ψυχαγωγικές προτιμήσεις, το ντύσιμο, τις απόψεις σε διάφορα κοινωνικά θέματα και γενικά τις ιδεολογίες τις οποίες υιοθετούν. Αν διαφοροποιούνται φανερά σε κάποια από τις προαναφερόμενες κατηγορίες κατηγοριοποιούνται ως 'διαφορετικοί'. Στην άλλη κατηγορία είναι όσοι έχουν κάποια εξωτερική ή όχι διαφορά που δεν μπορούν να ελέγξουν. Δηλαδή σε αυτή την κατηγορία μπορεί να νήκουν όσοι έχουν διαφορετικούς σωματότυπους, μαθησιακές ή νοητικές δυσκολίες, διαφορετική εθνικότητα, διαφορετική θρησκεία, διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό κλπ. Το να ανήκεις σε μια από αυτές τις

κατηγορίες δεν είναι άμεσος λόγος αποκλεισμού, αλλά το να το κάνεις φανερά είναι.

Αυτός ο ιδιότυπος κοινωνικός αποκλεισμός έχει επιπτώσεις και, αν ναι, ποιες είναι αυτές; Από την αρχαιότητα ακόμα γνωρίζαμε ότι ο άνθρωπος είναι βαθιά κοινωνικό όν, κάτι που και η σημερινή επιστήμη έχει αποδείξει. Συγκεκριμένα, η απουσία ενός υποστηρικτικού κοινωνικού κύκλου είναι στενά συνδεδεμένη με αυξημένο κίνδυνο για ψυχολογικές διαταραχές, για παράδειγμα αγχωτικές διαταραχές και κατάθλιψη, και αυξημένη πιθανότητα παραβατικής συμπεριφοράς. Ειδικά όταν μιλάμε για εφήβους που δεν έχουν καν ανεπτυγμένους εγκεφάλους και ως αποτέλεσμα επηρεάζονται ακόμα πιο εύκολα. Φυσικά, ο κοινωνικός κύκλος ενός εφήβου δεν περιλαμβάνει μόνο φίλους αλλά σε αυτές τις ηλικίες η στήριξη και η αποδοχή από τους συνομηλικούς θεωρείται πιο σημαντική. Ο αποκλεισμός λοιπόν από τις κοινές ομάδες εφήβων μαζί με την έμφυτη ανάγκη τους να ανήκουν κάπου τους ωθεί να επιχειρήσουν να ενταχθούν σε ομάδες με παραβατική ή αντίστοιχα αρνητική για τη ζωή τους συμπεριφορά.

Όμως, τι κάνουν όσοι απορρίπτονται από τις ομάδες των συνομηλικών τους και είναι οι μόνοι 'διαφορετικοί' στο άμεσο περιβάλλον τους; Η απάντηση είναι απλή. Αναζητούν τη σύνδεση, τη φιλία, την ομάδα αλλού. Στις μέρες μας το πιο κοινό μέρος που ξεκινούν την αναζήτηση αυτή είναι το διαδικτυο. Μια απλή αναζήτηση και κάποια αιτήματα φιλίας ή ένταξη σε μια ομαδική συνομιλία είναι για πολλούς το πρώτο βήμα στη δημιουργία μιας φιλίας ή ακόμα και μιας κοινότητας. Είναι πραγματικά οξύμωρο πως στις περισσότερες περιπτώσεις το κριτήριο δημιουργίας αυτών των κοινοτήτων είναι το ίδιο με βάση το οποίο ένα άτομο είχε αποκλειστεί. Μέσω του διαδικτύου οι έφηβοι συνδέονται με άτομα με τα οποία μοιράζονται τα ίδια ενδιαφέροντα και απόψεις και έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν αληθινές και μακροπρόθεσμες σχέσεις. Αυτή η διαδικασία μπορεί να γίνει και εκτός διαδικτύου αλλά συχνά είναι απαραίτητο να υπάρχουν συνθήκες οι οποίες συχνά λείπουν σε μικρότερες πόλεις, χωριά ή νησιά.

Τελικά η κοινωνική περιθωριοποίηση βάζει τους 'διαφορετικούς' σε ρίσκο. Για αυτό και ως κοινωνία οφείλουμε να τονίζουμε τις επιπτώσεις του αποκλεισμού κάποιων λόγω στοιχείων που ορισμένοι θεωρούν λανθασμένα και να στηρίζουμε αυτούς που 'ρίχνονται' στα περιθώρια της κοινωνίας αποτρέποντάς τους με τον τρόπο αυτόν από το να ακολουθήσουν επικίνδυνα μονοπάτια.

Συναισθήματα και σκέψεις στο κατώφλι της αποφοίτησης

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΓΑΛΑΖΟΥΛΑ

Καθώς η χρονιά οδεύει προς το τέλος της, οι περισσότεροι μαθητές αγωνιούν για τις προαγωγικές εξετάσεις. Για τους μαθητές όμως της Γ' Λυκείου το τελευταίο κουδούνι θα σημάνει την ολοκλήρωση της σχολικής τους ζωής. Αυτή ίσως είναι η πιο φορτισμένη συναισθηματικά χρονιά για τους τελειόφοιτους, καθώς οι σκέψεις και τα συναισθήματα για το ταξίδι που ολοκληρώνεται αλλά και το καινούργιο που έρχεται είναι ανάμεικτα. Από τη μια οι μαθητές νιώθουν άγχος για τις πανελλαδικές εξετάσεις αλλά και αδημονία και προσμονή για την διαδρομή που ανοίγεται μπροστά τους και από την άλλη νιώθουν χαρμολύπη, γιατί

προετοιμάζονται να αποχαιρετήσουν το σχολείο για πάντα. Αποφάσεις που καλούνται να πάρουν οι μαθητές αυτή τη χρονιά μοιάζουν καθοριστικές για το μέλλον τους. Προβληματίζονται ιδιαίτερα για τις πανελλαδικές εξετάσεις. Αναρωτιούνται αν θα τα καταφέρουν, αν οι κόποι τους θα ανταμειφθούν και αν τελικά έχουν πάρει την σωστή απόφαση για το μέλλον. Το διάβασμα γίνεται όλο και πιο απαιτητικό και τους προκαλεί άγχος, καθώς νιώθουν ότι ο χρόνος τρέχει πιο γρήγορα και δεν είναι ποτέ αρκετός. Επίσης, το υπερφορτωμένο πρόγραμμα των παιδιών που περιλαμβάνει φροντιστήρια, διάβασμα και διαγωνίσματα, περιορίζει σημαντικά τον ελεύθερο χρόνο τους. Φυσικό είναι ότι δεν έχουν τη δυνατότητα να ασχοληθούν με τα ενδιαφέροντα και τις δραστηριότητες που τους ψυχαγωγούν. Παράλληλα, όμως, εκτός από τον ελεύθερο χρόνο περιορίζεται και ο χρόνος ξεκούρασης και ύπνου των μαθητών, οι οποίοι συχνά ξενυχτούν ως αργά διαβάζοντας ή έχουν αιθνήδες εξαιτίας του υπερβολικού άγχους. Η έλλειψη ξεκούρασης και ψυχαγωγίας έχει ως αποτέλεσμα τη σωματική και ψυχική κόπωση των μαθητών, οι οποίοι συχνά εμφανίζουν εκνευρισμό και αδυναμία συγκέντρωσης.

Η τελευταία χρονιά του σχολείου αποτελεί μεταίχμιο στη ζωή των παιδιών. Από τη μια πλευρά είναι ακόμη έφηβοι δεμένοι με την σχολική καθημερινότητα, τους φίλους και την οικογένειά τους. Από την άλλη σταδιακά ενηλικιώνονται και αυτό σημαίνει ότι για τους μαθητές αρχίζει ένα νέο κεφάλαιο στη ζωή τους με αποτέλεσμα οι σκέψεις τους να είναι μπερδεμένες και τα συναισθήματά τους έντονα. Η ενηλικίωση φέρνει μαζί της την ανάγκη για ανεξαρτησία και ελευθερία.

Ας δούμε όμως και τι απάντησαν δύο μαθητές της Γ' Λυκείου σε ερωτήσεις, που

τους έγιναν σχετικά με την εμπειρία που βιώνουν:

Ερ.: Πώς νιώθεις που φέτος τελειώνεις το σχολείο και ποιες είναι οι σκέψεις σου για το μέλλον;
«Πολύ καλά, χαίρομαι που τελειώνει αυτό το κουραστικό ταξίδι. Βέβαια μου δημιουργείται και ένα αίσθημα νοσταλγίας, καθώς μετά το πέρας της σχολικής χρονιάς, δεν θα μπορώ να ξαναζήσω την «κατάσταση της τάξης». Για το μέλλον, ελπίζω να περάσω στη σχολή που θέλω.»

«Μετά από τόσα χρόνια το σχολείο έχει γίνει ένα μέρος της καθημερινότητάς μου. Οπότε σίγουρα νιώθω μια νοσταλγία και στενοχώρια, αποτελεί μια πρωτόγνωρη εμπειρία. Πιστεύω και ελπίζω όμως, ότι όλα θα πάνε καλά, όπως και μέχρι τώρα.»

Ερ.: Πότε συνειδητοποίησες πραγματικά ότι το σχολείο τελειώνει;

«Ακόμα δεν το έχω συνειδητοποιήσει, καθώς οι μέρες περνάνε όπως κάθε άλλη μέρα.»

«Δεν είμαι πολύ σίγουρος. Τσως, όταν τελείωσα την Β' Λυκείου και άρχισα τα θερινά μαθήματα στο φροντιστήριο. Βέβαια, υπάρχουν στιγμές ακόμη και τώρα που ξεχνάω ότι τελειώνει το σχολείο.»

Ερ.: Ποια είναι η ωραιότερη ανάμνηση από το σχολείο;

«Η εκδρομή στην Τουρκία και η εκδρομή στη Σικελία». «Δεν έχω κάποια συγκεκριμένη ανάμνηση. Γενικά προσπαθώ κάθε μέρα να περνάω όσο καλύτερα γίνεται». Υπάρχει κάτι από τα μαθητικά σου χρόνια που φοβάσαι ότι θα χάσεις; «Αυτό που «φοβάμαι» ότι θα χάσω από τα μαθητικά μου χρόνια είναι η επαφή με συμμαθητές μου που μπορεί να χαθούμε λόγω διαφορετικών δρόμων στη ζωή».

«Η παιδικότητα και η ανεμελιά. Ως μαθητής είχα συνηθίσει ότι είχα να κάνω τα μαθήματά μου, αλλά μετά είχα χρόνο και για πολλά άλλα. Τώρα που τελειώνουν

αυτά θα έχω περισσότερες ευθύνες και υποχρεώσεις απ' ό,τι είχα παλιά».

Ερ.: Ποια/Ποιος καθηγητριά/καθηγητής θα σου μείνει αξέχαστη/αξέχαστος και γιατί;

«Ο φιλόλογος μας καθώς πάντα είναι με το αστείο στο στόμα και μου φτιάχνει τη διάθεση και ο βιολόγος μας, διότι η ηρεμία του σε συνδυασμό με την εμπειρία που μας έδωσε στη Σικελία από την παρέα του ήταν πραγματικά αξέχαστη.»

«Πραγματικά δεν μπορώ να τους ξεχωρίσω. Τόσο οι τωρινές/τωρινοί καθηγητρίες/καθηγητές, όσο γνωρίζοντας πως όλα αυτά σύντομα θα τελειώσουν. Το μέλλον φαντάζει κάπως τρομακτικό. Μπορεί να φταίει ότι είναι άγνωστο και όσοι έχουν φύγει από το σχολείο ήταν και είναι όλοι υπέροχοι και ξεχωριστοί, ο καθένας με τον δικό του τρόπο.»

Ερ.: Αν η Γ' Λυκείου ήταν μια λέξη, ποια θα ήταν; «Έντονη»

«Δεν ξέρω αν αυτή τη τάξη μπορώ να την περιγράψω με μια λέξη, αλλά αν έπρεπε, θα έλεγα «νοσταλγία». Κάθε φορά που τελειώνω μια τάξη, πριν το τέλος, προσωπικά διακατέχομαι από αναμνήσεις όλων μου των μαθητικών χρόνων, συνειδητοποιώ πόσα έχω ζήσει και στεναχωριέμαι που δε θα έχω την ευκαιρία να τα ξαναζήσω».

Η Γ' Λυκείου λοιπόν είναι η πιο απαιτητική τάξη καθώς το άγχος και η ανησυχία για το μέλλον κορυφώνονται. Οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι η καθημερινότητά τους θα αλλάξει μια για πάντα και ότι οι ευθύνες τους θα αυξηθούν. Ακόμα αισθάνονται ένα μείγμα νοσταλγίας για την σχολική ζωή που τελειώνει, αλλά και φόβο μήπως χάσουν τις φίλιες που δημιουργήθηκαν όλα αυτά τα χρόνια. Τέλος, παρόλο που το μέλλον φαντάζει αβέβαιο για τους μαθητές, το σίγουρο είναι πως το σχολείο πάντοτε θα κατέχει μια ξεχωριστή θέση στην καρδιά τους, όσα χρόνια κι αν περάσουν.

Πιο καλή η μοναξιά;

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗ

Πηγή: Microsoft Bing

Σε έναν κόσμο που όλοι «συνδέονται» εύκολα, παράδοξως, η μοναξιά για πολλούς ανθρώπους είναι πιο έντονη από ποτέ άλλοτε. Η ψηφιακή εποχή που «φέρνει» τους ανθρώπους «κοντά» ανεξάρτητα από τις χιλιόμετρικές αποστάσεις, ταυτόχρονα, επιτείνει την αποξένωση και την απομόνωση. Ισορροπία υπάρχει, αρκεί να την αναζητήσουμε.

Δεν είναι λίγοι αυτοί που νιώθουν έντονα τη μοναξιά, κυρίως άνθρωποι της τρίτης ηλικίας ή άνθρωποι που ζουν στο απρόσωπο περιβάλλον των μεγάλων αστικών κέντρων. Όμως, δεν θα πρέπει αυτό το συναίσθημα να συγχέεται με τη μοναχικότητα. Παρά το γεγονός ότι οι δύο αυτοί όροι φαίνονται να έχουν την ίδια σημασία, διαφέρουν ως προς το περιεχόμενό τους. Με τον όρο «μοναχικότητα» εννοούμε την επιθυμία των ατόμων να μείνουν μόνοι τους και απομονωμένοι από τους υπόλοιπους, γιατί αναζητούν την προσωπική τους βελτίωση ή την ψυχική τους ισορροπία. Είναι μια κατάσταση στην οποία επικρατούν τα συναισθήματα της πληρότητας και της ανεξαρτησίας μέσω των οποίων το άτομο οδεύει προς την αυτογνωσία.

Η μοναχικότητα αποτελεί επιλογή, ενώ η μοναξιά αποτελεί επώδυνο συναίσθημα.

Σε αντίθεση με την παραπάνω έννοια, η «μοναξιά» αποτελεί ένα έντονο, κυρίως αρνητικό, συναίσθημα. Συνδέεται με τη θλίψη, την κατάθλιψη, την απογοήτευση και τη ματαίωση που βιώνει το άτομο. Το άτομο βιώνει την ανικανοποίητη ανάγκη να συνδεθεί με άλλα άτομα. Συμπερασματικά, η μοναχικότητα αποτελεί επιλογή, ενώ η μοναξιά αποτελεί επώδυνο συναίσθημα που μπορεί να προκληθεί από πολλούς παράγοντες.

Το συναίσθημα της μοναξιάς κατακλύζει όλο και περισσότερο τους ανθρώπους στις σύγχρονες κοινωνίες. Ειδικότερα, μετά την πανδημία COVID-19, οι ανθρώπινες σχέσεις φαίνονται να διαλύονται και να καταρρέουν. Αλλά, ο COVID-

19 δεν είναι η μόνη, ούτε η κυρίαρχη αιτία. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τείνουν να αντικαταστήσουν τις ανθρώπινες σχέσεις. Τα «profile» σε διάφορες πλατφόρμες απομονώνουν το άτομο δίνοντας του την ψευδαίσθηση της ουσιαστικής επικοινωνίας. Τα κοινωνικά δίκτυα, προβάλλουν διαρκώς πρότυπα σχέσεων, τα οποία διαφέρουν από την ουσιαστική ανθρώπινη επαφή, όπως την ξέραμε επί αιώνες. Η φιλία κι ο έρωτας μετριούνται σε likes. Για παράδειγμα, την Ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου, ο έρωτας πρέπει να προβληθεί και να επιδειχθεί, να συγκεντρώσει «likes» και να επιβραβευτεί, δεν αποτελεί πια προσωπικό συναίσθημα που βιώνεται ιδιωτικά. Την ίδια στιγμή, για αρκετούς «singles», η έλλειψη του ή υπενθύμιση ότι κάποιοι «λείπουν» από την ζωή τους γίνεται πιο βασανιστική.

Η θέσπιση της Παγκόσμιας Ημέρας των Singles, όπου δίνεται η ευκαιρία στους πιο μοναχικούς να γιορτάσουν τον τρόπο ζωής τους, αποτελεί έναν συμβολισμό αποδοχής κάθε ανθρώπου που δεν βιώνει μια επιδεικτικά ευτυχημένη ζωή, που μπορεί να ζει μόνος του χωρίς να το έχει επιλέξει ή που μπορεί να επιλέξει τη μοναχικότητά του.

Η μοναχικότητα παρουσιάζεται συνήθως στην κοινωνία στερεοτυπικά, ως κάτι δυσβάστακτο ή ως κοινωνική ασθένεια, αγνοώντας το γεγονός ότι αποτελεί ίσως και επιλογή των ίδιων των ατόμων.

Συνεπώς, η μοναξιά είναι ένα κοινωνικό-ανθρώπινο ζήτημα το οποίο δεν θα πρέπει να αγνοείται, ειδικά, όταν αφορά ηλικιωμένους ή οικονομικά ασθενείς ανθρώπους. Δεν θα πρέπει να συγχέεται, όμως, με την επιλογή κάποιων στη μοναχική ζωή η οποία πρέπει να γίνεται σεβαστή από τους υπόλοιπους.

Ακόμη και στις τέχνες, και ιδίως στον κινηματογράφο, η μοναξιά παρουσιάζεται ως έκπτωση και αποτυχία στη ζωή του πρωταγωνιστή. Σε ταινίες όπως «Perfect Days», «The Perks of Being a Wallflower», «Taxi Driver» ο βασικός μοναχικός πρωταγωνιστής φαίνεται να βιώνει έντονη θλίψη, κατάθλιψη και εσωστρέφεια. Η απουσία ατόμων που θα μπορούσαν να τον υποστηρίξουν του δημιουργεί ψυχική ασφυξία. Μέσα από τις περιγραφές αυτές, η μοναξιά προβάλλεται ως κάτι σκοτεινό και δηλώνει την ψυχική κατάρρευση. Δημιουργείται, έτσι, το αίσθημα, στον θεατή, ότι το ιδανικό τέλος είναι το «Happy End» με ρομαντικές σχέσεις, ενώ είναι δραματικό και τραγικό το τέλος στο οποίο ο ήρωας μένει μόνος του.

Πίσω από τις επιδόσεις... Τι κρύβεται στην ψυχολογία ενός μαθητή

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΚΟΤΣΙΑΛΟΥ

Στο πλαίσιο της διαρκούς αναζήτησης για την ισορροπία ανάμεσα στις ακαδημαϊκές απαιτήσεις και την ψυχική υγεία, είχα τη χαρά να συνομιλήσω με μία σχολική ψυχολόγο, την κα Βασιλική Χατζηθανάση. Με λόγο συγκροτημένο και διεισδυτική ματιά, η κ. Χατζηθανάση ανέλυσε τις εκφάνσεις του άγχους που κατακλύζουν τη σχολική καθημερινότητα, προτείνοντας παράλληλα στρατηγικές για μια πιο αρμονική μαθητική ζωή.

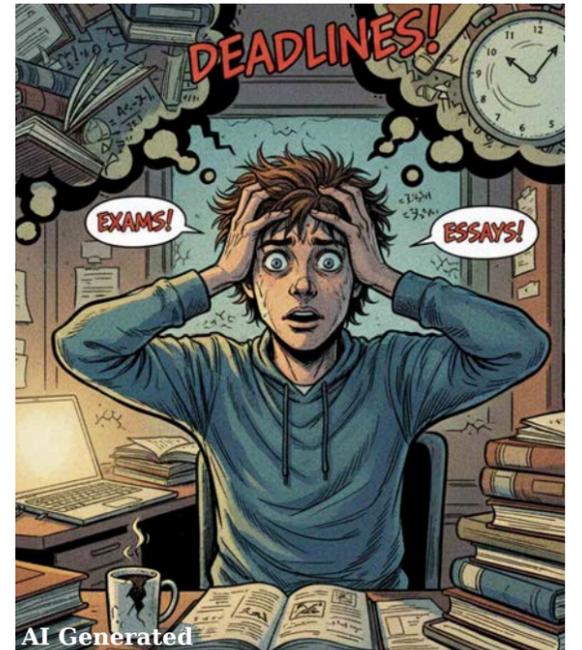
Ερ.: Ποια είναι τα συχνότερα συμπτώματα άγχους που παρατηρείτε στους μαθητές σήμερα;

«Το άγχος των μαθητών εστιάζεται πρωτίστως στην επίδοση. Οι έφηβοι βιώνουν έντονη πίεση κατά τη διάρκεια των γραπτών δοκιμασιών, αλλά και στις προφορικές εξετάσεις εντός της τάξης. Επιπλέον ένα σημαντικό μέρος του μαθητικού πληθυσμού υποφέρει από κοινωνικό άγχος, το οποίο δυσχεραίνει την επικοινωνία τόσο με τους συνομηλικούς όσο και με τους καθηγητές, καθιστώντας ακόμη και μια απλή δυαδική συνομιλία με έναν εκπαιδευτικό πηγή έντονης εσωτερικής πίεσης.

Ερ.: Υπάρχει διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στο «δημιουργικό» και το «παραλυτικό» άγχος; «Πρέπει να διακρίνουμε τις δύο όψεις του φαινομένου», εξηγεί η κα Χατζηθανάση, χρησιμοποιώντας τη μεταφορά ενός παγόβουνου. «Το δημιουργικό άγχος είναι η ορατή κορυφή: μας προσφέρει κίνηση, οργάνωση και προσήλωση στον στόχο. Αντιθέτως, το παραλυτικό άγχος μοιάζει με τις βαθιές ρίζες του παγόβουνου που «παγώνουν» τον μαθητή. Ενώ το πρώτο το φανταζόμαστε με ένα ζωηρό πράσινο χρώμα λειτουργικότητας, το δεύτερο είναι ένας «κατακόκκινος» κατακλυσμός συναισθημάτων που εμποδίζει την αποθήκευση και την ανάκληση της πληροφορίας.»

Ερ.: Πώς επιδρά η πίεση των προσδοκιών από το περιβάλλον στην ψυχολογία του μαθητή;

Η κα Χατζηθανάση τονίζει πως οι ενήλικες —γονείς και εκπαιδευτικοί— φέρουν μεγάλη ευθύνη. Συχνά, οι υψηλές απαιτήσεις δεν λαμβάνουν υπόψη το εξαιρετικά φορτωμένο πρόγραμμα, ειδικά στις τελευταίες τάξεις του Λυκείου. Η πρότασή της είναι σαφής: «Οφείλουμε να είμαστε ρεαλιστές και να επικοινωνούμε με τα παιδιά έχοντας ως γνώμονα τη δική τους συναισθηματική κατάσταση. Είναι απαραίτητο οι δικές μας προσδοκίες να συμβαδίζουν με τις δικές τους, ώστε να βρισκόμαστε στην ίδια σελίδα.»

Ερ.: Γιατί οι μαθητές δυσκολεύονται τόσο πολύ στην οργάνωση; Φταίει η ύλη ή η έλλειψη δεξιοτήτων;

Η απάντηση δεν είναι μονοδιάστατη. Η κα Χατζηθανάση εξηγεί ότι ο όγκος της ύλης και οι οργανωτικές δεξιότητες συχνά συνυπάρχουν ως προβλήματα.

Υπάρχει όμως και μια νευρολογική διάσταση: η ικανότητα οργάνωσης συνδέεται άμεσα με την οπτικοχωρική αντίληψη του κάθε μαθητή. Ανάλογα με τον βαθμό ανάπτυξης αυτής της λειτουργίας του εγκεφάλου, ένας μαθητής μπορεί να διαχειριστεί την ύλη του αποτελεσματικά ή να δυσκολευτεί σημαντικά, ανεξάρτητα από το μέγεθός της.

Ερ.: Πώς μπορεί ένας μαθητής να βρει τη «χρυσή τομή» ανάμεσα στη μελέτη και τον ελεύθερο χρόνο;

«Πρόκειται για μια βιωματική κατάσταση. Η οικογένεια πρέπει να ενθαρρύνει τον μαθητή να θέτει όρια. Ακόμη και στο πιο απαιτητικό πρόγραμμα, η έννοια της αυτοφροντίδας είναι αδιαπραγμάτευτη. Είτε πρόκειται για έναν περίπατο, είτε για ακρόαση μουσικής ή την παρακολούθηση μιας ταινίας, οφείλουμε να αφιερώνουμε τουλάχιστον 30 με 60 λεπτά ημερησίως στον εαυτό μας για να διατηρούμε την ψυχική μας ανθεκτικότητα.»

Ερ.: Ποια είναι η γνώμη σας για τα ψηφιακά εργαλεία οργάνωσης έναντι του κλασικού χάρτινου planner; Παρότι η ίδια δηλώνει πιο «παραδοσιακή», προτιμώντας το μολύβι και το χαρτί, η κα Χατζηθανάση παρατηρεί κάτι ενδιαφέρον στους εφήβους: ενώ είναι πλήρως εξοικειωμένοι με την τεχνολογία, η χρήση μιας κλασικής ατζέντας συχνά τους γοητεύει. Η δυνατότητα να επιλέξουν το χρώμα και τη δομή του προσωπικού τους planner λειτουργεί θετικά και

πολλοί τελικά την υιοθετούν ως το κύριο εργαλείο οργάνωσής τους.

Υπάρχουν συγκεκριμένες τεχνικές χαλάρωσης που μπορεί να εφαρμόσει ένας μαθητής την ώρα που νιώθει ότι «πνίγεται»;

«Φυσικά και υπάρχουν αποτελεσματικές τεχνικές χαλάρωσης», απαντά η σχολική ψυχολόγος. «Όλοι ξέρουμε να αναπνεύσουμε, καθώς είναι μια λειτουργία που γίνεται ασυνείδητα. Η ηρεμία, όμως, έρχεται όταν η αναπνοή μας γίνεται ενσυνείδητη — όταν δηλαδή παίρνουμε βαθιές, διαφραγματικές αναπνοές. Μερικές τέτοιες αναπνοές, σε συνδυασμό με ένα ποτήρι νερό, μπορούν να βοηθήσουν κάποιον να ανακτήσει τον έλεγχο εκείνη τη στιγμή.»

Μια άλλη τεχνική είναι η νοερή απεικόνιση: οι μαθητές μπορούν να πλάσουν με τη φαντασία τους έναν «ασφαλή τόπο». Αυτό μπορεί να είναι μια γαλίνια παραλία, ένα τοπίο στη φύση, ή ακόμα και η ζεστασιά κάτω από μια κουβέρτα στο αγαπημένο τους δωμάτιο. Οτιδήποτε προσφέρει στο κάθε παιδί αίσθημα ασφάλειας και θαλπωρής, μπορεί να γίνει μια ζωντανή εικόνα στην οποία θα «μπάνει» νοερά για να ηρεμήσει.»

Ερ.: Ποιο είναι το συχνότερο σφάλμα που κάνουν οι μαθητές στον σχεδιασμό του προγράμματός τους;

Κλείνοντας τη συζήτησή μας, η κα Χατζηθανάση αναφέρει ότι το κυριότερο λάθος είναι η αναβλητικότητα. Πολλοί μαθητές μεταθέτουν τη μελέτη για τις αργές βραδινές ώρες. Σε εκείνο το χρονικό σημείο, όμως, ο εγκέφαλος είναι ήδη καταβεβλημένος και η ικανότητα επεξεργασίας πληροφοριών μειώνεται δραματικά, καθιστώντας τη μελέτη αναποτελεσματική.

19.000 Μόρια: Πνευματική Λύτρωση ή Ακριβοπληρωμένη Αυταπάτη;

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΙΛΑΕΙΡΑΣ ΝΟΥΣΗ

Στην Ελλάδα, η φροντιστηριακή εκπαίδευση αποτελεί μια μορφή εκπαίδευσης εχεδόν υποχρεωτική, πιο υποχρεωτική και από το ίδιο το σχολείο για τους μαθητές που έχουν υψηλούς στόχους. Η κριτική που ασκείται στο εύρημα των Πανελλαδικών αναδεικνύει το οικονομικό κόστος της παραπαιδείας και τον πνευματικό εγκλωβισμό των μαθητών.

AI Generated

Κάθε καλοκαίρι, με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των Πανελλαδικών Εξετάσεων, ένας συγκεκριμένος αριθμός εφήβων περνά την πύλη των αρίστων. Το 19 μπροστά από το άθροισμα των μορίων τους αποτελεί το εισιτήριο των πλέον περιζήτητων σχολών: Ιατρική, Νομική, Πολυτεχνείο. Για πολλούς μαθητές και γονείς στην Ελλάδα, τα 19.000 μόρια δεν αποτελούν απλώς μια υψηλή βαθμολογική επίδοση. Συνιστούν σύμβολο κοινωνικής καταξίωσης, αυτοδικαίωσης και για πολλούς από εμάς, δυστυχώς, ειδωλολατρικό έμβλημα προσωπικής αξίας! Είναι άραγε τα 19.000 μόρια ο μονόδρομος προς την ελευθερία, ή μήπως η είσοδος σε μια σχολή εκλαμβάνεται ως το μοναδικό μέσο που θα λύσει μαγικά κάθε βιοποριστικό και υπαρξιακό μας πρόβλημα;

Αυτή η σχεδόν θρησκευτική προσμονή της επιτυχίας, ωστόσο, δε γεννιέται εν κενώ. Τροφοδοτείται καθημερινά από ένα σύστημα που βαπτίζει την εξάντληση "αριστεία" και τη στείρα αποστήθιση "γνώση". Έτσι, σιγά-σιγά, η αναζήτηση της απαλλαγής μετατρέπεται σε εμμονή, όπου ο μαθητής παύει να αναζητά την παιδεία και στρέφεται στη γνώση σε όλους μας βαθμοθηρία, πιστεύοντας πως η επιβίωση του εξαρτάται αποκλειστικά από το ψηφιακό μήνυμα των αποτελεσμάτων στις οθόνες του κινητού του. Πίσω όμως από τον άθλο των τόσο υψηλών μορίων, η πραγματικότητα αποκαλύπτει μια πολύ πιο σύνθετη εικόνα.

Τα τελευταία χρόνια, το ελληνικό εκπαιδευτικό τοπίο μοιάζει με έναν μαραθώνιο όπου αφετηρία αποτελούν τα σχολεία, αλλά ο τερματισμός βρίσκεται στα φροντιστήρια. Το δημόσιο σχολείο υποτίθεται ότι παρέχει τη γνώση. Στην πράξη όμως, για εκατοντάδες χιλιάδες αθητές αυτό δεν αρκεί. Η ογκώδης ύλη που καλούμαστε να καλύψουμε σε συνδυασμό με το αίσθημα της ανασφάλειας

για το μέλλον και την οικονομική μας αποκατάσταση, μας ωθούν στην παραπαιδεία ή αλλιώς shadoweducation, δηλαδή τα φροντιστήρια. Μου έκανε αλγεινή εντύπωση μία έρευνα που διάβασα, πως μόλις το 2023 τα ελληνικά νοικοκυριά δαπάνησαν 613 εκατ.€ για φροντιστήρια γενικής εκπαίδευσης, ποσοστό που αντιπροσωπεύει το 16.2% των δαπανών εκπαίδευσης και το 0.7% των εξόδων συνολικής κατανάλωσης. Μεταξύ άλλων, η Ελλάδα παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλά ποσοστά παραπαιδείας, με έρευνες του ΟΟΣΑ να την κατατάσσουν παγκοσμίως πρωτόπλο, ειδικά στην τελευταία τάξη του Λυκείου, ποσοστό που αγγίζει το 95%. Γι' αυτόν τον λόγο, κατά τη γνώμη μου, οι Πανελλαδικές δεν αποτελούν μία αδιάβλητη διαδικασία αλλά, αντίθετα, ένα σύστημα αναπαραγωγής των κοινωνικών τάξεων. Όταν η είσοδος σε περιζήτητα πανεπιστήμια απαιτεί δαπάνες εκατομμυρίων ευρώ, τότε το 19 δεν αποτελεί προϊόν εξυπνάδας, αλλά απόδειξη του ισχυρού "βαλάντιου" της οικογένειας. Η αριστεία, με τον τρόπο αυτόν, μετατρέπεται σε μία σύγχρονη μορφή ολιγαρχίας, γεγονός που ακυρώνει την έννοια της δημόσιας και δωρεάν παιδείας, που προσπαθεί να πείσει τόσο η πολιτεία ότι μας παρέχει. Τουλάχιστον έτσι το βλέπω εγώ ως μαθήτρια.

Στο μυαλό μου η εξουθενωτική διαδικασία των Πανελλαδικών έχει αποκτήσει χαρακτηριστικά θρησκευτικής τελετουργίας.

«Η ανακοίνωση των βάσεων λειτουργεί σαν «Δευτέρα Παρουσία» για την ελληνική οικογένεια.»

«Το ελληνικό φροντιστήριο εμφανίζεται ως ο «αμνός του Θεού» που υπόσχεται λύτρωση από το εξεταστικό μαρτύριο.»

Με άλλα λόγια, οι νέοι έχουν υιοθετήσει την άποψη ότι τα ελληνικά φροντιστήρια θα λειτουργήσουν ως "Μεσσίες" που θα τους απαλλάξουν από τις δεινές καταστάσεις, δυστυχώς κι εγώ αποτελώ θιασώτη της άποψης αυτής. Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι αυτές οι εξετάσεις προσομοιάζουν μία κλασική κυριακάτικη θρησκευτική λειτουργία, κατά την οποία θυσιάζουμε τα καλύτερα νεανικά μας χρόνια για τη «λύτρωση» που μετριέται σε μόρια. Πάντα, βέβαια, χέρι-χέρι με τους ιερείς-καθηγητές, οι οποίοι δίνουν έμφαση μόνο στα SOS θέματα των πανελλήνιων, (και κάπου εκεί, ανάμεσα σε SOS και επαναλήψεις, ξεχνάς γιατί διάβαζες εξαρχής), και με την πνευματική νηστεία που υποχρεούμαστε να κάνουμε για την είσοδο στο ναό του Πανεπιστημίου, η οποία υπόσχεται δικαίωση σε όλη την οικογένεια, ειδικά μετά από τη συλλογική ψύχωση που την πλήττει κάθε Μάιο.

Το συγκεκριμένο status quo αναμφίβολα εξυπηρετεί την επίσημη πολιτεία. Μια πολιτεία, η οποία αντί να προάγει τη δημιουργικότητα στο σχολικό περιβάλλον, την "πασάρει" μόνο στα θέματα των πανελλήνιων, όπως πέρυσι στο μάθημα της Έκθεσης. Η Υπουργός Παιδείας, από την άλλη, αποδίδει το φαινόμενο στη νοοτροπία της ελληνικής οικογένειας υπογραμμίζοντας ότι φροντιστήρια κάνουν τις απογευματινές ώρες και οι μαθητές των ακριβοπληρωμένων ιδιωτικών σχολείων.

Ότο κράτος εκμεταλλεύεται, με άλλα λόγια, την κοινωνική και οικονομική ανισότητα που δημιουργείται, αποκάλωντας αυτήν την κατάσταση αξιοκρατία. Αντί να προωθήσει την ολόπλευρη καλλιέργεια και την ισοτιμία, προάγει τον έντονο ανταγωνισμό μεταξύ των μαθητών. Έτσι, μαθαίνουμε να εκτελούμε εντολές σαν ένα πρόγραμμα αλγόριθμου (όπως «μάθαμε» στο μάθημα της Πληροφορικής), και να παταγαλίζουμε θεωρίες και μεθοδολογίες, χωρίς φυσικά να τις αμφισβητούμε. Το μόνο που αρκεί, είναι να κατακτήσουμε τη λεγόμενη "προσωπική ανταμοιβή", που είναι η θέση στη σχολή των ονείρων μας. Όμως, αυτή η εγωιστική στάση απέναντι στην παιδεία γίνεται στοχευμένα. Όταν οι αρμόδιοι φορείς της επίσημης πολιτείας "γυρνούν την πλάτη" απέναντι σε ένα τόσο φανερό ζήτημα, κουκουλώνονται τα κύρια προβλήματα της δημόσιας εκπαίδευσης. Όσο σκοτωνόμαστε για ια υψηλή βαθμολογία, ξεχνάμε να ρωτήσουμε το βασικό: Γιατί το σχολείο σταμάτησε να είναι ένας χώρος γνώσης και μετατρέπηκε σε ένα εξεταστικό κέντρο και ένα εφτάωρο αναγνωστήριο για τα φροντιστηριακά μαθήματα;

Γιατί η "αριστεία" των μορίων να λειτουργεί ως το τέλει έναυσμα για να μην αλλάξει τίποτα ουσιαστικό στην ελληνική δημόσια παιδεία. Γιατί, εν τέλει, να πληρώνουμε την ψευδαίσθηση της μηνιαίας ανωτερότητας και να μην επιδιώκουμε την ουσιαστική γνώση; Και τελικά, ένα αίσθημα κενού. Είναι αξιοσημείωτο πόσο κενό αισθανόμαστε εμείς οι μαθητές μετά τη λήξη των εξετάσεων, σε συνδυασμό πάντα με τον πνευματικό ευνουχισμό που θα μας συντροφεύει για το υπόλοιπο της ενήλικης μας ζωής. Ως μαθητές, σταματάμε να είμαστε σκεπτόμενα και ορθολογικά άτομα. Αντιθέτως, γινόμαστε σκληροί δίσκοι 256GB, όπου κάθε ίχνος κριτικής σκέψης

και δημιουργικής αμφισβήτησης σακατεύεται, λόγω των τυποποιημένων απαντήσεων των βοηθημάτων, μιας και τα σχολικά βιβλία δεν καλύπτουν φυσικά τις ανάγκες μας. Έτσι, αντιμετωπίζουμε τη γνώση ως αναλώσιμο προϊόν, η οποία έχει φυσικά, ημερομηνία λήξης την ημέρα των εξετάσεων. Ειλικρινά, ποιος από εμάς θυμάται τι διάβασε για τις εξετάσεις; Απολύτως κανένα. Μετά από όλα αυτά τα βασανιστήρια, φτάνουμε στον τελικό μας στόχο, μόνο για να συνειδητοποιήσουμε ότι είμαστε άδεια νικητές. Εξάντληση, Απογοήτευση και Φόβος για το μέλλον. Έχοντας ταυτίσει την ύπαρξή μας αποκλειστικά με έναν αριθμό και ένα μοναδικό μοτίβο παραγωγικού συλλογισμού, τη στιγμή της επιτυχίας ερχόμαστε αντιμέτωποι με ένα τρομακτικό υπαρξιακό κενό, καθώς το σύστημα μας έμαθε πώς να «λύνουμε», αλλά ποτέ πώς να σκεφτόμαστε ουσιαστικά.

Μήπως τελικά τα 19.000 μόρια δεν είναι το «μαγικό κλειδί» για την ευτυχία, αλλά το ακριβό τίμημα μιας κοινωνίας που έμαθε να μετρά την αξία μας με αριθμούς και ποσοστά; Ας μην κοροϊδευόμαστε. Η αριστεία στις πανελλήνιες είναι μία προσωπική νίκη αντοχής και πενύματος, όχι γνώσεων. Η ζωή μας κρέμεται από μία κλωστή. Αν θέλουμε να μιλάμε για πραγματική παιδεία και όχι για έναν εκπαιδευτικό μεσσιανισμό, οφείλουμε να γκρεμίσουμε ολοκληρωτικά την αιογραφία της βαθμοθηρίας! Το σύστημα πιέζει συνεχώς. Πολύ. Και το νιώθουμε όλοι. Είτε, κυρίως, από την πλευρά του μαθητή, είτε από την πλευρά του γονέα και του καθηγητή. Η πνευματική ανάπαυση και ανάταση δε θα έρθει μέσα από ένα ψηφιακό μήνυμα αποτελεσμάτων, αλλά από τη στιγμή που το σχολείο θα πάψει να είναι εξοχικό του φροντιστηρίου και θα γίνει ξανά εργαστήριο κριτικής σκέψης, όπως παλιά.

Κλείσε το κινητό, ξεκλείδωσε το μυαλό: Γιατί τα Escaperooms μας έχουν

ενθουσιάζει;

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΜΠΟΥΚΟΒΑΛΑ

Τα τελευταία χρόνια τα παιχνίδια απόδρασης, ή κοινώς γνωστά escaperooms, έχουν αποκτήσει μεγάλη απήχηση, ειδικότερα στη νέα γενιά (και όχι μόνο), αποτελώντας μία από τις πιο δυναμικές και δημοφιλείς μορφές ψυχαγωγίας. Δεν είναι απλά μια «περίεργη» έξοδος του Σαββατόβραδου. Είναι κάτι πολύ μεγαλύτερο. Πρόκειται για μια ανερχόμενη ασχολία που συνδυάζει τη λογική, τη συνεργασία και τη δημιουργική σκέψη, ενώ παράλληλα αποτελεί ένα τρόπο αποσυμφόρησης του άγχους και της πίεσης.

Σε τι οφείλεται η μεγάλη ανταπόκριση των νέων σε αυτήν την δραστηριότητα; Η απάντηση είναι απλή. Όλα ξεκινούν με την ανάγκη του ανθρώπου για κοινωνικοποίηση, ομαδικότητα και δημιουργία ευχάριστων αναμνήσεων που θα τον συνοδεύουν στη συνέχεια της ζωής του, στοιχεία που τα escaperooms είναι σε θέση να καλύψουν. Φίλοι, ζευγάρια, ακόμα και άτομα που γνωρίζονται για πρώτη φορά καλούνται να συνεργαστούν και να ελικοινωνήσουν μεταξύ τους για την επίτευξη ενός κοινού στόχου, την απόδρασή τους.

Η πρώτη μου εμπειρία σε escaperoom ήταν αποκαλυπτική και έχει μείνει χαραγμένη στο μυαλό μου από τότε. Μπαίνοντας στον χώρο από μικρή ηλικία είχα την αίσθηση ότι ο εξωτερικός κόσμος είχε παγώσει και πλέον ήμουν ελεύθερη να γνωρίσω έναν καινούργιο που μέχρι τότε δεν υπήρχε καν. Κατά τη διάρκεια των πρώτων λεπτών υπήρχε δισταγμός από όλα τα παιδιά αθώς δεν ήμασταν εξοικειωμένοι, όμως πολύ γρήγορα η ομάδα άρχισε να λειτουργεί συντονισμένα

Δεν είναι απλά μια «περίεργη» έξοδος του Σαββατόβραδου.

αξιοθαύμαστο πραγματικά αν σκεφθούμε πόσο εύκολο είναι να αποσπαστεί η προσοχή μικρών παιδιών. Η πίεση του χρόνου, οι στιγμές αμφιβολίας και η έκκριση ντοπαμίνης στον οργανισμό μας όταν λύνουμε επιτυχώς έναν δύσκολο γρίφο δημιουργούν ένταση και ενθουσιασμό που είναι δύσκολο να εκφραστεί με λόγια. Φεύγοντας ένιωσα πως δεν είχα απλώς «παίξει», αλλά είχα συμμετάσχει σε κάτι ανεπανάληπτο και από τότε έγινα πιστή follower έχοντας ήδη ολοκληρώσει πάνω από είκοσι escaperooms.

Η λειτουργία ενός escaperoom βασίζεται σε ένα προσεκτικά σχεδιασμένο σενάριο που συνήθως αντλεί έμπνευση από γνωστές ταινίες, σειρές, βιβλία και βιντεοπαιχνίδια. Οι παίκτες μπαίνουν σε έναν χώρο με συγκεκριμένο θέμα, όπως για παράδειγμα ένα εγκαταλελειμμένο ψυχιατρείο, μια φυλακή ύψιστης ασφαλείας ή, όπως στην περίπτωση μου, ένα απομακρυσμένο και ακατοίκητο νησί. Εκεί καλούνται να λύσουν διάφορους γρίφους, να εντοπίσουν κρυμμένα αντικείμενα και να συνδέσουν στοιχεία που εκ πρώτης όψης φαίνονται ασύνδετα μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό όριο που κυμαίνεται συνήθως

ανάμεσα στα 60-120 λεπτά. Ο χώρος, ο φωτισμός και ο ήχος ενισχύουν την αίσθηση ρεαλισμού. Αν η ομάδα 'κολλήσει' ή δυσκολευτεί, υπάρχει πάντα ο gamemaster που παρακολουθεί διακριτικά την εξέλιξη του παιχνιδιού και έχει την δυνατότητα να παρέμβει μόνο όταν είναι απαραίτητο και να δώσει μία μικρή ώθηση στην ομάδα. Όλα τα παραπάνω δημιουργούν μια εμπειρία που απαιτεί συγκέντρωση, προσοχή παρατηρητικότητα και προπάντων συνεργασία. Όπως κάθε σοβαρή μορφή ψυχαγωγίας, έτσι και τα escaperooms έχουν τα δικά τους βραβεία, που αναγνωρίζουν την ποιότητα των εμπειριών αυτών. Τα TERPECA (Top EscapeRooms Project Enthusiasts Choice Awards) θεωρούνται διεθνώς ως η μεγαλύτερη διάκριση στον χώρο. Τα βραβεία αυτά απονέμονται με βάση την ψήφο χιλιάδων εμπειρων παικτών από όλο το κόσμο.

Η ψήφος βασίζεται σε πολλούς παράγοντες όπως η ποιότητα της ιστορίας, η ατμόσφαιρα, οι γρίφοι αλλά και γενικότερα, ολόκληρη η αίσθηση που προσφέρει το δωμάτιο.

Και κάπου εδώ έρχεται μια ευχάριστη έκπληξη που ανακάλυψα πριν από λίγα χρόνια. Η Ελλάδα έχει

καταφέρει να ξεχωρίσει και να διακριθεί επανειλημμένα στα βραβεία TERPECA κατακτώντας πολύ υψηλές θέσεις και αποσπώντας διεθνή αναγνώριση. Ονόματα όπως το Fortis-Fortuna-Adiuvat (με το δωμάτιο τους NoExit που φέτος κατέκτησε την 10η θέση στην κατάταξη), το Paradox Project και το πασίγνωστο Lockhill που το 2022 αναδείχθηκε ως το καλύτερο escaperoom του κόσμου με το δωμάτιο του Chapel&Catacombs. Πιστεύω ότι όλη αυτή η αναγνώριση δεν είναι τυχαία καθώς τα ελληνικά escaperooms επενδύουν στη σκηνοθεσία, την ένταση και την εξυπνάδα των γρίφων τους αλλά, το πιο σημαντικό από όλα, δημιουργούν κάτι με αγάπη και χαρά. Δεν είναι υπερβολή να πει κανείς ότι η Ελληνική σκηνή συγκαταλέγεται πλέον στις κορυφαίες του κόσμου.

Ίσως να μην είναι ευρέως γνωστό πως σε σχολείο του νομού Αττικής λειτουργεί όμιλος με τίτλο: "Όταν η γνώση γίνεται παιχνίδι- Απόδραση από την Α' Λυκείου: Σχεδιασμός και Υλοποίηση δωματίου απόδρασης". Όπως αναφέρει η υπεύθυνη του Ομίλου «ο όμιλος λειτουργεί σαν ένα δημιουργικό εργαστήριο όπου οι μαθητές δεν είναι απλώς παίκτες αλλά οι ίδιοι οι σχεδιαστές. Συμμετέχουν 12 μαθητές τριες της Α' Λυκείου, που έχουν αναλάβει να δημιουργήσουν το δικό τους ολοκληρωμένο δωμάτιο απόδρασης - από τη σύλληψη της αρχικής ιδέας και τη συγγραφή του σεναρίου μέχρι τον σχεδιασμό των γρίφων, των props και τη δοκιμαστική λειτουργία του, με ιδιαίτερα μεγάλη απήχηση. Δείχνουν πως βιώνουν τη διαδικασία όχι ως μια απλή δραστηριότητα, αλλά ως μια ουσιαστική εμπειρία συνεργασίας και δημιουργίας,

Το γεγονός ότι το τελικό αποτέλεσμα θα είναι ένα πραγματικό, λειτουργικό escaperoom, το οποίο θα δοκιμάσουν συμμαθητές και καθηγητές, λειτουργεί ως ισχυρό κίνητρο και πηγή υπερηφάνειας για όλους.»

«Τα escape rooms δεν είναι μόνο δωμάτια με κλειδαριές και γρίφους.»

Είναι χώροι όπου μικροί και μεγάλοι δοκιμάζονται σε πολλάπλους τομείς όπως η σκέψη, η ομαδικότητα και η συνεργασία. Είναι μια έμπρακτη απόδειξη ότι οι νέοι αναζητούν εμπειρίες με ουσία και όχι μόνο ένα ορθογώνιο μαύρο ψηφιακό κουτί. Και τελικά είτε καταφέρεις να αποδράσεις είτε όχι, το σημαντικότερο είναι ότι έχεις κερδίσει κάτι πιο πολύτιμο από την νίκη.

Και τώρα ένας γρίφος για το τέλος ως ένα μικρό έναυσμα ώστε να μπειτε στην νοοτροπία του παιχνιδιού. Σε ολόκληρη την έκταση του κειμένου όπως θα έχετε παρατηρήσει υπάρχουν τυχαία διάφορα bold γράμματα. Με αυτά πρέπει να λύσετε ένα μικρό παζλ λέξεων. Είστε έτοιμοι να ξεκλειδώσετε την επόμενη σελίδα ή θα μείνετε κλειδωμένοι εδώ για πάντα;

1 _ Π _ _ _ _ Λ _ _ _ _ _

☪ ☉ ☽ ☼ ☽ ☉

Γράμμα	Σύμβολο	Γράμμα	Σύμβολο
A	☪	N	☉
B	☉	E	☽
Γ	☽	O	☼
Δ	☼	Π	☽
E	☉	P	☪
Z	☽	Σ	☉
H	☼	T	☽
Θ	☉	Y	☼
I	☽	Φ	☉
K	☼	X	☽
Λ	☉	Ψ	☼
M	☽	Ω	☉

Εξουσία και ελευθερία μέσα από το πρίσμα του Onepiece

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗ ΣΥΚΑ

Οι εξεγέρσεις δεν ξεφυτρώνουν από το πουθενά, ούτε κι εμφανίζονται έτσι, χωρίς λόγο. Συνήθως γεννιούνται μετά από χρόνια αδικίας, φτώχειας και καταπίεσης. Όταν ο κόσμος νιώθει ότι κανείς δεν τον ακούει, ότι οι αποφάσεις που τον αφορούν λαμβάνονται πίσω από κλειστές πόρτες και πως η εξουσία είναι μόνο για τους λίγους, τότε το μόνο λογικό είναι να ξεσπούν διαμαρτυρίες. Αυτό το βλέπουμε σε ένα σωρό χώρες σήμερα, όπως είναι το Νεπάλ, η Ινδονησία και οι Φιλιππίνες.

Όμοιες καταστάσεις, όμως, βλέπουμε και στον φανταστικό κόσμο του anime OnePiece. Το OnePiece, στην ουσία του, είναι μια ιστορία που όλοι γνωρίζουμε για πειρατές, θησαυρούς και υσικά, πολλές περιπέτειες. Πέρα από όλη τη δράση και το

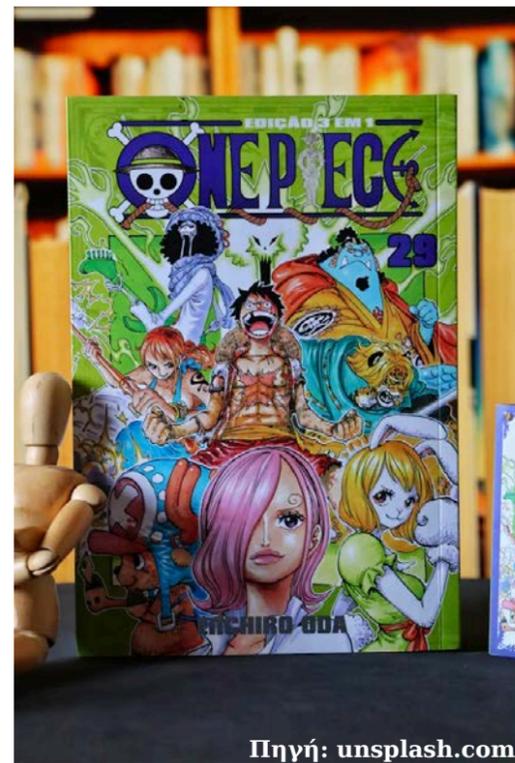
χιούμορ, το anime αυτό έχει μια πιο βαθιά πλευρά, θίγοντας σοβαρά κοινωνικά και πολιτικά θέματα. Το OnePiece είναι ένα ιαπωνικό anime και manga που αφηγείται την ιστορία του Μάνκι Ν. Λούφι, ενός νεαρού πειρατή που ονειρεύεται να βρει τον θρυλικό θησαυρό που ονομάζεται OnePiece και να γίνει ο Βασιλιάς των Πειρατών. Μαζί με το πλήρωμά του ταξιδεύει σε διάφορα νησιά, καθένα από τα οποία έχει τη δική του ιστορία, τα δικά του προβλήματα και τις δικές του μορφές εξουσίας.

Αν και στην επιφάνεια μοιάζει με μια περιπέτεια γεμάτη δράση και χιούμορ, το OnePiece αγγίζει σοβαρά θέματα όπως η αδικία, η καταπίεση, η φτώχεια, η διαφθορά και ο αγώνας για ελευθερία.

Στο Νεπάλ, οι εξεγέρσεις και οι διαμαρτυρίες έχουν μεγάλη ιστορία ενώ στην Ινδονησία οι νέοι συχνά εμπλέκονται σε εξεγέρσεις. Στις Φιλιππίνες η κρατική καταστολή, η βία και οι παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν σπείρει τον φόβο στην κοινωνία.

Το OnePiece πραγματικά δείχνει, με έναν πολύ απλό τρόπο, πώς ξεκινάει κάθε μορφή αντίστασης ενώ παράλληλα βοηθάει τον αναγνώστη να καταλάβει καλύτερα τέτοιες εξεγέρσεις.

Οι άνθρωποι δεν επαναστατούν επειδή τους αρέσει, αλλά επειδή νιώθουν πως έχουν φτάσει στο τέλος του δρόμου και δεν έχουν άλλη επιλογή. Όταν η αδικία καταντάει ρουτίνα, το να αντιδράσεις είναι μονόδρομος.

Πηγή: unsplash.com

Να γίνω γιατρός ή δικηγόρος;

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

«Τι θα γίνεις όταν μεγαλώσεις;»: Μία από τις ερωτήσεις που εμείς οι νέοι έχουμε βαρεθεί να ακούμε. Η επιλογή επαγγέλματος και τρόπου βιοπορισμού αποτελεί έναν από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες της προσωπικής μας ζωής, αλλά και της κοινωνικής μας εικόνας.

Το κράτος, όμως, ελάχιστα συμβάλλει στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Επομένως, πολλές φορές οι νέοι καταλήγουν σε επαγγέλματα που δεν συνάδουν με τις προσωπικές τους κλίσεις, και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις μέχρι και τη σύνταξη.

Αυτή η κατάσταση, όμως, έχει ριζωθεί στην ελληνική κοινωνία για τα καλά, ή μήπως υπάρχουν ακόμα ευκαιρίες, τις οποίες μπορεί να εκμεταλλευτεί το κράτος, ώστε να δώσει το κατάλληλο έναυσμα στους νέους να πάρουν ίσως την πιο σημαντική απόφαση της ζωής τους;

Τον λόγο για αυτό το θέμα ας δώσουμε τώρα στον κ. Χρήστο Ταουσάνη, έμπειρο στέλεχος στους τομείς της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού (ΣυΕΠ) και ιδρυτή της EMPLOY EDU Σύμβουλοι Εκπαίδευσης & Σταδιοδρομίας. Δυστυχώς, ο κ. Ταουσάνης δεν μπόρεσε να παραχωρήσει δια ζώσης συνέντευξη, αλλά τον ευχαριστώ από καρδιάς για τις διαφωτιστικές του απαντήσεις στα ερωτήματά μου, τις οποίες παρέθεσε μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

Από το προσωπικό αρχείο του κ. Χρήστου Ταουσάνη

«Τι θα γίνεις όταν μεγαλώσεις;»: Μία από τις ερωτήσεις που εμείς οι νέοι έχουμε βαρεθεί να ακούμε. Η επιλογή επαγγέλματος και τρόπου βιοπορισμού αποτελεί έναν από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες της προσωπικής μας ζωής, αλλά και της κοινωνικής μας εικόνας.

Το κράτος, όμως, ελάχιστα συμβάλλει στον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Επομένως, πολλές φορές οι νέοι καταλήγουν σε επαγγέλματα που δεν συνάδουν με τις προσωπικές τους κλίσεις, και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις μέχρι και τη σύνταξη.

Αυτή η κατάσταση, όμως, έχει ριζωθεί στην ελληνική κοινωνία για τα καλά, ή μήπως υπάρχουν ακόμα ευκαιρίες, τις οποίες μπορεί να εκμεταλλευτεί το κράτος, ώστε να δώσει το κατάλληλο έναυσμα στους νέους να πάρουν ίσως την πιο σημαντική απόφαση της ζωής τους;

Τον λόγο για αυτό το θέμα ας δώσουμε τώρα στον κ. Χρήστο Ταουσάνη, έμπειρο στέλεχος στους τομείς της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού (ΣυΕΠ) και ιδρυτή και επιστημονικό διευθυντή της EMPLOY EDU Σύμβουλοι Εκπαίδευσης & Σταδιοδρομίας. Δυστυχώς, ο κ. Ταουσάνης δεν μπόρεσε να παραχωρήσει δια ζώσης συνέντευξη, αλλά τον ευχαριστώ από καρδιάς για τις διαφωτιστικές του απαντήσεις στα ερωτήματά μου, τις οποίες παρέθεσε μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

Ερ.: Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως είναι σημαντικοί όσον αφορά τις επαγγελματικές αποφάσεις των νέων;
Α. Η έγκυρη και έγκριτη πληροφόρηση. Εάν δεν έχεις τα σωστά δεδομένα υπόψη σου δεν μπορείς να λάβεις, αντίστοιχα, τις σωστές αποφάσεις. Σήμερα τα παιδιά «βουβαρίζονται» από πληροφορίες οι οποίες είναι άλλοτε εσφαλμένες και άλλοτε ελλιπείς. Ως αποτέλεσμα, αντί η ενημέρωση να διευκολύνει, δυσχεραίνει τις αποφάσεις. Ακούνε διάσπαρτες πληροφορίες, ειδικά στα social, οι οποίες απλά είναι επιφανειακές και πολλές φορές εκφέρονται από ανθρώπους δίχως καμία κατάρτιση και εμπειρία.

Β. Ο κοινωνικός και οικογενειακός περίγυρος. Το υποστηρικτικό πλαίσιο, από το σχολικό-κοινωνικό περιβάλλον μέχρι την οικογένεια, είναι αυτό που θα διαμορφώσει ιδανικές συνθήκες λήψης απόφασης για το σχεδιασμό της σταδιοδρομίας μας. Μακριά από αγκυλώσεις και περιορισμούς, ο νέος μπορεί απρόσκοπτα να σκεφτεί και να σχεδιάσει τα επόμενα του βήματα.

Ερ.: Ποιος είναι ο βαθμός επιρροής του κοινωνικού περιβάλλοντος ενός νέου όταν πρόκειται να επιλέξει

τον τρόπο βιοπορισμού του; Έχουμε στοιχεία συγκριτικά για την Ελλάδα και για τις χώρες του εξωτερικού; Σαφώς και έχουμε από μελέτες τόσο εντός όσο και εκτός Ελλάδος. Επιγραμματικά όμως, θα αναφέρω πως οι «Σημαντικοί Άλλοι», όπως ορίζονται στη ΣυΕΠ, καταρχάς συνδιαμορφώνουν επαγγελματικές αντιλήψεις και πεποιθήσεις. Παράλληλα, η κοινωνικο-οικονομική προέλευση επηρεάζει την εκπαιδευτική και επαγγελματική φιλοδοξία περισσότερο από την ακαδημαϊκή επίδοση σε αρκετές περιπτώσεις. Ενδεικτικά, σε δεδομένα του OECD από το PISA, αναδεικνύεται ότι οι εκπαιδευτικές προσδοκίες/φιλοδοξίες των μαθητών «σηματίζονται» πιο έντονα από το κοινωνικό υπόβαθρο (ESCS) παρά από την επίδοση. Με απλά λόγια: μαθητές υψηλής επίδοσης από μειονεκτικό περιβάλλον δηλώνουν συχνότερα χαμηλότερες εκπαιδευτικές φιλοδοξίες σε σύγκριση με μαθητές χαμηλότερης επίδοσης αλλά κοινωνικά ευνοημένους.

Ερ.: Θεωρείτε ότι οι νέοι πρέπει να αποφασίζουν το επάγγελμα ή την ειδικότητα που θα ακολουθήσουν βασισμένοι μόνο στα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και κλίσεις;
Θεωρώ ότι πρέπει να είναι μια σύνθεση παραγόντων. Κλίσεις – Ενδιαφέροντα αλλά και μια προσεκτική ανάγνωση της παρούσας και της αυριανής αγοράς εργασίας. Εάν είναι να σπουδάσω κάτι που μου αρέσει αλλά δεν θα μου παρέχει κανένα αξιοποιήσιμο γνωστικό/επαγγελματικό εφόδιο για την αυριανή μου επαγγελματική ανέλιξη, τότε θα σπουδάσω καθαρά με μορφωτικό –ακαδημαϊκό προσανατολισμό και όχι με τη λογική του επαγγελματικού προσανατολισμού.

Ερ.: Με ποια μέσα πιστεύετε ότι ένας νέος μπορεί να βοηθηθεί, ώστε να διαμορφώσει μία γνώμη για το επάγγελμα που θέλει να ακολουθήσει (εντός και εκτός σχολείου);
Από την πολυετή εμπειρία μου θα πω πως δυο είναι τα καλύτερα μέσα. Πρώτον, η επαφή με τους επαγγελματικούς χώρους και τα στελέχη του χώρου, να επισκεφθώ π.χ. δηλαδή μια βιομηχανία τροφίμων και να μάθω τι κάνει ένας τεχνολόγος τροφίμων! Κατά δεύτερον, οι εξειδικευμένοι οδηγοί σπουδών. Το βιβλίο μου Σχολές, Σπουδές & Πανελλαδικές (εκδόσεις Πατάκη) έχει αποτελέσει πολύτιμο οδηγό σε χιλιάδες οικογένειες γιατί με άρτιο τρόπο παρουσιάζουμε όσα πρέπει να ξέρει ο γονιός και ο μαθητής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την αγορά εργασίας. Με έγκυρες και επικαιροποιημένες μελέτες και πληροφορίες και όχι με αποσπασματικό τρόπο.

Ερ.: Πιστεύετε ότι ο βαθμός στον οποίο εφαρμόζονται πρακτικές επαγγελματικού προσανατολισμού στην εκπαιδευτική διαδικασία ανταποκρίνεται στη σημασία του;
Δυστυχώς όχι. Θεωρώ πως έχουμε πολλά ακόμη να κάνουμε στη χώρα μας για τη ΣυΕΠ και πως ακόμη τόσο το σχολείο όσο και η ελληνική οικογένεια δεν έχει αντιληφθεί στην ολότητα της τη συμβολή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού τόσο στην καθημερινότητα των ανθρώπων όσο και στην οικονομία μιας χώρας.

Ερ.: Θεωρείτε πως υπάρχουν ακόμα προοπτικές για την ουσιαστική εφαρμογή επαγγελματικού προσανατολισμού στον εκπαιδευτικό χώρο; Θα μπορούσατε να καταθέσετε στοχευμένες προτάσεις για την ουσιαστική εφαρμογή ενός τέτοιου πλαισίου; Αρχικά να υπάρξει καλύτερη στελέχωση από καταρτισμένους συμβούλους σε όλες τις μορφές και τις βαθμίδες εκπαίδευσης και μια ουσιαστική σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Το σχολείο να έρθει πιο κοντά στην αγορά εργασίας και η αγορά εργασίας πιο κοντά στο σχολείο για να καλύψουμε αυτό το gap για το οποίο διαρκώς μιλάμε.

Εν συνεχεία, να αξιοποιήσει το εκπαιδευτικό μας σύστημα καλές πρακτικές που ήδη εφαρμόζονται με επιτυχία από οργανισμούς και φορείς εδώ και πολλά χρόνια. Στα 20+ χρόνια που δραστηριοποιούμαι στο χώρο, μπορώ να σας βεβαιώσω πως από το μακρινό 2005 έως σήμερα, και εμείς και άλλοι φορείς, έχουμε υλοποιήσει με τεράστια επιτυχία προγράμματα ΣυΕΠ. Αυτήν την τεχνογνωσία γιατί να μην την «εκμεταλλευτεί» και το σχολείο;

Τέλος, αναφορικά με τη νοοτροπία και την ευρύτερη αντίληψή μας, θεωρώ πως πρέπει να υπάρξουν στοχευμένες δράσεις-σχολές γονέων, από ειδικούς επιστήμονες που θα αναλύσουμε-επεξηγήσουμε στους γονείς πως αλλάζει η αγορά εργασίας και η ακαδημαϊκή πραγματικότητα, ώστε οι γονείς να είναι πολύτιμοι σύμμαχοι σε αυτήν την προσπάθεια του μαθητή να σχεδιάσει το μέλλον του.

Έχοντας, λοιπόν, αυτά κατά νου, πρέπει επίσης να θέσουμε το ερώτημα: Ποια είναι η γνώμη των ίδιων των μαθητών; Τους μαθητές δεν αφορά, άλλωστε, αυτό το θέμα; Γι' αυτό, πρέπει επίσης να εξετάσουμε τόσο τη γνώμη τους, όσο και τις εμπειρίες τους με τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Και τώρα, μιλάει ο... λαός! Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένα ευρήματα από ένα ερωτηματολόγιο το οποίο

συνέθεσα και το οποίο απάντησαν 75 μαθητές και μαθήτριες και από τις τρεις τάξεις του σχολείου μου. Στην Α' Λυκείου υπάρχει αρκετή σιγουριά για την επιλογή κατεύθυνσης στις επόμενες τάξεις (Μ.Ο. 3,42/5), η οποία επιβεβαιώνεται, καθώς οι μαθητές της Β' δηλώνουν πολύ ευχαριστημένοι με την επιλογή τους (Μ.Ο. 4,27/5).

Όσον αφορά τις επιλογές των σχολών επικρατούν οι ειδικότητες κοινωνικών, πολιτικών και νομικών (25,3%), εφαρμοσμένων (πολυτεχνικές σχολές - 24%), θετικών (16%) επιστημών και ιατρικές-παραϊατρικές ειδικότητες (16%). Ακολουθούν οικονομία και διοίκηση (14,7%), φιλολογικές και συναφείς ειδικότητες (9,3%), παιδαγωγικές ειδικότητες (9,3%), μουσική και καλές τέχνες (4%), φυσική αγωγή (2,7%) μαζί με στρατιωτικές σχολές (2,7%) και περιβαλλοντικές ειδικότητες (1,3%). 14,7% των απαντησάντων δεν είναι σίγουροι/-ες για την επιλογή τους. Οι παράγοντες στους οποίους οφείλονται οι επιλογές των μαθητών είναι το προσωπικό ενδιαφέρον τους ενώ αρκετοί επείσημαναν οικονομικές προοπτικές και κάποιιοι γονική επιρροή.

Οι μαθητές, όμως, πιστεύουν πως ο Ε.Π. έχει πολύ μεγάλη σημασία (Μ.Ο. 4,23/5), αλλά επίσης πως στην Ελλάδα δεν δίνεται επαρκής έμφαση σε αυτόν (Μ.Ο. 2,25/5). Με ελάχιστες εξαιρέσεις, η πλειονότητα υποστηρίζει, ιδίως για τον Ε.Π. στο σχολείο, πως δεν του δίνεται η δέουσα κατ' αυτόν σημασία, τόσο σε χρονικό πλαίσιο, όσο και σε πλαίσιο περιεχομένου και ενημέρωσης. Αποτέλεσμα αυτής της αμέλειας είναι η απουσία βοήθειας προς τους νέους να επιλέξουν το μελλοντικό τους επάγγελμα με τον κατάλληλο γνωστικό οπλισμό.

Βλέπουμε, λοιπόν, πως το κράτος δεν μεριμνά επαρκώς για να εξασφαλίσει στους νέους τις απαραίτητες γνώσεις, όσον αφορά την επιλογή επαγγέλματος. Υπάρχουν, όμως, όπως ανέφερε και ο κ. Ταουσάνης, τα κατάλληλα εργαλεία και οι κατάλληλες δυνατότητες, ώστε να εξασφαλιστεί η ουσιαστική εφαρμογή του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία. Το μόνο που μένει να ξεκινήσουν τα γρανάζια των εκπαιδευτικών φορέων, δίνοντας την πρώτη ώθηση. Όσο για το πότε θα γίνει αυτό... ας ελπίσουμε σύντομα.

Το Παγκράτι που (δυστυχώς) είναι οι δρόμοι του γεμάτοι

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΒΑΛΑΣΗ

Από το προσωπικό αρχείο της Χριστίνας Βαλάση

Η λέξη gentrification ή η ελληνική της απόδοση, ο αστικός εξευγενισμός, πρωτοεμφανίστηκε το 1964 για να περιγράψει το φαινόμενο της σταδιακής κοινωνικό - πολιτισμικής μετατροπής συγκεκριμένων περιοχών της πόλης από προ-λεταριακές σε αστικές. Η Αθήνα των τελευταίων δεκαετιών έχει υπάρξει ένα αδιαμφισβήτητο θύμα αυτής της διαδικασίας. Και τώρα αφού ολοκληρώθηκε το πέρασμα της στα Εξάρχεια, στου Ψυρρή και στο Κουκάκι, το νέο θύμα της είναι το αγαπημένο μου Παγκράτι. Μια γειτονιά στην οποία κατοικεί η οικογένεια μου από τα τέλη του 19ου αιώνα, πριν ακόμα αρχίσουν οι εργασίες αποκατάστασης του παναθηναϊκού σταδίου. Στην οποία επέλεξε να εγκατασταθεί, ακολουθώντας τους συγχωριανούς της που διατηρούσαν τα κοπάδια και τα μελίσσια τους στον Υμηττό.

Επομένως, όπως θα ήταν αναμενόμενο, είμαι κι εγώ περήφανη γέννημα θρέμμα Παγκρατιώτισσα, και ήδη στα 17 χρόνια που έχω ζήσει και μεγαλώσει σε αυτή την γειτονιά, την έχω δει να αλλάζει με δραματικές ταχύτητες από την μία στιγμή στην άλλη. Βλέπω μαγαζιά, που υπήρξαν «σημεία - αναφοράς» για πολλές δεκαετίες, να κλείνουν και να αντικαθίστανται από άλλο ένα αδιάφορο μαγαζί εστίασης. Καφετέριες, μπαράκια και μπεργκεράδικα «φωτρώνουν» παντού, το καθένα με την δική του «πρωτότυπη» ιδέα, η οποία όμως διαφέρει ελάχιστα από όλες τις υπόλοιπες που υπάρχουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που έχουν κατακλύσει την γειτονιά. Μόνο στον δρόμο που μένω, έχουν ανοίξει ήδη 4 καινούρια μαγαζιά σε ένα διάστημα λιγότερο από 5 χρόνια και ο αριθμός των αλλαγών διευθύνσεως σε ορισμένα από αυτά είναι ανυπολόγιστος. Κι ενώ παρόλο εδώ και πολλές δεκαετίες το Παγκράτι ήταν γνωστό για τέσσερις με πέντεαβήρνες που είχε, για τις οποίες έρχονταν κάτοικοι άλλων περιοχών.

Υπήρχε ωστόσο, μια αναλογία τόσο των μαγαζιών και κατοικιών, αλλά κυρίως των ντόπιων και των «επισκεπτών», μια ισορροπία η οποία όμως τώρα, εξαιτίας της νέας απήχησης της περιοχής έχει διαταραχτεί.

Ακόμη και τις καθημερινές, όρθιοι, σπανίως ντόπιοι, με ποτά στα χέρια κλείνουν τους δρόμους διαταράσσοντας με τις φωνές και τα αυτοκίνητα τους την κοινή ησυχία που θα έπρεπε να επικρατεί σε μία οικιστική περιοχή και συμβάλλοντας στην μετατροπή του Παγκρατίου σε έναν «προορισμό» για κατοίκους άλλων περιοχών.

Οι ντόπιοι έχουμε αρχίσει και αισθανόμαστε σαν να μην υπάρχει πλέον χώρος για εμάς στην ίδια μας τη γειτονιά.

Τα περισσότερα «στέκια» μας είναι μονίμως γεμάτα ή απαιτούν κάτι πρωτόγνωρο και ανήκουστο ως πριν από λίγα χρόνια, κράτηση. Παράλληλα, η εύρεση χώρου στάθμευσης και η κίνηση στους δρόμους του Παγκρατίου έχουν γίνει πλέον αστικός μύθος, ένα ανέκδοτο μεταξύ φίλων. Η ήδη αναξιόπιστη συγκοινωνία της πόλης και η δύσκολη πρόσβαση στη γειτονιά με τα Μέσα -λόγω ορισμένων «τροποποιήσεων» - δεν διευκολύνουν την κατάσταση. Βέβαια, χάρη των υψηλών ενοικίων, της παντελούς έλλειψης διαθεσίμων κατοικιών καθώς και της μετατροπής των υπαρχουσών σε AIRBNB, η εύρεση χώρου στάθμευσης και η πρόσβαση στην γειτονιά δεν θα απασχολεί τους Παγκρατιώτες για πολύ, καθώς οι περισσότεροι σε λίγο δεν θα μένουν πια εδώ.

Απελπιστικά συχνό φαινόμενο είναι άνθρωποι

που έχουν γεννηθεί κι έχουν μεγαλώσει στο Παγκράτι να αναγκάζονται να φύγουν εξαιτίας του έντονου στεγαστικού προβλήματος

Η γειτονιά που εμφανίζεται στις ιστορίες της οικογένειάς μου ως μια γειτονιά στην οποία όλοι γνωρίζονταν και αλληλοστηρίζονταν έχει μεταμορφωθεί πλέον σε ένα θεματικό πάρκο για Αθηναίους και τουρίστες που θέλουν να ζήσουν την «αληθινή» Αθηναϊκή εμπειρία έχοντας ως παράπλευρη απώλεια την έντονη επιβάρυνση της ποιότητας ζωής των ντόπιων. Θυμίζει μια βιτρίνα με μοναδικό στόχο την ικανοποίηση των αναγκών των άλλων, αμελώντας τις ανάγκες των ίδιων της των κατοίκων, που τόσο χρόνια την φροντίζουν και την συντηρούν.

Χθες μπορεί να ήταν τα Εξάρχεια και σήμερα το Παγκράτι, και όπως είναι ήδη φανερό αύριο οι νέες «ανερχόμενες» και «ψαγμένες» περιοχές της πόλης είναι η Κυψέλη και ο Νέος Κόσμος και αντιλαμβάνομαι ότι είναι ένα στάδιο της ανάπτυξης, μια διαδικασία, που αυτή τη στιγμή είναι στο ζενίθ της στο Παγκράτι. Όμως, εγείρει τον προβληματισμό σχετικά με το τί θα αφήσει πίσω. Θα επανέλθουμε στις προ-gentrification συνθήκες; Η μήπως, αυτή η λαίλαπα του εξευγενισμού θα αφήσει πίσω της μια γειτονιά χωρίς κοινωνικό ιστό, γεμάτη με αλεξίπτωστές της «επιχειρήσεις», ανθρώπους που απλά ακολούθησαν τις τάσεις; Κι αν δεν επανέλθουν, τι θα απογίνουμε εμείς οι Παγκρατιώτες; Θα καταφέρουμε να ζήσουμε στην γειτονιά που μεγαλώσαμε;

Η αθέατη βία στις συντροφικές

σχέσεις των νέων

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Όταν ακούμε τη λέξη «βία» στις σχέσεις, οι περισσότεροι σκεφτόμαστε ακραίες εικόνες από τις ειδήσεις ή τις ταινίες: φωνές, χτυπήματα, αστυνομία. Όμως η βία δεν είναι πάντα θορυβώδης. Υπάρχει και μια άλλη μορφή, πιο ύπουλη και πολύ πιο συνηθισμένη στις ηλικίες μας. Είναι η αθέατη βία. Δεν αφήνει σημάδια στο σώμα, αλλά χαράζει την ψυχή και πλήττει την αυτοπεποίθηση και τον τρόπο που βλέπουμε τον εαυτό μας.

Στην εφηβεία, όπου οι πρώτες σχέσεις μοιάζουν έντονες, απόλυτες και «μοναδικές», αυτή η βία συχνά κρύβεται πίσω από λέξεις όπως «αγάπη», «πάθος» και «ζήλια». Και κάπως έτσι, χωρίς να το καταλάβουμε, μπορεί να βρεθούμε παγιδευμένοι σε μια σχέση που αντί να μας κάνει να ανθίζουμε, μας πνίγει.

Τα είδη βίας στις συντροφικές σχέσεις των νέων προσομοιάζουν στη βία που συναντάμε στις σχέσεις των ενηλίκων σύμφωνα με την κ. Ευφροσύνη Σπανέα, κλινική ψυχολόγο, και την κ. Έλενα Αποστολίδου, σύμβουλο κοινωνικής στήριξης, στελέχη στο συμβουλευτικό κέντρο της γενικής γραμματείας ισότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Και οι έφηβοι αντιμετωπίζουν ψυχολογική, σωματική και σεξουαλική βία μέσα στις σχέσεις τους. Ιδιαίτερη άθηση τα τελευταία χρόνια γνωρίζει και η διαδικτυακή βία.

Τα ερευνητικά δεδομένα γύρω από τη βία στις σχέσεις των νέων αποκαλύπτουν μια ζοφερή πραγματικότητα, καθώς μια έρευνα σε 1.353 εφήβους στο Ηνωμένο Βασίλειο (Barter et al., 2009) αναδεικνύει ότι η συναισθηματική κακοποίηση αποτελεί την πιο συχνή μορφή βίας, επηρεάζοντας σχεδόν το 75% των κοριτσιών και το 50% των αγοριών. Τα ποσοστά παραμένουν ανησυχητικά και σε άλλες μορφές, με το 25% των κοριτσιών και το 18% των αγοριών να αναφέρουν σωματική βία, ενώ η σεξουαλική βία αγγίζει το 1 στα 3 κορίτσια και το 16% των αγοριών. Αυτή η συστηματική κακοποίηση έχει σοβαρότατο αντίκτυπο στην ψυχοσύνθεση και την καθημερινότητα των νέων, καθώς συνδέεται άμεσα με την εμφάνιση κατάθλιψης, έντονου άγχους και αυτοκτονικών σκέψεων, ενώ συχνά οδηγεί σε απουσίες από το σχολείο, χρήση ουσιών και επικίνδυνες σεξουαλικές συμπεριφορές. Το γεγονός ότι οι εμπειρίες αυτές διαμορφώνουν εσφαλμένες πεποιθήσεις για το τι είναι «φυσιολογικό» σε μια σχέση, καθιστά σαφές ότι η βία δεν αφήνει μόνο ορατά σημάδια, αλλά υπονομεύει συνολικά την υγεία, την εκπαίδευση και το μέλλον της νέας γενιάς.

Η ψυχολογική βία συνήθως εκδηλώνεται μέσω της ζηλοτυπίας (το όνειρο του ρομαντικού ελέγχου), της απομόνωσης και της υποτίμησής.

Πολλοί από εμάς έχουμε μεγαλώσει με την ιδέα ότι η ζήλια είναι απόδειξη αγάπης. Ότι αν ο άλλος θέλει να ξέρει πού είμαστε, με ποιοι μιλάμε ή ζητά τους κωδικούς μας στα social media, το

κάνει επειδή «νοιάζεται». Στα πηγαδάκια του σχολείου ακούμε συχνά τη φράση: «Αν δε ζηλεύει, δε σε αγαπάει».

Όμως αυτός ο έλεγχος δεν είναι ρομαντικός. Είναι εξουσία. Όταν κάποιος απαιτεί συνεχή ενημέρωση για τη ζωή σου, δε σε προστατεύει - σε περιορίζει. Η αγάπη δε χρειάζεται κωδικούς και αποδείξεις. Χρειάζεται εμπιστοσύνη.

Η απομόνωση: το πρώτο καμπανάκι Η αθέατη βία σπάνια ξεκινά απότομα. Αρχίζει σιγά-σιγά, με φράσεις που μοιάζουν αθώες: «Γιατί βγαίνεις συνέχεια με τις φίλες σου;» «Ο κολλητός σου δεν μου αρέσει, καλύτερα να κρατάς αποστάσεις». Κάποια στιγμή, για να αποφύγεις τις εντάσεις, αρχίζεις να απομακρύνεσαι από τους ανθρώπους σου. Σταματάς να μιλάς, να βγαίνεις, να ζητάς γνώμη. Και χωρίς να το καταλάβεις, μένεις μόνος/μόνη. Αυτή η μοναξιά είναι το πιο δυνατό όπλο της ψυχολογικής βίας, γιατί σε κάνει να πιστεύεις ότι ο σύντροφός σου είναι το μόνο άτομο που έχεις.

Ένα ακόμη επικίνδυνο στοιχείο είναι η συνεχής κριτική. Σχόλια για το ντύσιμο, το σώμα, τον τρόπο που μιλάς ή γελάς. Συχνά παρουσιάζονται σαν αστεία ή «συμβουλές», αλλά στην πραγματικότητα σε κάνουν να νιώθεις λιγότερο.

Όταν προσπαθείς να εκφράσεις πώς νιώθεις, ακούς απαντήσεις όπως: «Υπερβάλλεις», «Τα φαντάζεσαι», «Είσαι υπερβολικός/ή».

Αυτό λέγεται gaslighting. Σιγά-σιγά αρχίζεις να αμφισβητείς τον ίδιο σου τον εαυτό. Και το πιο τραγικό; Ζητάς συγγνώμη, ενώ εσύ έχεις πληγωθεί.

Το να φύγουμε από μια τέτοια σχέση δεν είναι εύκολο. Στην ηλικία μας, τα συναισθήματα είναι έντονα και η ανάγκη για αποδοχή τεράστια. Πολλοί πιστεύουμε ότι «θα τον/την αλλάξουμε» ή ότι είμαστε οι μόνοι που τον καταλαβαίνουμε.

Υπάρχει και ο φόβος: τι θα πουν οι άλλοι; Θα μείνω μόνος/μόνη; Θα χάσω την παρέα; Όμως, η αλήθεια είναι απλή και σκληρή: η αγάπη δεν είναι θεραπεία και δεν είναι ευθύνη μας να «σώσουμε» κάποιον που μας πληγώνει. Μια υγιής σχέση δε μας κάνει να φοβόμαστε, να πολογούμαστε ή να περιοριζόμαστε. Μας κάνει να νιώθουμε ασφαλείς και ελεύθεροι. Αν νιώθουμε ότι πνιγόμαστε, ή ότι περπατάμε συνεχώς σε τεντωμένο σκοινί για να μη θυμώσει ο άλλος, αυτό δεν είναι έρωτας. Είναι βία.

Η σιωπή την τρέφει. Γι' αυτό πρέπει να μιλάμε. Σε φίλους, σε καθηγητές, σε γονείς. Και ως φίλοι, ας είμαστε παρατηρητικοί. Ένα απλό «είσαι καλά;» μπορεί να σώσει κάποιον.

Δικαιούμαστε σχέσεις που μας κάνουν να ονειρευόμαστε. Όχι σχέσεις που μας κόβουν τα φτερά.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΩΝ
ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΡΑΣΣΙΑ
& ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ
ΠΑΣΧΑΡΙΑΔΟΥ

Εμείς, οι λαοί των «Ηνωμένων» Εθνών

Μία συνέντευξη με την Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου κ. Μαρία Γαβουνέλη

ΕΜΕΙΣ, ΟΙ ΛΑΟΙ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ, ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ

Να σώσουμε τις ερχόμενες γενεές από τη μάστιγα του πολέμου, που δύο φορές στα χρόνια μας έφερε στην ανθρωπότητα ανείπωτη θλίψη,

Να διακηρύξουμε και πάλι την πίστη μας στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια και στην αξία του ανθρώπου, στα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών και μεγάλων και μικρών εθνών,

Να δημιουργήσουμε προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες μπορεί να υπάρξει δικαιοσύνη και σεβασμός προς τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις συνθήκες και από άλλες πηγές διεθνούς δικαίου,

Να συμβάλουμε στην κοινωνική πρόοδο και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου μέσα σε μεγαλύτερη ελευθερία,

ΚΑΙ ΓΥ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

Να δείχνουμε ανεκτικότητα και να ζούμε ειρηνικά ο ένας με τον άλλο σαν καλοί γείτονες,

Να ενώνουμε τις δυνάμεις μας για να διατηρούμε τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, και να εξασφαλίζουμε, με την παραδοχή αρχών και την καθιέρωση μεθόδων, ότι δε θα χρησιμοποιείται ένοπλη βία παρά μόνο για το κοινό συμφέρον,

Να χρησιμοποιούμε τους διεθνείς οργανισμούς για να συμβάλουμε στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο όλων των λαών,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΜΕ ΝΑ ΕΝΩΣΟΥΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΗΛΟΓΙΕΣ ΜΑΣ, ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΓΥΧΟΥΜΕ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ.

Μπαίνοντας στο γραφείο της κ. Γαβουνέλη, το πρώτο πράγμα που αντικρύσαμε ήταν το προοίμιο του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ - η θεμελιώδης συνθήκη που ίδρυσε τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών-μελών, αποτελώντας νομικά δεσμευτικό κείμενο για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια.

Στην εισαγωγική της τοποθέτηση η κ. Γαβουνέλη μας μίλησε για τον ρόλο και το έργο της Ε.Ε.Δ.Α. που απετέλεσε πρόταγμα του Ο.Η.Ε. και ιδρύθηκε το 1998 ως ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, λειτουργεί δε κατ' εφαρμογή των Αρχών των Παρισίων, που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Η Ε.Ε.Δ.Α. αποτελεί τον εθνικό θεσμό προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη χώρα ενώ σύμφωνα με τον ν. 4780/2021 ενισχύθηκε και αναδιοργανώθηκε για την αποτελεσματικότερη προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η ΕΕΔΑ απέκτησε νομική προσωπικότητα, λειτουργική ανεξαρτησία, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Επιπλέον, τροποποιήθηκε η σύνθεση της, για την κατά το δυνατό οριζόντια κάλυψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για τη διασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητας και λειτουργικότητας της.

Η Επιτροπή δεν απονέμει δικαιοσύνη ούτε επιβάλλει ποινές. Διατυπώνει όμως γνωμοδοτήσεις, εισηγείται νομοθετικές αλλαγές, παρεμβαίνει δημόσια και παρακολουθεί την εφαρμογή διεθνών συμβάσεων που έχει κυρώσει η Ελλάδα.

«Η Επιτροπή λειτουργεί ως ένας από τους θεματοφύλακες του κράτους δικαίου»

Όμως, παρόλες τις αδιάλειπτες προσπάθειες να διατηρηθεί η ειρήνη και η αξία στα ανθρώπινα δικαιώματα - σε διεθνή και σε εθνική κλίμακα - φαίνεται πως οι επεκτατικές διαθέσεις και η αγόρταγη φιλοδοξία των υπερδυνάμεων παραμένουν αμείωτες. 81 χρόνια μετά την υπογραφή του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ ο πλανήτης μαστίζεται από πολέμους, πολιτικές διαφωνίες, κοινωνική πόλωση και έντονες εμφύλιες διαμάχες. Μοιάζει σχεδόν σαν να έχουμε ξεχάσει τα ίδια μας τα λόγια.

Γιατί έχουμε επιστρέψει τέτοιου είδους εξελίξεις; «Το βασικό πρόβλημα είναι ότι δεν έχουμε συνηθίσει να δουλεύουμε όλοι μαζί», εξηγεί η κ. Γαβουνέλη. «Ο καθένας διαβάσει τον νόμο όπως θέλει, φτιάχνει διαδικασίες με τον τρόπο που αυτός το αντιλαμβάνεται». Και άρα, αν δεν κρινόμαστε όλοι από το ίδιο δίκαιο, αν δεν ακολουθούμε ορισμένους κανόνες απαραίτητους για την διατήρηση της ειρήνης, τότε είναι αναμενόμενο να καταλήγουμε σε έντονες διαφωνίες που συχνά λύνονται -ή υπάρχει η πεποίθηση ότι θα λυθούν- με την βία.

Σύμφωνα με έρευνα του Διεθνούς Ινστιτούτου Έρευνας για την Ειρήνη της Στοκχόλμης (SIPRI), το συνολικό εισόδημα των 100 μεγαλύτερων

εταιρειών όπλων και παροχής στρατιωτικών υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 5,9% το 2024 σε σχέση με το 2023 - σημειώνοντας προκλητικά υψηλά έσοδα των 679 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Τι υποδηλώνει η αύξηση αυτή; Είναι ακόμα μια ένδειξη της «πολεμικής πανδημίας» που πλήττει ολόκληρο τον κόσμο.

Έτσι, όταν τα οικονομικά κίνητρα είναι κατάφωρα, όταν μπροστά στα πλούτη του πολέμου δεν έχει αξία η ζωή, όταν η δικαιοσύνη δεν αποδίδεται, όταν διεθνείς οργανισμοί αδυνατούν να επιβληθούν και να περιορίσουν - θεωρητικά αποτρεψίμες- ένοπλες διαμάχες, πως μπορούμε να περιμένουμε ότι οι αιματηρές αυτές συγκρούσεις πρόκειται να περιοριστούν;

«Ο πόλεμος φαίνεται - τουλάχιστον σίγουρα στα μάτια πολλών πολιτικών - πως είναι πρώτα μία κερδοφόρα βιομηχανία και μετά μια ανθρωπιστική κρίση.»

Μια βιομηχανία που ευημερεί, όσο η ανθρώπινη ασφάλεια καταρρέει.

Μονάχα το 2025, ένοπλες συρράξεις οδήγησαν στον θάνατο 240.000 ανθρώπων. Ο πόλεμος Ουκρανίας και Ρωσίας, οι εμφύλιοι στη Υεμένη και στο Σουδάν η γενοκτονία στην Παλαιστίνη και τώρα, οι πρόσφατες ένοπλες συρράξεις στο Ιράν. Όσο και να γράφουμε για τις αιματηρές

Οι σημαίες των κρατών-μελών μπροστά από το Παλάτι των Εθνών, έδρα του ΟΗΕ στη Γενεύη.

ένοπλες συρράξεις που πλήττουν ανθρώπινες ζωές, ποτέ δεν θα μπορέσουμε να αποτυπώσουμε με πληρότητα την οδύνη και τον πόνο που προκαλούν. Με βάση εκτιμήσεις, περίπου 6% του παγκόσμιου πληθυσμού ήταν εκτεθειμένος σε σύγκρουση το 2025, αντιπροσωπεύοντας περίπου μισό δισεκατομμύριο ανθρώπους.

Έτσι, ενώ πολιτικοί ηγέτες ρίχνουν τα ζάρια και τζογάρουν πάνω σε πολεμικές επιχειρήσεις (προστατευμένοι πίσω από τα ασφάλια, άθραυστα τείχη του πλούτου τους) ο άοπλος πολίτης είναι εκείνος που υποφέρει. Και ενώ τα χρήματα ανταλλάσσονται μεταξύ αυτών των ισχυρών και παντοδύναμων, χιλιάδες άνθρωποι χάνουν τη ζωή τους.

Μετά από 81 χρόνια, οι αρχές στις οποίες στηρίζεται ο ΟΗΕ μοιάζει να έχουν φτάσει στα πρόθυρα της ημερομηνίας λήξης τους. Σε ερώτησή μας σχετικά με το εάν έχουν αποτύχει οι διεθνείς οργανισμοί η κ. Γαβουνέλη απάντησε:

«Οι οργανισμοί είναι τόσο ισχυροί όσο τους επιτρέπουν τα κράτη να είναι.»

«Αν τα κράτη επιλέγουν να αγνοούν τις δεσμεύσεις τους, τότε το σύστημα αποδυναμώνεται.». Έτσι, οι διεθνείς οργανισμοί αντιμετωπίζουν σήμερα μια πρωτοφανή κρίση αποτελεσματικότητας που αποδίδεται, κατά κύριο λόγο, στη νεορεαλιστική

πολιτική που υιοθετούν τα περισσότερα κράτη και στο αμοραλισμό που σταδιακά εδραιώνεται στη πολιτική σκηνή. Εξ ορισμού, ο νεορεαλισμός είναι ένα θεωρητικό πλαίσιο στις διεθνείς σχέσεις που αναλύει και προβλέπει τη συμπεριφορά των εθνών-κρατών με βάση την επιδίωξη του προσωπικού συμφέροντος σε ένα άναρχο παγκόσμιο σύστημα - ο νεορεαλισμός υποστηρίζει ότι, αφού δεν υπάρχει κυρίαρχη αρχή που να διέπει τα κράτη, επιτρέπεται να ενεργούν ανεξάρτητα των διεθνών αρχών, στον βωμό του «εθνικού συμφέροντος».

Χαρακτηριστικό παράδειγμα νεορεαλιστικής πολιτικής είναι αυτή των Η.Π.Α. - όπως και κάθε άλλης οπλικής υπερδύναμης. Σήμερα, οι Η.Π.Α. δρουν κυρίως με κριτήριο τα γεωπολιτικά τους συμφέροντα και συνεχώς αφηρούν τις δεσμεύσεις τους ως προς τους οργανισμούς στους οποίους ανήκουν - ειδικά όταν θεωρούνται έντονα περιοριστικοί για τη κυριαρχία τους. «Η Αμερική έχει υπογράψει τις λιγότερες συμβάσεις για τα δικαιώματα του ανθρώπου» επισημαίνει και η κ. Γαβουνέλη. Μάλιστα, οι Η.Π.Α. πρόσφατα αποσύρθηκαν από 66 διεθνείς οργανισμούς - συμπεριλαμβανομένων 31 οντοτήτων του Ο.Η.Ε.

Ταυτόχρονα, οι Η.Π.Α. έχουν διαπράξει πολλαπλές αθέμιτες στρατιωτικές επεμβάσεις με χαρακτηριστικά παραδείγματα την επέμβαση τους στο Ιράκ το 2003, την δολοφονία του Κασέμ Σουλεϊμανί (σημαντικού Ιρανού στρατηγού του Ισλαμικού Επαναστατικού Σώματος Φρουράς του Ιράν) και τους βομβαρδισμούς στην Γιουγκοσλαβία το 1999. Αυτές τις επεμβάσεις τις στηρίζουν επικυλούμενες το Άρθρο

51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ (το οποίο ουσιαστικά ορίζει ότι κανένα σημείο του Χάρτη δεν μπορεί να εμποδίσει ένα κράτος-μέλος να αμυνθεί, ατομικά ή συλλογικά, αν δεχθεί ένοπλη επίθεση) χαρακτηρίζοντάς τες ως πράξεις «αυτοάμυνας» ή «προληπτικής αυτοάμυνας». Όλα στο όνομα του εθνικού συμφέροντος.

Μα, τη στιγμή που τα κράτη θα επιλέξουν να αγνοήσουν τους θεσμούς και τους κανόνες στους οποίους τα ίδια συμφωνήσανε, η κοινωνία μας όπως τη ξέρουμε θα καταρρεύσει. Ακόμα και στην Ευρώπη, παρατηρούμε πως η στρατιωτική ισχύς λειτουργεί ως κεντρικός άξονας στη πολιτική πολλών κρατών. Μάλιστα, η Ευρωπαϊκή Ένωση τείνει να συμφωνήσει να δοθούν 131 δισεκατομμύρια ευρώ στον τομέα της άμυνας για την περίοδο 2028-2034, ποσό που αντιπροσωπεύει πενταπλάσια αύξηση της χρηματοδότησης σε επίπεδο ΕΕ σε σύγκριση με το προηγούμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ). Αλλά αποφάσεις όπως αυτές συνήθως δεν επιτυγχάνουν την βραχυπρόθεσμη εδραίωση της ειρήνης. Αντίθετα οδηγούν στην ενίσχυση της πολεμικής βιομηχανίας, στη διόγκωση των εισοδημάτων της και στη έμμεση προώθηση παραγωγής περισσότερου στρατιωτικού εξοπλισμού.

Όμως, ούτε ο πλήρης πολεμικός εξοπλισμός ούτε τα τρομακτικά τεχνολογικά εξελιγμένα οπτικά συστήματα μπορούν να μας λυτρώσουν από τις ανεξίτηλες πληγές του πολέμου. Μετά από πολλά χρόνια ειρήνης και ασφάλειας στον δυτικό κόσμο - καθώς λίγοι πόλεμοι άγγιξαν τα εδάφη της Ευρώπης- ξεχάσαμε τι παει να πει

πόλεμος. Φαίνεται, είναι πιο εύκολο να επεμβαίνει κανείς με παράτυπες στρατιωτικές δράσεις, όταν ο πόλεμος δεν εκτυλίσσεται στα «πάτριά» εδάφη. Η κ. Γαβουνέλη ήταν κατηγορηματική: «Έχουμε την τύχη να είμαστε κοιμιάτι της Ευρώπης, η οποία είναι μια νησίδα προνομίων.»

«Οι οπλικές υπερδυνάμεις υποσχέθηκαν ειρήνη, αλλά την ξέχασαν.»

Σήμερα, οι οπλικές υπερδυνάμεις που ακολουθούν αυτήν την ιμπεριαλιστική πολιτική δεν ενδιαφέρονται να σώσουν τις ερχόμενες γενιές από τη μάστιγα του πολέμου, ούτε να ζήσουν ειρηνικά, σαν καλοί γείτονες. Υποσχέθηκαν ο ένας στον άλλον, μα ξέχασαν. Και μαζί τους, παρασυρθήκαμε από την ορμή της καταστροφής και υποκύψαμε στην πολεμική παράκρουση.

Μα μονάχα όταν η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και η ψυχή του ανθρώπου ξαναγίνουν σοβαροί και κυρίαρχοι άξονες των διεθνών συζητήσεων και των εθνικών αποφάσεων, μπορεί ένα ειρηνικό μέλλον να πάρει σάρκα και οστά. Με βάση και τα λόγια του σπουδαίου Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, «Αν θέλουμε να έχουμε ειρήνη στη γη, η αφοσίωσή μας πρέπει να γίνει οικουμενική και όχι τμηματική. Η αφοσίωσή μας πρέπει να υπερβαίνει τη καταγωγή μας, την τάξη μας και το έθνος μας και αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αναπτύξουμε μια παγκόσμια προοπτική».

Το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης και ο Φορέας «Το Θάρρος»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΔΕΣΥΠΡΗ, ΚΟΥΡΑΚΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

Η σεξουαλική κακοποίηση δεν είναι μια «ιδιωτική υπόθεση» που αφορά μόνο δύο ανθρώπους πίσω από κλειστές πόρτες. Είναι μια βαθιά κοινωνική πληγή, που επιμένει να υπάρχει - συχνά αθόρυβα, αλλά με τεράστιο ανθρώπινο κόστος. Κι όσο κι αν η σιωπή την καλύπτει, τα στοιχεία δεν αφήνουν περιθώρια αμφιβολίας.

Σύμφωνα με τον World Health Organization, περίπου μία στις τρεις γυναίκες παγκοσμίως θα βιώσει κάποια μορφή σωματικής ή σεξουαλικής κακοποίησης στη διάρκεια της ζωής της. Πίσω από αυτό το στατιστικό δεν βρίσκονται απλώς αριθμοί: βρίσκονται ζωές που διαταράχθηκαν, άνθρωποι που αναγκάστηκαν να κουβαλήσουν τραύματα για χρόνια. Την ίδια στιγμή, στοιχεία του European Union Agency for Fundamental Rights δείχνουν ότι εκατομμύρια γυναίκες στην Ευρώπη έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση. Και όμως, ένα μεγάλο ποσοστό δεν απευθύνεται ποτέ στις αρχές.

Η υποκαταγραφή παραμένει ένα από τα πιο σκοτεινά κομμάτια της υπόθεσης. Λιγότερο από το 40% των θυμάτων προχωρά σε καταγγελία. Ο φόβος, η ντροπή, ο κοινωνικός στιγματισμός, αλλά και η δυσπιστία απέναντι στη δικαιοσύνη λειτουργούν αποτρεπτικά. Πολλές φορές, μάλιστα, ο δράστης δεν είναι ένας «άγνωστος στο σκοτάδι», αλλά ένα πρόσωπο γνωστό, κάποιος από το οικείο περιβάλλον - γεγονός που κάνει την αποκάλυψη ακόμη πιο δύσκολη.

Η σεξουαλική κακοποίηση δεν κάνει διακρίσεις. Δεν περιορίζεται σε ηλικίες, κοινωνικές τάξεις ή εθνικότητες. Αν και οι γυναίκες και τα κορίτσια πλήττονται δυσανάλογα, η εμπειρία είναι κοινή και για άνδρες και για άτομα με διαφορετική ταυτότητα φύλου.

Η αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου δεν εξαντλείται σε αυστηρότερες ποινές. Απαιτεί σταθερή θεσμική εγγύηση, ουσιαστική και διαρκή στήριξη των θυμάτων, αλλά και μια βαθιά αλλαγή νοοτροπίας. Γιατί όσο η κοινωνία επιτρέπει στη σιωπή να κυριαρχεί, τόσο το πρόβλημα θα παραμένει. Και

το πρώτο βήμα για να σπάσει η σιωπή, είναι να αναγνωρίσουμε ότι δεν πρόκειται για «μεμονωμένα περιστατικά», αλλά για μια πραγματικότητα που μας αφορά όλους.

Οι αριθμοί λένε την αλήθεια, αλλά δεν λένε ολόκληρη την ιστορία. Δεν αποτυπώνουν τον φόβο ενός παιδιού, τη σύγχυση, τη σιωπή που επιβάλλεται ή επιλέγεται για να αντέξει κανείς το βάρος. Για να καταλάβουμε τι σημαίνει πραγματικά αυτή η βία, πρέπει να δώσουμε χώρο στις ίδιες τις φωνές των ίδιων των επιβιωσάντων.

Η γυναίκα που μιλά σήμερα μέσα από αυτές τις γραμμές ήταν παιδί όταν υπέστη σεξουαλική κακοποίηση. Πρόκειται για τη γνωστή Ελληνίδα ηθοποιό Μαρίνα Καλογήρου, η οποία μας παραχώρησε μία αποκλειστική συνέντευξη... εφ' όλης της ύλης.

Ερ.: Τι σας ώθησε να μιλήσετε δημόσια για την κακοποίηση που υποστήκατε και πώς σας επηρέασε αυτή η απόφαση σε προσωπικό και συναισθηματικό επίπεδο;

–Με ώθησε η μεγάλη χαρά που βίωσα στην ψυχοθεραπεία όταν εντελώς αναπάντεχα σε μια συνεδρία αποκαλύφθηκε το γεγονός στην ολότητα του. Ήξερα ότι μου είχε συμβεί αλλά ποτέ δεν είχα καταλάβει πόσο άσχημα είχε γράψει μέσα μου. Είχα με κάποιον τρόπο αρνηθεί και ωραιοποιήσει την κατάσταση, είχα «μικρύνει» το τεράστιο ψυχικό αποτύπωμα που υπήρχε θέλοντας να είμαι δυνατή και να προχωρήσω κανονικά σε να μη συνέβη τίποτα. Όμως συνέβη. Και αυτό έπρεπε κάποια στιγμή να το αντιμετωπίσω. Η απελευθέρωση που βίωσα όταν το άγγιξα, όταν βυθίστηκα μέσα σε αυτό και το άρθρωσα στην κανονική του διάσταση ήταν απεριγραπτή. Σαν να έφυγαν από μέσα μου κιλά βάρους. Ένιωθα ότι έπρεπε να πω σε όλο τον κόσμο πόσο πολύτιμο είναι το να τολμήσεις να αγγίξεις τα σκοτάδια σου. Πόσο φως μπορεί να απελευθερωθεί από εκεί μέσα! Η συνέντευξη ήταν προγραμματισμένη καιρό και όταν πήγα δεν ήμουν σίγουρη ότι θα μιλούσα γι' αυτό. Ήταν όμως τέτοια η χαρά αυτής της αποκάλυψης στη ζωή μου που κάτι μέσα μου μου έλεγε πολύ δυνατά «καν το!». Μετά, όταν βγήκα από τη συνέντευξη και φοβήθηκα. Είπα Θεέ μου τί έκανα. Είχα μεγάλη αγωνία μέχρι να βγει αλλά τελικά αποδείχθηκε ότι αυτή η ενστικτώδης παρόρμηση ήταν πάρα πολύ σωστή αφού λειτουργήσε απίστευτα βοηθητικά και απελευθερωτικά για χιλιάδες ανθρώπους και στη συνέχεια οδήγησε και στην ίδρυση της Οργάνωσης «Το Θάρρος».

Ερ.: Πώς αντέδρασε ο κόσμος

όταν μοιραστήκαμε την ιστορία σας; Μου έστειλαν τα πιο όμορφα μηνύματα που έχω λάβει ποτέ στη ζωή μου. Για επτά ημέρες διάβαζα από το πρωί μέχρι το βράδυ και έκλαιγα. Ήταν μηνύματα που με ευχαριστούσαν που μίλησα για κάτι που οι ίδιοι δεν τολμούσαν και μηνύματα που μου έλεγαν ότι βρήκαν τελικά το θάρρος να μιλήσουν και εκείνοι! Μου εξομολογούνταν τις δικές τους ιστορίες με απόλυτη εμπιστοσύνη σαν να ήμουν δικός τους άνθρωπος. Ήταν συγκλονιστικό.

Ερ.: Ποιο μήνυμα θα θέλατε να στείλετε σε παιδιά και εφήβους που βιώνουν κακοποίηση;

–Να μιλήσουν! Με την πιο δυνατή τους φωνή! Και αν οι γονείς δεν υποστηρίξουν, να μιλήσουν σε κάποιον άλλον άνθρωπο που εμπιστεύονται. Όστε να μπορέσουν να απομακρυνθούν από το περιβάλλον που συμβαίνει αυτό. Η φωνή είναι και το τέλος του φαινομένου. Η σιωπή είναι το μόνο όπλο που έχουν οι θύτες. Τίποτε άλλο.

Ερ.: Αν γυρίζατε το χρόνο πίσω τι θα λέγατε στον εαυτό σας όταν ήταν ακόμη παιδί; Μίλα. Αν είχα μιλήσει θα είχε τελειώσει.

Η Μαρίνα Καλογήρου δεν έμεινε μόνο στο να σπάσει την σιωπή της, πήρε αποφάσεις με σκοπό να βοηθήσει την κοινωνία και συγκεκριμένα τα παιδιά -επιβιώσαντες να μιλήσουν και να το αντιμετωπίσουν σωστά. Σε συνεργασία με τον, επίσης, ηθοποιό Δημήτρη Μοθωναίο και τη δικηγόρο Μαρία Λαθούρη ίδρυσαν την Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Το Θάρρος», η οποία έχει ως σκοπό την πρόληψη και την αντιμετώπιση της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό είχαμε την ευκαιρία να απευθύνουμε και μερικά ερωτήματα στην επιστημονική συνεργάτιδα του φορέα, την κ. Άννα Τουλουμάκου.

Ερ.: Ποιος είναι ο ρόλος σας ως Υπεύθυνης για την Έρευνα και την Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών στον Οργανισμό και ποια είναι η βασική σας αποστολή; Πώς γεννήθηκε η ανάγκη δημιουργίας αυτού του φορέα; Το Θάρρος είναι το σημείο που η βιωμένη εμπειρία συνάντησε τη βαθιά κατανόηση της σημασίας της καταγραφής, της τεκμηρίωσης και της επιστημονικά θεμελιωμένης συνηγορίας για παιδιά σε κίνδυνο ή παιδιά με εμπειρία σεξουαλικής κακοποίησης. Είναι πλέον επιστημονικά τεκμηριωμένο ότι τέτοιες εμπειρίες κατά την παιδική ηλικία μπορούν να έχουν καθολική και μακροχρόνια επίδραση στη σωματική και ψυχική υγεία του ατόμου. Με

δεδομένη αυτήν τη γνώση, αλλά και το υφιστάμενο κενό τόσο στο νομοθετικό πλαίσιο όσο και στις εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης, η δημιουργία του Θάρρους αποτέλεσε αναγκαία και επιτακτική επιλογή. Στόχος του φορέα είναι να καλύψει αυτό το κενό, προσφέροντας συστηματική, τεκμηριωμένη και παιδοκεντρική υποστήριξη. Στον ρόλο μου ως επιστημονικά υπεύθυνης, βασική μου αποστολή είναι η διασφάλιση της επιστημονικής εγκυρότητας του έργου του οργανισμού και η ανάπτυξη συνεργιών με την ερευνητική και επαγγελματική κοινότητα. Επιδιώκω την ενίσχυση της έρευνας και της συστηματικής καταγραφής των περιστατικών, με στόχο τη δημιουργία τεκμηρίων που θα στηρίζουν τις πρακτικές και τις παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο Θάρρος και θα ενισχύουν τη δημόσια συνηγορία υπέρ των παιδιών.

Ερ.: Τι είδους προγράμματα και δράσεις υλοποιείτε για την πρόληψη της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης; Σε ποιες ηλικίες απευθύνονται κυρίως οι δράσεις σας και πόσο σημαντική είναι η πρόληψη σε σχέση με την αντιμετώπιση μετά το τραύμα; Θεωρούμε ότι η γνώση και η πρόσβαση σε αξιόπιστη υποστήριξη αποτελούν τον βασικό άξονα για την πρόληψη και την προστασία παιδιών από την παιδική σεξουαλική κακοποίηση. Με βάση αυτή την αρχή, σχεδιάζουμε και υλοποιούμε δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τόσο για τον γενικό πληθυσμό όσο και για συγκεκριμένες ομάδες - στόχους, όπως παιδιά, γονείς, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες πρώτης γραμμής. Οι παρεμβάσεις μας είναι αναπτυξιακά προσαρμοσμένες και εστιάζουν σε θεματικές όπως η αναγνώριση διαδικασιών grooming, η κατανόηση του ψυχολογικού τραύματος και η ενίσχυση ασφαλών δικτύων αποκάλυψης και υποστήριξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενδυνάμωση των παιδιών, ώστε να γνωρίζουν πότε και πώς μπορούν να ζητήσουν βοήθεια.

Τέλος, θεωρούμε ότι η πρόληψη και η υποστήριξη μετά το τραυματικό γεγονός λειτουργούν συμπληρωματικά. Η πρόληψη μειώνει τον κίνδυνο και τις επιπτώσεις, ενώ η έγκαιρη και κατάλληλη παρέμβαση παραμένει κρίσιμη για την αποκατάσταση και την προστασία του παιδιού, και μετέπειτα ενήλικου ατόμου.

Ερ.: Πώς θα μπορούσε ο φορέας να συνεργαστεί με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση; Πιστεύετε ότι τα σχολεία σήμερα προετοιμάζουν επαρκώς τους μαθητές για

τέτοια θέματα και τι θα προτεινάτε να αλλάξει άμεσα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα;

Η σεξουαλική κακοποίηση δεν είναι μια «ιδιωτική υπόθεση» που αφορά μόνο δύο ανθρώπους πίσω από κλειστές πόρτες. Είναι μια βαθιά κοινωνική πληγή, που επιμένει να υπάρχει - συχνά αθόρυβα, αλλά με τεράστιο ανθρώπινο κόστος. Κι όσο κι αν η σιωπή την καλύπτει, τα στοιχεία δεν αφήνουν περιθώρια αμφιβολίας.

Σύμφωνα με τον World Health Organization, περίπου μία στις τρεις γυναίκες παγκοσμίως θα βιώσει κάποια μορφή σωματικής ή σεξουαλικής κακοποίησης στη διάρκεια της ζωής της. Πίσω από αυτό το στατιστικό δεν βρίσκονται απλώς αριθμοί: βρίσκονται ζωές που διαταράχθηκαν, άνθρωποι που αναγκάστηκαν να κουβαλήσουν τραύματα για χρόνια. Την ίδια στιγμή, στοιχεία του European Union Agency for Fundamental Rights δείχνουν ότι εκατομμύρια γυναίκες στην Ευρώπη έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση. Και όμως, ένα μεγάλο ποσοστό δεν απευθύνεται ποτέ στις αρχές.

Η υποκαταγραφή παραμένει ένα από τα πιο σκοτεινά κομμάτια της υπόθεσης. Λιγότερο από το 40% των θυμάτων προχωρά σε καταγγελία. Ο φόβος, η ντροπή, ο κοινωνικός στιγματισμός, αλλά και η δυσπιστία απέναντι στη δικαιοσύνη λειτουργούν αποτρεπτικά. Πολλές φορές, μάλιστα, ο δράστης δεν είναι ένας «άγνωστος στο σκοτάδι», αλλά ένα πρόσωπο γνωστό, κάποιος από το οικείο περιβάλλον - γεγονός που κάνει την αποκάλυψη ακόμη πιο δύσκολη.

Η σεξουαλική κακοποίηση δεν κάνει διακρίσεις. Δεν περιορίζεται σε ηλικίες, κοινωνικές τάξεις ή εθνικότητες. Αν και οι γυναίκες και τα κορίτσια πλήττονται δυσανάλογα, η εμπειρία είναι κοινή και για άνδρες και για άτομα με διαφορετική ταυτότητα φύλου.

Η αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου δεν εξαντλείται σε αυστηρότερες ποινές. Απαιτεί σταθερή θεσμική εγγύηση, ουσιαστική και διαρκή στήριξη των θυμάτων, αλλά και μια βαθιά αλλαγή νοοτροπίας. Γιατί όσο η κοινωνία επιτρέπει στη σιωπή να κυριαρχεί, τόσο το πρόβλημα θα παραμένει. Και το πρώτο βήμα για να σπάσει η σιωπή, είναι να αναγνωρίσουμε ότι δεν πρόκειται για «μεμονωμένα περιστατικά», αλλά για μια πραγματικότητα που μας αφορά όλους.

Μη φοβάσαι να το πεις με το όνομά του: It's just period.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΤΕΡΠΗΣ-ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΗ

«Ήταν 2022, όταν εκπροσωπούσα την Ελλάδα σε ένα διεθνές συνέδριο στον Καναδά. Σε αυτές τις συνθήκες ήρθα σε επαφή με μία Αμερικανίδα ακτιβίστρια, η οποία -πέρα από τα όρια του συνεδρίου- έθιξε το πως ο φόρος των προϊόντων περιόδου δεν ήταν μηδενικός σε όλες τις Πολιτείες. Από περιέργεια λοιπόν έψαξα η ίδια τι ίσχυε και βλέποντας τον αριθμό 24% νευρίασα. Θεώρησα λοιπόν παράλογο πως ενώ σε άλλες χώρες τρέχουν καμπάνιες και δράσεις, εμείς δεν είχαμε ούτε έναν οργανισμό».

Έτσι στο μυαλό της κ. Δροσοφορίδη γεννήθηκε η ιδέα του του "it's just period", το οποίο πήρε σάρκα και οστά μετά μόλις από 1,5 χρόνο μελέτης, έρευνας και συνεργασίας με τον οργανισμό WOMEN ON TOP*, ενώ ταυτόχρονα η ιδρύτρια τελείωνε τις σπουδές της. Όταν τελικά η περιέργεια έγινε η πρωτοβουλία και η ιδέα πράξη ακολουθήσαμε ως χώρα την ροή των πραγμάτων στην Ευρώπη -όπου τέτοιες οργανώσεις είναι χρόνια παρούσες στην σκηνή της καθημερινότητας- και ξεκίνησε δυναμικά το it's just period.

Ίσως και να γίνεται στα κρυφά.

Καθώς εκεί που κλείνουμε τα μάτια, ξαφνικά, αθόρυβα το 18% των μαιάδων έχουν παραλείψει την αγορά βασικών αγαθών τουλάχιστον μία φορά, προκειμένου να αγοράσουν σερβιέτες, ριθμός, που αντιστοιχεί σε ένα γεμάτο Ηρώδειο - όχι μία, αλλά 28 φορές. Αν σας αρέσουν τα μαθηματικά έχει κι άλλο, γιατί πάνω από 10.000 ίναι οι κοπέλες που έχουν χάσει τουλάχιστον μια ημέρα σχολείο επειδή δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να αγοράσουν προϊόντα περιόδου.

Μια ιδέα όμως δεν έχει αξία χωρίς κάποια πράξη να την υποστηρίξει. «Πρωταρχικός πυλώνας» τονίζει η κυρία Δροσοφορίδη «είναι η πολιτική ανάλυση και πρόταση, ώστε να έρθει η αλλαγή από την ίδια την ρίζα των γεγονότων την κυβέρνηση». Τα αρμόδια υπουργεία ενημερώνονται σε σταθερή βάση, η φτώχεια περιόδου αφορά την χώρα, όχι μόνο τις γυναίκες και οι έρευνες τρέχουν με μεγάλη συχνότητα.

Από τη στιγμή της γέννησής του είχε ως σκοπό την

αντιμετώπιση της φτώχειας περιόδου, του να θεωρούνται προϊόντα πολυτελείας σερβιέτες και ταμπόν και βεβαίως αυτού του τρομακτικού φόρου 24% που βαραίνει την μέση Ελληνίδα. Έτσι θεμελιώθηκε το πρώτο αίτημα: το 24%, να γίνει 13% και από εκεί 6%. Έπειτα, είχε σειρά η πολιτεία και η καταπολέμηση του «μαύρου εμπορίου σερβιέτας». Την ιδρύτρια να παίξουν ση έμμηνος ρήση πρέπει να αποστιγματιστεί, η κοινωία οφείλει να μεγαλώσει τα παιδιά - αγόρια και κορίτσια - της κατα-νοώντας το γυναικείο σώμα δίχως να δαιμονοποιεί την βιολογία. Πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτή την μάχη είναι σημαντικό -σύμφωνα με σχολεία και νομοθεσία, οι δράσεις υγείας και ευαισθητοποίησης να γίνουν συστηματικοί ένοικοι στο σχολικό πρόγραμμα και προϊόντα τα ίδια να είναι διαθέσιμα σε όλες.

Ακολουθεί η συνεργασία με φορείς εκπαίδευσης και ενημέρωσης καθώς και η ελεύθερη διάθεση προϊόντων. Ποια αλλαγή ήρθε άλλωστε με χωρίς να φύγουμε πρώτα από την άγνοια; Από την αρχή μάλιστα της καμπάνιας συγκεντρώνονται υπογραφές, ώστε τελικά όλοι να έχουμε λόγο στις αποφάσεις περί διάθεσης προϊόντων και φυσικά μείωσης του ΦΠΑ. Φυσικά μόλις πρόσφατα ήταν, όπου 12,5 χιλιάδες προϊόντα περιόδου μοιράστηκαν σε φοιτητές και φοιτήτριες της πρωτεύουσας. Ενώ λαμπρά είναι τα σχέδια για το κοντινό μέλλον». Και τα καλά νέα είναι; Σε έναν κόσμο που έχει κουραστεί ακούγοντας και περιμένοντας τα χειρότερα σενάρια, η αλλαγή έχει αρχίσει. Μπορεί σε δύο χρόνια να μην άλλαξε σελίδα η κοινωνία, αλλά προχώρησε στην επόμενη παράγραφο. Άνδρες ενημερώνονται και ευαισθητοποιούνται, γυναίκες μιλάνε και η πρωτοβουλία συνεχίζεται. Ενώ ταυτόχρονα τίθεται η ερώτηση: εσύ θα υπογράψεις;

Βρες την φόρμα υπογραφών

Κακοποίηση των ιπποειδών στην Ελλάδα

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ ΛΙΝΑΡΔΑΚΗ

Το άλογο και το γαϊδούρι έχουν αξιόλογη θέση στην ιστορία του ανθρώπου. Τα πρώτα εξημερώθηκαν γύρω στο 2.200 π.Χ. και αποτέλεσαν σημαντικό εργαλείο αθλητισμού και πολέμου, βοηθώντας συνάμα και στην εξάπλωση των λαών. Στην σύγχρονη εποχή, αν και υπάρχουν άγρια ιπποειδή στην Αφρική και στην Κεντρική Ασία, ένα μεγάλο μέρος από αυτά λειτουργούν ως κατοικίδια. Γι αυτόν τον λόγο, έχει θεσμοθετηθεί ένας μεγάλος αριθμός νομοθεσιών με σκοπό την ευημερία αυτών των όντων. Όμως, παρ' όλα αυτά, η κακοποίηση τους στις σύγχρονες κοινωνίες, και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, αποτελεί ένα αρκετά σύνηθες φαινόμενο.

Η προστασία των ιπποειδών (άλογα, γαϊδούρια, μουλάρια) στην Ελλάδα διέπεται τα τελευταία χρόνια από ένα νομοθετικό πλαίσιο που εστιάζει στην ευζωία, την υποχρεωτική σήμανση και την προστασία των ζώων εργασίας. Παρ' όλα αυτά υπάρχουν ακόμα πολλά κενά.

Πιο συγκεκριμένα, εξακολουθεί να μην υπάρχει ολοκληρωμένος Κώδικας Ορθής Πρακτικής που να περιγράφει τον σωστό τρόπο διαχείρισης των ιπποειδών, την φύση τους καθώς και τις αρμοδιότητες των ιδιοκτητών τους. Επιπλέον, δεν υπάρχει ηλεκτρονική πλατφόρμα που να λειτουργεί για την καταγραφή αυτών των ζώων, πράγμα που έχει ως συνέπεια την έλλειψη οργάνωσης και ελέγχου των ιδιοκτητών από την κυβέρνηση σχετικά με το αν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις ώστε να μπορούν να κατέχουν ένα τέτοιου είδους ζώο.

Τα τελευταία χρόνια, η αύξηση των καταγγελιών στην Ελλάδα σχετικά με τα φαινόμενα κακοποίησης και παραμέλησης ιπποειδών έχει να κάνει με την ενημέρωση μέσω των ΜΜΕ και την ευαισθητοποίηση των πολιτών. Χιλιάδες περιστατικά αναφέρονται ετησίως.

Οι μορφές κακοποίησης που συνήθως παρατηρούνται

AI Generated

είναι η υπερεργασία, η αστία, το παστούρωμα (δέσιμο των ποδιών των ζώων) και η εγκατάλειψη των υπερήλικων και μη παραγωγικών ιπποειδών.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί η ύπαρξη εθελοντικών οργανώσεων στην Ελλάδα, με σκοπό την διάσωση των ιπποειδών, ηλαδή την απελευθέρωσή τους από τα κακοποιητικά

περιβάλλοντα στα οποία βρίσκονται. Τέτοιες ομάδες αποτελούν ο Ελληνικός Σύλλογος Προστασίας Ιπποειδών, η Help Horses καθώς και το Ελληνικό Κέντρο για το Γαϊδούρι. Ως προς τα ίδια τα ιπποειδή, αυτές έχουν ως στόχο την παραλαβή των κακοποιημένων αλόγων, την παροχή ιατρικής περίθαλψης σε αυτά και την σταδιακή επανένταξή τους σε έναν

φυσιολογικό τρόπο ζωής, μέσα από την εύρεση των κατάλληλων οικογενειών για υιοθεσία. Συμπερασματικά, η κακοποίηση των αλόγων αποτελεί συχνό φαινόμενο στην σύγχρονη Ελλάδα. Εμείς, όμως, ως ελληνικός λαός, οφείλουμε να πάρουμε την κατάσταση στα χέρια μας, είτε αυτό σημαίνει καταγγελία των φαινομένων κακοποίησης που μπορεί να τύχει να γίνουμε μάρτυρες, ή την εθελοντική συμμετοχή σε κάποια από τις προαναφερθείσες οργανώσεις. Εξάλλου σύμφωνα με τον Μαχάτιμα Γκάντι:

«Το μεγαλείο ενός έθνους και η ηθική του πρόοδος μπορούν να κριθούν από τον τρόπο με τον οποίο φέρεται στα ζώα του».

Όλοι είμαστε εν δυνάμει παραβάτες

ΑΡΘΡΟ ΤΩΝ ΕΛΕΝΗΣ ΣΤΑΜΟΥ, ΑΓΑΠΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ζούμε σε μία εγωκεντρική κοινωνία στην οποία το άτομο τείνει να περιορίζει τα συναισθήματα και τις ανησυχίες του. Παρατηρούμε από εφήβους -άτομα νεαρής ηλικίας- σαν εμάς, βίαιες αντιδράσεις όπως για παράδειγμα το περιστατικό ξυλοδαρμού στις Σέρρες μεταξύ ανηλίκων που έγινε γνωστό στο διαδίκτυο και τα Μ.Μ.Ε. Αυτό, δεν αποτελεί μεμονωμένο γεγονός. Μάλιστα, σε ορισμένες από αυτές τις περιπτώσεις είναι απαραίτητη η παρέμβαση από τους αρμόδιους φορείς και ο περιορισμός των δραστηρίων σε κάποιο κατάστημα κράτησης ανηλίκων.

Ως έφηβοι που βρισκόμαστε συχνά αντιμέτωποι με την παραβατικότητα, είχαμε την ανάγκη να ανακαλύψουμε τις διαφορετικές πτυχές του προβλήματος αυτού και από πού μπορεί να έχει προκληθεί. Πήραμε, λοιπόν, την κατάσταση στα χέρια μας!

Αποφασίσαμε να απευθυνθούμε στην ειδική ψυχικής υγείας του σχολείου μας, με σκοπό να αναλύσουμε τους ψυχολογικούς παράγοντες -και όχι μόνο- που συνθέτουν έναν τέτοιο χαρακτήρα.

Η κ. Στέλλα Τορομανίδου, δικαστική ψυχολόγος με ειδίκευση στην εγκληματολογία, συζήτησε μαζί μας και κατάφερε να μας κατατοπίσει πολύ καλά για το ζήτημα που μας απασχολεί. Έτσι, κάλυψε σε μεγάλο βαθμό τις απορίες που γεννούν οι εκδηλώσεις παραβατικής συμπεριφοράς μεταξύ των εφήβων και η ύπαρξη αναμορφωτηρίων.

Όλα ξεκινούν από το σπίτι... Η συμβολή της οικογένειας είναι πολύ σημαντική για την διαμόρφωση του χαρακτήρα ενός παιδιού. Όπως διαπιστώσαμε και στη

συζήτησή μας με την ψυχολόγο, η διαχείριση από τους γονείς διαφέρει ανά περίπτωση. Κάθε παιδί έχει τον δικό του τρόπο επικοινωνίας. Έτσι, οι γονείς πρέπει να έχουν ως στόχο την ανακάλυψη αυτού ώστε να επικρατεί μία ισορροπία. Όταν εντοπίζονται βίαιες συμπεριφορές σε ανηλίκους είναι καλό να γίνονται συζητήσεις στις οποίες θα προτείνονται άμεσες λύσεις για το πρόβλημα που έχει προκύψει. “Θέλουν να επικοινωνήσουν αλλά δεν μπορούν και περνάνε σε αυτό το κομμάτι” μάς είπε.

Παράλληλα έχουν μεγάλη σημασία οι ενδοοικογενειακές δυναμικές. Οι ομαλές σχέσεις ανάμεσα στα μέλη μιας οικογένειας είναι σαν μια καλοοργανωμένη ορχήστρα: ο καθένας έχει τον δικό του ρόλο και τον δικό του μοναδικό ήχο. Όταν ακούνε και στηρίζουν ο ένας τον άλλον λειτουργώντας με σεβασμό, συνθέτουν μια αρμονία που γεμίζει τον χώρο ζεστασιά και ασφάλεια.

Διαμορφώθηκαν στα χρόνια της απομόνωσης.

Η εφηβική παραβατικότητα, κατά την διάρκεια του 2020, αυξήθηκε κατά 30% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, σύμφωνα με έρευνα από την “Πρωτοβουλία για το Παιδί”. Εκείνη την περίοδο ηνθήκη της καραντίνας μάς βρήκε σε μία κρίσιμη ηλικία και δυστυχώς αυτό έχει διακριτά αποτελέσματα, με αρνητικό πρόσημο για την κοινωνία. Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν “...πράγματα ανείπωτα τους δόθηκε ο χώρος και ο χρόνος να αναδυθούν και αποδέκτες των γονεϊκών αυτών θεμάτων ήταν τα παιδιά.”. Αυτός ο εγκλεισμός δημιούργησε ανεξέλεγκτες θεραπευτικά καταστάσεις

και θυμό. Συνδυαστικά με την απουσία μέσω εκτόνωσης (π.χ. άθληση, φυσική επαφή κ.ά.) αλλά και την ψυχολογική υποστήριξη από ειδικούς, τα παιδιά απέκτησαν τάσεις φυγής και απομόνωσης από την πραγματικότητα. “Όταν το μυαλό μένει σε απραξία αναδύονται αφρόντιστα πράγματα” επισήμανε η συνομιλήτρια μας. Τέτοιες συμπεριφορές όμως δεν οφείλονται μόνο σε ψυχολογικούς παράγοντες.

Το ήξερες ότι...

“Σύμφωνα με τη νευροεπιστήμη, ο προμετωπιαίος φλοιός βρίσκεται στο πάνω μέρος του εγκεφάλου και είναι υπεύθυνος για την διαχείριση των συναισθημάτων του ατόμου όπως ο φόβος, η λύπη και ο κίνδυνος. Αν υπάρξει κάποια βλάβη σε αυτόν είναι πιθανό αυτός ο άνθρωπος να μην μπορεί να αντιληφθεί το επικίνδυνο άρα ούτε και τις συνέπειες του, κάτι το οποίο ισχύει και για τους νέους αφού ο εγκέφαλος συνεχίζει να αναπτύσσεται έως την πρώιμη ενήλικη ζωή.”

Η τέχνη ως μέσο διαφυγής και θεραπείας

Έχετε ποτέ αναρωτηθεί γιατί η τέχνη συνδέεται τόσο άμεσα με ανείπωτες σκέψεις και συναισθήματα; Σύμφωνα με την κ. Τορομανίδου οι τέχνες λειτουργούν σαν “δίοδοι έκφρασης”, ενώ παράλληλα μπορεί να αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα στην θεραπεία ενός εφήβου με έκνομη δράση. Θα ήταν πολύ χρήσιμο αν τέχνες όπως η ζωγραφική εντάσσονταν στα προγράμματα κράτησης ανηλίκων με σκοπό την ίαση των κρατούμενων. Σκοπός τους θα ήταν όχι μόνο η έκφραση με αυτό το εργαλείο αλλά και η ερμηνεία των έργων τους από ειδικούς

θεραπευτές.

Από το κελί στην κοινωνία

Η παραμονή σε ένα κατάστημα κράτησης ανηλίκων δεν αποτελεί το πέρας της διαδρομής αλλά την αρχή μιας καινούργιας. Το ερώτημα, όμως, είναι τι συμβαίνει όταν ανοίγει η πόρτα του κελιού και ο νέος πρέπει να έρθει αντιμέτωπος με την πραγματικότητα; Άραγε η κοινωνία είναι έτοιμη να δεχθεί ξανά έναν έφηβο με αποκλίνουσα συμπεριφορά; “Η Ελλάδα είναι πολύ πίσω στην επανένταξη.” υπογράμμισε. Πολλές φορές, η επιστροφή στην καθημερινότητα συνοδεύεται από καχυποψία, φόβο και αρκετές ταμπέλες. Βγαίνοντας, κουβαλάει μαζί του ένα “στίγμα” που τον ακολουθεί στο σχολείο, στη γειτονιά, ακόμη και στην αναζήτηση εργασίας. Πίσω, μωσ, από τον “παραβάτη” υπάρχει το ίδιο το άτομο που βρίσκεται ακόμη στη διαδικασία διαμόρφωσης της προσωπικότητάς του. Ο ίδιος ο θύτης συχνά βιώνει ενοχή, έντονο θυμό για τον εαυτό του και φόβο για το τι πρόκειται να ακολουθήσει. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που πίσω από την επιθετικότητα κρύβεται η ανασφάλεια και η ανάγκη αποδοχής. Η μετάβαση αυτή απαιτεί μία κοινωνία που δίνει δεύτερες ευκαιρίες διότι “...αν δεν υπάρχει γέφυρα επανένταξης μπορεί εύκολα να οδηγηθεί κανείς σε έναν φαύλο κύκλο”.

Πώς όμως, νιώθει ο έφηβος που έχει χαρακτηριστεί “επικίνδυνος”; Συχνά αισθάνεται αποκλεισμένος χωρίς να έχει προβεί εκ νέου στην παραβίαση κανόνων.

Το αίσθημα ότι δεν ανήκει, δεν ακούγεται, δεν έχει αξία διογκώνει την ανάγκη του να ακουστεί και να διαφοροποιηθεί.

Αναδεικνύοντας την πλευρά του θύτη δεν προσπαθούμε να δικαιολογήσουμε την πράξη του. Η ευθύνη παραμένει. Ωστόσο, η κατανόηση της αιτίας είναι απαραίτητη για την πρόληψη και την αποφυγή τέτοιων καταστάσεων. Όταν επικεντρωνόμαστε μόνο στην πράξη και δεν ασχολούμαστε καθόλου με το υπόβαθρο της, περιοριζόμαστε στην επιφανειακή του προβλήματος. Το ζήτημα δεν είναι αν υπάρχουν “παραβάτες” αλλά αν θα επιλέξουμε να είμαστε η κοινωνία που τους δημιουργεί ή αυτή που τους μεταμορφώνει.

Ίσως, τελικά, όλοι να κρύβουμε τέτοιες καταπιεσμένες συμπεριφορές βαθιά μέσα μας, οι οποίες έχουν επηρεαστεί από τις συνθήκες και τα ερεθίσματά μας. Αυτό δεν αποτελεί απειλή αλλά υπενθύμιση. Υπενθύμιση ότι ο καθένας από εμάς, σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο θα μπορούσε να βρεθεί σε ένα τέτοιο σκοτεινό μονοπάτι. Η κοινωνία που επιθυμούμε να χτίσουμε δεν είναι αυτή που απομονώνει αλλά εκείνη που προλαμβάνει, στηρίζει και αποδέχεται.

Υπενθύμιση ότι ο καθένας από εμάς, σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο θα μπορούσε να βρεθεί σε ένα τέτοιο σκοτεινό μονοπάτι. Η κοινωνία που επιθυμούμε να χτίσουμε δεν είναι αυτή που απομονώνει αλλά εκείνη που προλαμβάνει, στηρίζει και αποδέχεται.

Σε μια εποχή όπου οι κοινωνικές ανισότητες βαθιά και η φτώχεια παραμένει παγκόσμιο πρόβλημα, ο πολιτισμός και η αλληλεγγύη μπορούν να λειτουργήσουν ως γέφυρες ελπίδας. Μιλήσαμε με τον Πρόεδρο του Ομίλου για την UNESCO Πειραιώς και Νήσων, κ. Ιωάννη Μαρωνίτη, για το έργο του Ομίλου, τις κοινωνικές ομάδες που έχουν δημιουργηθεί και το νόημα της προσφοράς.

-Κύριε Μαρωνίτη, ποιος

Μια πράξη αγάπης με απτά αποτελέσματα

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ ΤΡΑΪΦΟΡΟΥ

είναι ο ρόλος του Ομίλου για την UNESCO Πειραιώς και Νήσων;

Ο Όμιλος αποτελεί έναν διεθνή οργανισμό με 3.500 μέλη και 120 εργαζόμενους. Διαθέτουμε δομές συνολικής έκτασης 7.000 τετραγωνικών μέτρων. Στόχος μας είναι η δημιουργία πολιτιστικών γεφυρών και η κάλυψη βασικών ανθρώπινων αναγκών, με έμφαση στην καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας. Δεν μπορούμε να μιλάμε για πολιτισμό όταν άνθρωποι κοιμούνται στον δρόμο και τρέφονται από τα σκουπίδια.

- Ποιες είναι οι βασικές κοινωνικές δομές που έχετε δημιουργήσει;

Έχουμε αναπτύξει κάθετοποιημένες δομές, βασισμένες στους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, όπως η μηδενική

φτώχεια, η ποιοτική εκπαίδευση, η καλή υγεία και οι λιγότερες ανισότητες.

Σε αυτές τις δομές, ο άστεγος έχει άμεση πρόσβαση σε:

- ιατρική και φαρμακευτική φροντίδα
- ρουχισμό και καθαριότητα
- εκπαιδευτικά προγράμματα
- 24ωρη στέγαση

Όλες οι υπηρεσίες συσχετίζονται ώστε να υπάρχει άμεση και αποτελεσματική υποστήριξη. Ο στόχος είναι η πλήρης επανένταξη και ανεξαρτησία του ανθρώπου.

- Εκτός από τις κοινωνικές δομές, ποιες άλλες δράσεις αναπτύσσετε;

Παράλληλα διοργανώνουμε φεστιβάλ πολιτισμού, ημερίδες, θεατρικές δράσεις, σεμινάρια προληπτικής ιατρικής και ομάδες

δημογραφικής έκφρασης, όπως ραπτική.

Ιδιαίτερη σημασία δίνουμε στην εκπαίδευση: 700 μαθητές παρακολουθούν δωρεάν μαθήματα ξένων γλωσσών. Πρόσφατα ξεκίνησε και πρόγραμμα εικαστικών, με ελεύθερο σχέδιο για μαθητές που δίνουν πανελλαδικές και δημιουργικά εργαστήρια για μικρότερα παιδιά.

- Ποιο ήταν το προσωπικό σας κίνητρο για να αφιερωθείτε σε αυτό το έργο;

Η αναζήτηση νοήματος. Κάθε άνθρωπος κάποια στιγμή αναρωτιέται «γιατί;». Γιατί κάποιοι ζουν στην αφθονία και άλλοι στερούνται τα βασικά; Μέσα από την προσφορά βρήκα προσωπική λύτρωση και ψυχική γαλήνη. Η φιλανθρωπία δεν βοηθά μόνο τον αποδέκτη. Συχνά βοηθά βαθύτερα τον ίδιο τον εθελοντή.

- Πιστεύετε ότι η νέα γενιά έχει ρόλο σε αυτήν την προσπάθεια;

Βεβαίως. Σε μια εποχή συγκρούσεων, ο πολιτισμός είναι γέφυρα μεταξύ των λαών. Είναι μορφή αντίστασης απέναντι στη βία, στις ανισότητες και στον πόλεμο.

Η νέα γενιά οφείλει να ενεργοποιηθεί. Τα ήθη, τα έθιμα και η πολιτιστική κληρονομιά διατηρούν ζωντανό το αίσθημα της ανθρωπιάς.

- Ποιο είναι το μήνυμά σας προς τους μαθητές;

Να προσφέρετε χωρίς αντάλλαγμα. Να συνειδητοποιήσετε ότι χρειαζόμαστε λίγα για να ζήσουμε με αξιοπρέπεια. Ο κόσμος δεν είναι μια πίτα όπου κερδίζει όποιος πάρει το μεγαλύτερο κομμάτι. Είναι άνθρωποι, ζωές, ιδέες και ευκαιρίες που πρέπει να μοιράζονται δίκαια.

Η κατάρα των Τεμπών: Πώς ένα «ατύχημα» αποκαλύπτει το μέγεθος της πολιτικής διαφθοράς

ΑΡΘΡΟ ΤΩΝ ΙΡΙΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ, ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ

Πηγή: Pexels.com

Βρισκόμαστε στα Τέμπη, μια ήσυχη περιοχή στο νομό της Θεσσαλίας. Σε υψόμετρο 100 μέτρων από τη θάλασσα, η κοιλάδα των Τεμπών έχει στιγματιστεί από ένα πλήθος πολύνεκρων τραγωδιών που λαμβάνουν χώρα κάθε λίγα χρόνια, με τα θύματα να είναι τις περισσότερες φορές νεαρά άτομα. Αυτό το «καταραμένο» μέρος, όπως θεωρείται από πολλούς, φαίνεται να κουβαλάει μια αρνητική ενέργεια που μεταφέρεται από εποχή σε εποχή άλλωστε, και οι Θεσσαλοί στην αρχαιότητα εξάγνιζαν την περιοχή για να ξορκίσουν την αρνητικότητα, με τελετές που συμμετείχαν κυρίως παιδιά και νέοι.

4 Οκτωβρίου 1999: Θλίψη σκορπίζεται στον ΠΑΟΚ
Ξημερώνει 4 Οκτωβρίου 1999. Οι οπαδοί του ΠΑΟΚ, ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα του αγώνα στην Αθήνα που έχει μόλις λήξει, επιβιβάζονται στο λεωφορείο παίρνοντας τον δρόμο της επιστροφής. Ωστόσο δεν θα έφταναν ποτέ, αφού η μοίρα είχε άλλα σχέδια. Σε μια αδέξια προσπάθεια δύο χιλιόμετρα από τα διόδια των Τεμπών, ο έλεγχος χάνεται και το λεωφορείο συγκρούεται με ένα φορτηγό πέφτοντας στο κενό. Το αποτέλεσμα: έξι νέα παιδιά, που απλά ήθελαν να βρискονται στο πλευρό της αγαπημένης τους ομάδας χάνουν τη ζωή τους - τόσο άδικα.

13 Απριλίου 2003: Οι μαθητές που δεν μεγάλωσαν ποτέ
Το απόγευμα της 13^{ης} Απριλίου βάφεται με αίμα. Ένα λεωφορείο μεταφέρει μαθητές της Α' Λυκείου στο Μακροχώρι, επιστρέφοντας τους από σχολική εκδρομή στην Αθήνα. Το λεωφορείο έχει μόλις περάσει την κοιλάδα των Τεμπών, όταν ο οδηγός ενός φορτηγού του αντίθετος ρεύματος που μεταφέρει νοβοπάν χάνει τον έλεγχο του οχήματος και συγκρούεται πλαγιομετωπικά με το λεωφορείο των μαθητών. Το νοβοπάν λειτουργεί σαν λεπίδες και κόβει το λεωφορείο, σκοτώνοντας ακαριαία 21 μαθητές και τραυματίζοντας

σοβαρά πολλούς ακόμη. Το γεγονός αυτό συγκλόνισε την ελληνική επικράτεια, ενώ τα αίτια της σύγκρουσης δεν αποσαφηνίστηκαν επαρκώς ποτέ.

28 Φεβρουαρίου 2023: Το λάθος που κόστισε 57 ζωές
Η επιβατική αμαξοστοιχία Intercity 62, την επομένη της Καθαράς Δευτέρας, ξεκινά το βραδινό δρομολόγιο Αθήνα - Θεσσαλονίκη, με περίπου 350 επιβάτες, κυρίως νεαρούς φοιτητές που επιστρέφουν στις σχολές τους μετά από το αποκριάτικο τριήμερο. Το τρένο αναχωρεί από τον Σταθμό Λαρίσης περίπου στις 19:30 και ύστερα από κάποιες ενδιάμεσες καθυστερήσεις φτάνει στη Λάρισα, από όπου ξεκινά την πορεία του, όντας όμως στην αντίθετη γραμμή. Εκεί κινείται παράλληλα η εμπορική αμαξοστοιχία 63503 από τη Θεσσαλονίκη προς τη Λάρισα με αποτέλεσμα τα δύο τρένα να κινούνται για περίπου 16 λεπτά με αντίθετες κατευθύνσεις στην ίδια γραμμή, καλύπτοντας απόσταση 18 χιλιομέτρων. Στις 23:22, στο ύψος του Ευαγγελισμού Τεμπών τα δύο τρένα συγκρούονται μετωπικά, τα τρία πρώτα βαγόνια του επιβατικού συρμού εκτροχιάζονται και ακολουθεί έκρηξη. Αμέσως ξεσπά φωτιά - που στο εσωτερικό του πρώτου βαγονιού ξεπερνά του 1300°C - και προκαλούνται θανατηφόρα αέρια. Παντού επικρατεί πανικός. Είκοσι λεπτά μετά τη μοιραία σύγκρουση καταφτάνει η πυροσβεστική και λίγο αργότερα το ΕΚΑΒ που αρχίζει να παραλαμβάνει τραυματίες, βαριάς ή ελαφρότερης μορφής. Λίγες ώρες μετά, ξεκινούν οι αποκαλύψεις σχετικά με τις συννομιλίες του σταθμάρχη της Λαρίσης, ο οποίος είχε δώσει την εντολή στο Intercity να κινηθεί στην αντίθετη κατεύθυνση. Ωστόσο, ο ίδιος φαίνεται να ισχυρίζεται ότι υπήρξε ένα «πρόβλημα με τα κλειδιά», το οποίο έστειλε το τρένο στην άνοδο.

Η πολιτική σκιά πίσω από την τραγωδία
Η σύγκρουση της 28ης Φεβρουαρίου 2023 δεν άφησε πίσω της μόνο 57 νεκρούς.

Άφησε και ένα τεράστιο ερώτημα: πώς είναι δυνατόν, σε μια ευρωπαϊκή χώρα του 21ου αιώνα, δύο τρένα να κινούνται επί 16 λεπτά στην ίδια γραμμή χωρίς κανένα σύστημα να τα σταματήσει;

Διαφθορά και ευρωπαϊκά κονδύλια
Η υπόθεση πήρε ακόμη μεγαλύτερη διάσταση όταν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO), με επικεφαλής τη Λάουρα Κοβέσι, αναφέρθηκε σε ενδείξεις κακοδιαχείρισης και πιθανής διαφθοράς γύρω από συμβάσεις και έργα που χρηματοδοτήθηκαν από ευρωπαϊκά κονδύλια.

Όπως επεσήμανε η κ. Κοβέσι η σύγκρουση θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί αν τα κονδύλια για τα συστήματα ασφαλείας είχαν αξιοποιηθεί σωστά και αν οι συμβάσεις τηρούνταν χωρίς καθυστερήσεις. Όταν χρήματα δίνονται για την ενίσχυση της ασφάλειας αλλά τα έργα παραμένουν ημιτελή ή καθυστερούν για χρόνια, τότε το πρόβλημα ξεπερνά την αμέλεια. Αγγίζει τον πυρήνα της πολιτικής διαφθοράς ενώ παράλληλα καλλιεργείται μία νοοτροπία αναβολών.

Πολιτική αντιπαράθεση και κοινωνική οργή
Το δυστύχημα, εκτός από την οργή των πολιτών, προκάλεσε και συζητήσεις πολιτικού χαρακτήρα όσον αφορά τις συνθήκες του σιδηροδρόμου. Στο προσκήνιο φαίνεται να τίθεται η κυβέρνηση Μητσοτάκη, εξαιτίας της έλλειψης συμβάσεων για τις ιδιωτικοποιήσεις, τη διαχείριση του δυστυχήματος και τις ευθύνες των πολιτικών προσώπων.

Η κραυγή για Δικαιοσύνη
Από τις πρώτες κιόλας ώρες μετά τη σύγκρουση, οι οικογένειες των θυμάτων δεν ζήτησαν εκδίκηση - ζήτησαν αλήθεια. Ζήτησαν να μάθουν ποιος φταίει, ποιος γνώριζε, ποιος αμέλησε. Και κυρίως, ζήτησαν να μη συγκαλυφθεί τίποτα.

Η υπόθεση οδηγήθηκε στη Δικαιοσύνη, με ποινικές διώξεις και ανακριτικές διαδικασίες. Ωστόσο, η πορεία

α της έρευνας ανέδειξε ένα βαθύτερο πρόβλημα: όταν μια τραγωδία αγγίζει την πολιτική εξουσία, η απονομή δικαιοσύνης γίνεται πιο σύνθετη και πιο αργή. Οι πολίτες παρακολουθούσαν μια διαδικασία γεμάτη καθυστερήσεις, αντικρουόμενες δηλώσεις και πολιτικές αντιπαράθεσεις.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν δίστασε να τονίσει τη διαφθορά των πολιτικών προσώπων ως σημαντική αιτία που δεν βοήθησε την απονομή δικαιοσύνης. Ένα εθνικό τραύμα και μια γενιά που δεν ξεχνά
Τα Τέμπη δεν είναι μόνο ένα σιδηροδρομικό δυστύχημα. Είναι ένα εθνικό τραύμα. Είναι η στιγμή που μια ολόκληρη γενιά συνειδητοποίησε ότι η ασφάλεια δεν είναι δεδομένη και ότι η πολιτική διαφάνεια δεν είναι αυτονόητη.

Η τραγωδία των Τεμπών αποτέλεσε ένα γεγονός που αποκάλυψε το βαθύ πρόβλημα της πολιτικής διαφθοράς που μαστίζει τη χώρα εδώ και δεκαετίες, την έλλειψη μέριμνας και την αδυναμία ανάληψης ευθυνών. Η κυβέρνηση οφείλει να προστατεύει τους πολίτες και να παίρνει όλα τα μέτρα προστασίας για την εξασφάλιση μιας ασφαλούς καθημερινότητας.

Η μνήμη των 57 θυμάτων δεν μπορεί να περιοριστεί σε λόγια συμπόνιας και επετειακές αναφορές.

Η μνήμη των 57 θυμάτων δεν μπορεί να περιοριστεί σε λόγια συμπόνιας και επετειακές αναφορές. Αν δεν υπάρξει ουσιαστική λογοδοσία, αν δεν ολοκληρωθούν τα έργα ασφαλείας, αν δεν αποκατα-

σταθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών προς το κράτος, τότε η τραγωδία κινδυνεύει να γίνει απλώς μια ακόμη σελίδα στην ιστορία της ελληνικής αδιαφορίας.

Το ερώτημα όμως παραμένει σταθερό και αναπάντητο: θα αλλάξει όντως κάτι ουσιαστικό; Θα μπορούμε εμείς, η νέα γενιά, να ζούμε ξέγνοιαστα, δίχως να φοβόμαστε ότι ένα «ανθρώπινο λάθος» μπορεί να μας στερήσει τη ζωή;

Ως μαθητές και πολίτες του αύριο, δεν αρκούμαστε σε υποσχέσεις που μένουν στα χαρτιά. Το δυστύχημα στα Τέμπη δεν πρέπει να μείνει στη μνήμη μας απλώς ως μια μαύρη σελίδα στην ιστορία των ελληνικών σιδηροδρόμων, αλλά ως η στιγμή που η κοινωνία αποφάσισε να μην ανέχεται πλέον την αδιαφάνεια της κυβέρνησης.

Τα Τέμπη δεν είναι μόνο ένα σιδηροδρομικό δυστύχημα. Είναι ένα εθνικό τραύμα.

Το δυστύχημα στα Τέμπη δεν ήταν απλώς ένα μεμονωμένο ανθρώπινο λάθος. Αυτοί οι άνθρωποι, οι οποίοι έχασαν τη ζωή τους τόσο άδικα, σε ένα δρομολόγιο ρουτίνας, θα μπορούσαν να είναι οι φίλοι μας, η οικογένειά μας, ή ακόμη και εμείς οι ίδιοι.

Η αδιαφορία δεν είναι λύση - και ποτέ δεν ήταν. Οφείλουμε να διασφαλίσουμε ότι η αξιοπρέπεια του πολίτη δεν θα θυσιαστεί ποτέ ξανά στο βωμό των πολιτικών συμφερόντων. Η αντίδραση και η αντίσταση του καθενός μπορεί να καθορίσει το μέλλον της χώρας και να εξασφαλίσει τη βελτίωση του συστήματος, το οποίο μας καθιστά πόνια σε ένα παιχνίδι που ορίζουν κάποιοι άλλοι. Ένα παιχνίδι που μπορεί να μας κοστίσει την ίδια μας τη ζωή.

Η σκακιέρα του πολέμου Ρωσία vs Ουκρανία

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΠΑΤΟΥΧΕΑ

Πόσοι από εσάς συνεχίζετε να πιστεύετε ότι ο πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας έχει πάψει να υφίσταται; Τη στιγμή που τα διεθνή βλήματα είναι ολοκληρωτικά στραμμένα στην εισβολή των Ηνωμένων Πολιτειών στη Βενεζουέλα, αλλά και στον πόλεμο ανάμεσα στο Ισραήλ και την Παλαιστίνη, ο πόλεμος ανάμεσα στη Ρωσία και την Ουκρανία συνεχίζει να προκαλεί τριγμούς στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο γίγνεσθαι.

Ο πόλεμος αυτός, που κλείνει σε μερικές μέρες τον τέταρτο χρόνο συγκρούσεων, είχε ως αφορμή την επιθυμία της Ουκρανίας να εισέλθει στη συμμαχία του ΝΑΤΟ (μια διακυβερνητική στρατιωτική συμμαχία 32 χωρών από την Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική). Ποια είναι όμως τα πραγματικά αίτια του τόσο αιματηρού αυτού πολέμου; Έναν σημαντικό παράγοντα αποτελεί η επιθυμία προστασίας της Κριμαίας. Ένα ακρωτήριο γεωγραφικά “μπάλαντέρ”, το οποίο μπορεί να δώσει στη Ρωσία την κυριαρχία της Μαύρης Θάλασσας και το εμπόριο της περιοχής και να διεισδύσει στην ευρωπαϊκή οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, η Μαύρη Θάλασσα παρουσιάζει δύο σημαντικά ιστορικά χαρακτηριστικά εξαιρετικής γεωπολιτικής σημασίας.

Ιστορικά αποτελεί μια θάλασσα ακμαίου εμπορίου και γεωγραφικά είναι η θάλασσα που ενώνει το ρωσικό έδαφος με τα ανατολικά ευρωπαϊκά ύδατα. Ποιός δε θα ήθελε υπό την κατοχή του έναν τόσο σημαντικό τόπο; Την αναμφίβολα ήδη τεταμένη κατάσταση επέτεινε ο ρωσικός ιμπεριαλισμός και η επίδειξη δύναμης στο ΝΑΤΟ. Η δύναμη της Ρωσίας τις τελευταίες δεκαετίες έχει αμφισβητηθεί σημαντικά μετά την πτώση της ΕΣΣΔ το 1989. Η Ρωσία, θέλοντας να τα ξανααποκτήσει αλλά και

AI Generated

να δείξει πως αποτελεί ακόμα μία υπερδύναμη, ξεκίνησε αυτόν τον πόλεμο χρησιμοποιώντας την τέλεια αφορμή: την επιθυμία επέκτασης της αντίπαλης παράταξης. Την επιθυμία της Ουκρανίας να γίνει μέλος του ΝΑΤΟ, δηλαδή, υπό την προφανή προστασία των ΗΠΑ. Ο Ρωσοουκρανικός πόλεμος έχει προκαλέσει καταστροφικές απώλειες, αλλά και σημαντική αναταραχή στην παγκόσμια πολιτική. Πιο συγκεκριμένα, μετά την εισβολή της Ρωσίας και την έκρηξη του πολέμου στην Ουκρανία το 2022, έχουν παρατηρηθεί οι περισσότερες ένοπλες συγκρούσεις στον 21ο αιώνα, με 60 ταυτόχρονες συγκρούσεις μεταξύ 36 χωρών.

Αν θέλουμε να αναφερθούμε στα τρομακτικά σωματικά και ψυχικά τραύματα που έχουν προκληθεί, ίσως το πιο σημαντικό πλήγμα είναι πως αναδύεται μια γενιά που δεν πρόκειται ποτέ να ξεχάσει τη δίνη του πολέμου και τον διακαή πόθο εκδίκησης. Η ζημιά που έχει προκληθεί στην Ουκρανία είναι τεράστια. Μεγάλες πόλεις όπως η Μαριούπολη καταστράφηκαν ολοσχερώς. Βιομηχανίες, εταιρείες και κατοικίες αφανίστηκαν, δημιουργώντας φοβερές οικονομικές συνέπειες. Από την άλλη πλευρά, οι Ρώσοι

έχουν χάσει μεγάλο κομμάτι του στρατιωτικού τους εξοπλισμού, ενώ ο αριθμός των ανθρώπινων απωλειών είναι τεράστιος και αναντικατάστατος, τη στιγμή μάλιστα που ο πόλεμος δεν φαίνεται να παύει, αυξάνοντας καθημερινά τον αριθμό των θανάτων και των βαριά τραυματισμένων.

Σίγουρα, ένας πόλεμος τέτοιου μεγέθους έχει προκαλέσει κρίση σε ολόκληρο τον κόσμο, όπως η κρίση τροφίμων και ενέργειας αφού η Ρωσία και η Ουκρανία είναι κραταίες χώρες στην παραγωγή σιτηρών.

Παράλληλα με τα προαναφερθέντα, μια παγκοσμίως βαρύτητας συνέπεια είναι τα μεγάλα κύματα προσφύγων. Μόλις το πρώτο έτος του πολέμου, πάνω από 4,7 εκατομμύρια άνθρωποι εγκατέλειψαν την πατρίδα και την περιουσία τους για την επιβίωσή τους ή για την αποφυγή επιστράτευσης.

Είναι φανερό λοιπόν ότι τα αίτια του παραπάνω πολέμου είναι πολλά και δυσεπίλυτα, δημιουργώντας προφανώς οδυνηρές και ολέθριες συνέπειες. Άλλωστε, ως μη λησμονούμε τα λόγια του Θουκυδίδη, αυτού του κορυφαίου ιστορικού: “Ο πόλεμος είναι βίαιος διδάσκαλος”..

Η Αϊτή στο σκοτάδι της βίας

ΑΡΘΡΟ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΗ-ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΛΙΝΑΡΗ, ΗΛΙΑ ΠΑΤΟΥΧΕΑ, ΠΕΡΙΚΛΗ ΣΥΚΑ

Στην Αϊτή, η βία δεν είναι πια κάτι προσωρινό. Έχει γίνει μέρος της καθημερινής ζωής. Οι άνθρωποι ζουν με τον φόβο και δεν ξέρουν αν θα μπορέσουν να πάνε στη δουλειά τους, αν τα παιδιά θα πάνε σχολείο ή αν θα επιστρέψουν σπίτι με ασφάλεια. Η ανασφάλεια υπάρχει παντού και επηρεάζει κάθε πλευρά της ζωής τους. Ο φόβος έχει κουράσει την κοινωνία και έχει δημιουργήσει ένα αίσθημα αβεβαιότητας για το μέλλον.

Στην πρωτεύουσα, το Port-au-Prince, ένοπλες συμμορίες έχουν πάρει τον έλεγχο πολλών περιοχών. Αποφασίζουν ποιος μπορεί να κυκλοφορεί και ποιος όχι. Το κράτος δεν μπορεί να προστατεύσει τους πολίτες και να επιβάλει τους νόμους. Η κατάσταση χειροτέρευσε μετά τη δολοφονία του Jovenel Moïse το 2021, καθώς από τότε αυξήθηκε η πολιτική αστάθεια και χάθηκε η εμπιστοσύνη των ανθρώπων προς την εξουσία.

Το κενό εξουσιαστικό καλύφθηκε από εγκληματικές ομάδες. Η αστυνομία είναι αδύναμη και η διαφθορά μεγάλη, ενώ τα όπλα κυκλοφορούν εύκολα. Έτσι, η βία αυξήθηκε γρήγορα. Απαγωγές και ένοπλες συγκρούσεις συμβαίνουν συχνά και θεωρούνται πια κάτι «φυσιολογικό». Πολλοί πολίτες αναγκάζονται να πληρώνουν χρέη σε συμμορίες για να μετακινηθούν μέσα στην πόλη, κάτι που δείχνει ότι το κράτος έχει χάσει τον έλεγχο. Οι νέοι άνθρωποι είναι από τις πιο ευάλωτες ομάδες. Πολλοί δεν έχουν δουλειά ούτε ευκαιρίες για το μέλλον. Έτσι, κάποιες φορές στρέφονται στις συμμορίες, όχι επειδή το θέλουν, αλλά επειδή δεν βλέπουν άλλη λύση. Με αυτόν τον τρόπο, η βία συνεχίζεται και περνά από γενιά σε γενιά.

Παράλληλα, πολλοί νέοι εγκαταλείπουν τη χώρα. Η μετανάστευση μοιάζει για πολλούς η μόνη ελπίδα για μια καλύτερη ζωή. Όσοι μένουν πίσω αντιμετωπίζουν φτώχεια και ακρίβεια. Οι μισθοί δεν φτάνουν για να καλύψουν τις ανάγκες και οι δυνατότητες εκπαίδευσης ή επαγγελματικής εξέλιξης είναι πολύ περιορισμένες. Αυτό οδηγεί σε απογοήτευση και κοινωνική απομόνωση.

Η ανασφάλεια επηρεάζει έντονα και την οικονομία. Πολλές επιχειρήσεις έχουν κλείσει, όπως και το Karibe Hotel. Οι επενδύσεις μειώνονται, η ανεργία αυξάνεται και όλο και περισσότερα άτομα ζουν στη φτώχεια. Οι μικρές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να λειτουργήσουν, αφού οι μετακινήσεις και το εμπόριο δεν είναι ασφαλή.

Οι ανισότητες στην κοινωνία μεγαλώνουν και οι πολίτες νιώθουν ότι το κράτος τους έχει εγκαταλείψει. Οι διαμαρτυρίες δείχνουν την οργή και την απελπισία του κόσμου. Παρόλο που η διεθνής κοινότητα παρακολουθεί την κατάσταση, η βοήθεια που προσφέρεται δεν είναι αρκετή για να αλλάξει ουσιαστικά τα πράγματα.

Η κρίση στην Αϊτή δεν είναι μόνο πολιτική ή οικονομική. Είναι κυρίως κοινωνική. Η βία δεν είναι απλώς εγκληματικότητα, αλλά αποτέλεσμα της φτώχειας, της πολιτικής αστάθειας και της αδυναμίας του κράτους. Για να αλλάξει η κατάσταση, χρειάζεται ασφάλεια, σταθερότητα και στήριξη στους νέους. Πάνω απ' όλα, οι πολίτες πρέπει να ξαναβρουν την εμπιστοσύνη και την ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον.

Ανάμεσα στη σιωπή και τη μνήμη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ ΚΟΡΟΜΠΥΛΗ

Η Τουρκική εισβολή στην Κύπρο έγινε στις 20 Ιουλίου του 1974, μετά το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου και μέχρι σήμερα αποτελεί ένα από τα πιο τραυματικά γεγονότα της κυπριακής και ελληνικής ιστορίας. Συνεχίζει και θα παραμείνει να θεωρείται “Τραύμα” λόγω των εδαφών που χάθηκαν και εκείνων που καταλήφθηκαν, των αγνοούμενων που μέχρι και σήμερα αναζητούνται, και του ακόμη άλυτου κυπριακού ζητήματος.

Ο κύριος Σταύρος Μανιάκης για πρώτη φορά μετά από 52 χρόνια σιωπής βρήκε τη δύναμη να μιλήσει για αυτό το κομμάτι της ζωής του.

Ερ.: Πώς ήταν η ζωή σας στην Κέρκυρα πριν καταταγείτε

στο στρατό και πώς αντέδρασε η οικογένειά σας όταν έμαθε πως θα καταταγείτε;

Πριν καταταγώ στον ελληνικό στρατό, ήμουνα ένας νεαρός που είχα επιλέξει να ασχοληθώ με την τέχνη της χρυσοχοΐας. Η οικογένειά μου δεν μπορώ να θυμηθώ ακριβώς τι μου είπε. Οι εποχές που ζούσαμε δεν ήταν οι εποχές οι σημερινές, δεν ήταν οι εποχές του ελεύθερου λόγου. Ήταν μια εποχή, η οποία ακόμα και μέσα στην οικογένεια οι συζητήσεις ήταν μικρές, δεν υπήρχαν ιδιαίτερες αντιδράσεις.

Ερ.: Πότε πήγατε στην Κύπρο για πρώτη φορά; Πώς ήταν οι πρώτες μέρες; Παρουσιάστηκα στην Κύπρο

τον Γενάρη του '73 στον ελληνικό στρατό. Οι πρώτες μέρες ήταν για μένα προσωπικά κάτι το φανταστικό, κάτι το οποίο το έβλεπα σαν όπως διάβαζα τα παραμύθια μικρός. Η Πάφος και η Αιμόχωστος ήταν πόλεις ονειρικές. Ήταν όμορφες στιγμές πριν από την καταιγίδα που ήρθε τον Ιούλιο.

Ερ.: Πώς άλλαξε η καθημερινότητά σας μετά τον Ιούλιο του '74;

Τρομακτικά. Ένας άλλος Σταύρος. Και αυτό συνέβη σε όλους τους ανθρώπους που μπαίνουν σε τέτοιες καταστάσεις και βγαίνουν, αν καταφέρουν να βγουν. Πλέον ο άνθρωπος δεν είναι ελεγχόμενος, πιέζεται και

Η φωτογραφία προέρχεται από το προσωπικό αρχείο του κ. Σταύρου Μανιάκη και δείχνει το πρώτο μεγάλο σημείο που έγιναν οι περισσότερες μάχες και υπήρξαν πολλοί νεκροί Έλληνες.

αλλάζει πάρα πολύ, κάνει πράγματα που δεν σκεφτόταν ποτέ ότι θα μπορούσε να κάνει και οι δυνάμεις που γίνονται τόσο μεγάλες που δεν μπορεί να τις φανταστεί, παρά μόνο μπαίνοντας σε μια τέτοια κατάσταση, η οποία είναι πολύ δύσκολη.

Ερ.: Μέχρι πότε παραμείνατε στην Κύπρο μετά το πέρας των γεγονότων; Παραμείναμε μέχρι τον Μάιο του '75. Ουσιαστικά ο πόλεμος ημιοργήθηκε σε δύο στάδια, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Ο Ιούλιος ήταν ένα σημείο, το οποίο είχε λίγες απώλειες, μπορέσαμε και αντέξαμε, ενώ είχαμε όλη την πίεση από αεροπορία, πυροβολικό. Γενικά, είχαν αρχίσει και οργανώνονταν μετά την απόβαση που έκαναν στην Κυρήνεια. Όλη την πίεση την είχε η ΕΛΔΥΚ που ήταν στις παρυφές της Λευκωσίας. Ήταν μεγάλες οι,

αντοχές μας, και δεν είχαν πάρει σχεδόν τίποτα από ταεδάφη μας. Η μεγάλη καταστροφή δημιουργήθηκε τον Αύγουστο. Εκεί όλη η στρατιωτική μηχανή της Τουρκίας έπεσε στο σημείο που βρισκόταν η Ελληνική Δύναμη Κύπρου με δεξιά και αριστερά τους Κύπριους. Οι Κύπριοι για μένα ήταν ισάξιοι πολεμιστές με εμάς, με την έννοια, ότι η δομή τους ήταν σαθρή σαν στρατιωτικό σύνολο αλλά και ο οπλισμός τους ήταν οπλισμός Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Η κατάσταση του οπλισμού του κυπριακού στρατού ήταν τραγική.

Ερ.: Ποια εικόνα της Κύπρου μετά τα γεγονότα σας σημάδεψε περισσότερο; Η εικόνα των μανάδων με τις φωτογραφίες των παιδιών τους στα χέρια να αναζητούν μία πληροφορία, ένα νέο.

Ερ.: Η εμπειρία αυτή πώς σας έχει αλλάξει σαν άνθρωπο; Η εμπειρία αυτή δεν είναι στο μυαλό μου. Είναι καθημερινά στη ζωή, όχι μόνο σε μένα σε όλους μας όσοι υπήρξαμε εκεί κάτω, συνοδεύει μέχρι τώρα θέλοντας και μη. Ξυπνάμε και λέμε ξανά πάλι την ιστορία. Δεν φεύγει. Αυτό εσείς παιδιά πρέπει να το ξέρετε και να το καταλάβετε. Άνθρωποι που περνάνε τέτοιες καταστάσεις μόνο όταν κλείσουν τα μάτια τους ξεχνούν. Αυτό που ζούμε και σήμερα, γιατί αυτό που σας περιγράφω τώρα εγώ πριν από 52 χρόνια, το ζουν διάφοροι άνθρωποι. Οι εικόνες και ότι περνάει ο καθένας, λίγα ή πολλά, δεν φεύγουν ποτέ από μέσα του, όσο το μυαλό δουλεύει, αυτά παραμένουν φωλιασμένα και βγαίνουν καθημερινά.

Ερ.: Ποιο μήνυμα θέλετε να στείλετε στους μαθητές που θα διαβάσουν την ιστορία σας;

«Λαός, έθνος χωρίς την ιστορία του είναι καταδικασμένο να χαθεί.»

Διαβάστε και μαθαίνετε και το κράτος να προσέχει τα βιβλία και να γράφει την ιστορία. Την αληθινή ιστορία βέβαια, γιατί υπάρχουν μερικές φορές που η ιστορία γράφεται λάθος. Εγώ θα έλεγα: 'Νεολαία διαβάστε, ακούστε, και εμείς να είμαστε πρόθυμοι να πούμε. Δεν μιλούσαμε. Για 35 χρόνια μετά το '74, αν συναντιόμασταν καμιά φορά, ήμασταν μουγκοί. Ήταν ακόμη πολύ δυνατά φωλιασμένος ο φόβος μέσα μας. Από εκεί και έπειτα αρχίσαμε λίγο να εξιστορούμε μερικά πράγματα από αυτά που ζήσαμε. Μάθετε, γιατί η στα ελληνικά σχολεία δε διδάσκονται τα όσα

συνέβησαν κάτω στην Κύπρο. Σαν να μην υπήρξαμε. Αλλά το ξαναλέω, λαός χωρίς να τη διαβάσει την ιστορία του δεν έχει καλή πορεία.

Ερ.: Για εσάς τι σημαίνει το γεγονός, ότι μαθητές ενδιαφέρονται να ακούσουν την εμπειρία σας; Ελπίδα. Και με αυτή θέλω να κλείσω. Ελπίδα και άξιοι. Ευχαριστώ

Κλείνοντας τη συνέντευξη αυτή, συνειδητοποίησα πόσο διαφορετικό είναι να διαβάζουμε την ιστορία από το να την ακούμε από έναν άνθρωπο που την έζησε. Κύριε Σταύρο σας ευχαριστώ πολύ που μετά από τόσα χρόνια μοιραστήκατε αυτή σας την εμπειρία ζωής, γιατί αποτελεί ένα πολύτιμο μάθημα μνήμης και σεβασμού, αλλά και υπενθύμιση για τη σημασία της ειρήνης.

Ανατρέχοντας στην Ιστορία. Το Κραχ του 1929.

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Πηγή: Library of Congress

Για να εξηγήσουμε την οικονομική κρίση του 1929, θα πρέπει πρώτα να βρούμε τι την προκάλεσε. Το 1918 τα στρατεύματα των "Αντάντ" (Γαλλία, Αγγλία, Ρωσία, Η.Π.Α και λοιποί σύμμαχοι) κερδίζουν τον Α Παγκόσμιο πόλεμο. Όσο οι άνδρες λείπανε στον πόλεμο, για να μην καταρρεύσει η οικονομία των Η.Π.Α, αλλά και για να συντηρήσουν τις οικογένειές τους, οι γυναίκες εντάχθηκαν και συμμετείχαν δυναμικά στην οικονομία. Έτσι τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις εις βάρος των γυναικών, όσον αφορά την εργασία, σε ένα μεγάλο βαθμό περιορίζονται. Όταν επιστρέφουν οι άντρες, στα περισσότερα νοικοκυριά, δεν δουλεύει μόνο ο άνδρας, όπως προπολεμικά, αλλά και οι γυναίκες. Αυτή η χαλάρωση των παραδοσιακών εργασιακών ηθών κι η οικονομική αύξηση του οικογενειακού εισοδήματος, σε συνδυασμό με το κλίμα υπερηφάνειας που επικρατεί λόγω της νίκης του πολέμου, δημιουργούν μία υποτιμητική αίσθηση στον λαό, που θα διαμορφώσει αργότερα την κουλτούρα των λεγόμενων "Roaring 20s" (1920s).

Πρόκειται για μια εποχή δηλαδή, πολιτισμικής ανανέωσης και κοινωνικής ευμάρειας, οικονομικής και καταναλωτικής εξάρσης.

Ο καταναλωτισμός που τον προωθεί η διαφήμιση κι η οικονομική ευχέρεια που προέρχεται και από τον δανεισμό ανοίγει την αγορά στα μικρομεσαία νοικοκυριά, τα οποία αρχίζουν να αγοράζουν τις νέες εφευρέσεις της εποχής, πλυντήρια πιάτων, αυτοκίνητα, ψυγεία, ηλεκτρικές σκούπες κτλ. Έτσι λοιπόν, η ζήτηση των προϊόντων αυτών ανεβαίνει και οι παραγωγοί τους βρίσκουν νέους τρόπους να αυξήσουν την διαθεσιμότητά τους, που σημαίνει ότι λόγω της αύξησής της, οι τιμές πέφτουν όλο και περισσότερο. Συνεπώς, η αξία των "μεριδίων" (δηλ. των μετοχών) εταιρειών που ασχολούνται με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες αυξάνεται ραγδαία, με αποτέλεσμα όλοι να αρχίζουν να επενδύουν σε αυτές. Τέλος, λόγω της ευρείας και αυξημένης "κίνησης" του χρήματος, οι τράπεζες δίνουν πιο εύκολα δάνεια και ο κόσμος αρχίζει

να τα εκμεταλλεύεται, αγοράζοντας παραπάνω μετοχές στο χρηματιστήριο και αξιοποιώντας τα κέρδη, για να πληρώσει τα δάνεια και να αγοράσει ακόμα περισσότερες μετοχές.

Αυτό, όμως, θα αποτελούσε την αρχή του τέλους, αφού κάποια στιγμή η αγορά θα βρεθεί αντιμέτωπη με την μικρότερη ζήτηση λόγω κάλυψης των αναγκών.

Ένα νοικοκυριό δεν χρειάζεται δέκα ψυγεία, δέκα αυτοκίνητα και δέκα ραδιόφωνα.

Οι μετοχές αυτές χάνουν ξαφνικά και χωρίς προειδοποίηση την αξία τους και φυσικά μαζί τους και οι εταιρίες που τις παράγουν αισθάνονται τον οικονομικό κλονισμό. Οι μετοχές των εταιρειών αυτών, που κατά κύριο λόγο έχουν αγοραστεί με δάνεια, δέχονται καταστροφικές συνέπειες και ο κόσμος χάνει τα χρήματά του.

Η οικονομία είναι και κλίμα.

Όσοι δεν έχασαν τα χρήματά τους, πανικοβάλλονται και αποτραβούν τα μερίδιά τους από την αγορά. Ταυτόχρονα, όμως, οι τράπεζες από τις οποίες έχουν αγοραστεί οι μετοχές και τα δάνεια λόγω της πτώσης της αγοράς, όχι μόνο δεν έχουν αρκετά χρήματα για να δώσουν πίσω σε αυτούς που ζητάνε τα δικά τους, αλλά και αυτοί που χρωστάνε σε αυτές δεν έχουν να πληρώσουν και έτσι αναγκάζονται να κλείσουν. Επειδή η οικονομία είναι και κλίμα, ακόμα περισσότεροι

κόσμος αρχίζει να τραβάει τα χρήματά του από τις τράπεζες, δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο. Στο τέλος θα εκλείνουν περίπου το 1/3 των αμερικανικών τραπεζών.

Σε αυτό το σημείο, αξίζει να αναφερθεί ότι τα αποτελέσματα εξαπλώθηκαν σε παγκόσμια κλίμακα, αφού οι Η.Π.Α σε προσπάθεια να προστατεύσουν την οικονομία τους, επιβάλουν δασμούς και extra φόρους σε εισαγόμενα προϊόντα και το παγκόσμιο εμπόριο εν τέλει θα μειωθεί κατά 66%. Έτσι οι συνέπειες της κρίσης θα μεταφερθούν ως ντόμινο σε χώρες που μεταπολεμικά στήριξαν την ανασυγκρότηση τους στον δανεισμό από τις Η.Π.Α, όπως η Αγγλία κ η Γαλλία. αλλά κι οι ηττημένες του πολέμου Γερμανία και Ιταλία. Απαριθμώντας τις συνέπειες του Κραχ του 1929, οι βασικότερες ήταν οι εξής:

1. Οικονομική Κατάρρευση

- Διακοπή Δανείων: Η Ευρώπη (κυρίως η Γερμανία) βασιζόταν σε αμερικανικά κεφάλαια για την ανοικοδόμηση και την πληρωμή πολεμικών επανορθώσεων. Με το Κραχ, οι ΗΠΑ σταμάτησαν τη δανειοδότηση και ανακάλεσαν τα υπάρχοντα δάνεια.
- Τραπεζική Κρίση: Το 1931 κατέρρευσε η μεγαλύτερη τράπεζα της Αυστρίας (Creditanstalt), πυροδοτώντας μια αλυσιδωτή αντίδραση πτωχεύσεων σε όλη την Κεντρική Ευρώπη.
- Πτώση Εμπορίου: Οι χώρες υιοθέτησαν προστατευτικές πολιτικές και αύξησαν τους δασμούς, με αποτέλεσμα το διεθνές εμπόριο να μειωθεί κατά πάνω από 66%.
- Εγκατάλειψη του Κανόνα του Χρυσού: Η Μεγάλη Βρετανία αναγκάστηκε να τον εγκαταλείψει το 1931

για να υποτιμήσει το νόμισμά της και να ενισχύσει τις εξαγωγές της.

2. Κοινωνικές Επιπτώσεις

- Μαζική Ανεργία: Στη Γερμανία η ανεργία εκτοξεύθηκε στο 30% (6 εκατομμύρια άνεργοι) μέχρι το 1932, ενώ στη Βρετανία έφτασε το 20%.
- Φτώχεια και Εξαθλίωση: Η μείωση των μισθών και η κατάρρευση της αγροτικής παραγωγής οδήγησαν σε πείνα και κοινωνική αναταραχή, πλήττοντας ιδιαίτερα τις βιομηχανικές περιοχές.

3. Πολιτικές επιπτώσεις

- Άνοδος του Ολοκληρωτισμού: Η οικονομική απελπισία αποδυναμώσε τις δημοκρατίες. Στη Γερμανία, η κρίση αποτέλεσε τον καταλύτη για την άνοδο των Ναζί στην εξουσία, καθώς ο Χίτλερ υποσχέθηκε εργασία και εθνική ανάκαμψη.
- Πολιτική Πόλωση: Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες ενισχύθηκαν τα άκρα (Φασισμός και Κομμουνισμός), ενώ οι μετριοπαθείς κυβερνήσεις φάνηκαν ανίκανες να διαχειριστούν την κρίση.
- Κρατικός Παρεμβατισμός: Οι κυβερνήσεις άρχισαν να παρεμβαίνουν ενεργά στην οικονομία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το New Deal στις ΗΠΑ.

Συμπερασματικά, το Κραχ του 1929 πέρα από την μεγάλη καταστροφή στην αμερικανική και ευρωπαϊκή οικονομία, οδήγησε ανθρώπους σε προσωπικά και οικογενειακά δράματα, αλλά έσπρωξε παράλληλα, ένα βήμα πιο κοντά τις κοινωνίες στον ολοκληρωτισμό.

Ποιος θα σώσει τις αξίες της Δύσης όταν αυτή τις εγκαταλείπει;

ΑΡΘΡΟ ΓΝΩΜΗΣ ΤΟΥ ΙΑΣΟΝΑ ΚΕΦΑΚΗ

Μπορεί άραγε ένα κράτος να εισβάλει σε ένα άλλο; Μπορεί άραγε ένας πρόεδρος να αποφασίσει πότε να απαγάγει τον δημοκρατικά εκλεγμένο αρχηγό μιας ανεξάρτητης χώρας; Μπορεί η Ευρωπαϊκή Ένωση να σφυρίζει αδιάφορα μπροστά σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως και σε παραβιάσεις του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών;

Η επέμβαση των ΗΠΑ στην Βενεζουέλα εύλογα δημιουργεί αυτά τα ερωτήματα. Ερωτήματα τα οποία από την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού έως και σήμερα παραμένουν επίκαιρα μπροστά σε μια διεθνή σκηνή στην οποία φαίνεται να υπερισχύει το δίκαιο του ισχυρού. Σήμερα, όμως, περισσότερο από ποτέ καθίσταται φανερή η κατάφωρη καταπάτηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης των λαών της Λατινικής Αμερικής, της Μέσης Ανατολής και της Ασίας. Η απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ να εισβάλει στη Βενεζουέλα συλλαμβάνοντας τον Πρόεδρο Μαδούρο δεν είναι πρωτοφανής καθώς είχε προηγηθεί το 1990 η σύλληψη του Μάνουελ Νοριέγκα και το 2003 του Σαντάμ Χουσεΐν. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, όμως, στο όνομα του εκδημοκρατισμού των λαών το διεθνές δίκαιο μετατράπηκε σε μια υποκριτική σύμβαση που ερμηνεύεται κατά το δοκούν και όποτε συμφέρει τον επιτιθέμενο.

Όμως όλες αυτές οι πράξεις είτε πηγάζουν από την ανάγκη απελευθέρωσης ενός λαού είτε κρύβουν από πίσω τους ισχυρότερα γεωπολιτικά συμφέροντα σε καμία περίπτωση δεν συνάδουν με τις αξίες του Δυτικού πολιτισμού και του φιλελευθερισμού. Ο τελευταίος μάλιστα προάγει απέναντι στον προλεταριακό διεθνισμό, τον απομονωτισμό και την προσήλωση στην ανάπτυξη της κοινωνίας.

Επίσης, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο ακρογωνιαίος λίθος πάνω στον οποίο στηρίζεται το ευρωπαϊκό αλλά και το δυτικό οικοδόμημα αποτελεί η αναγνώριση και η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων. Καμία χώρα και πόσο μάλλον κανένας πρόεδρος δεν έχει δικαίωμα να αποφασίζει και να παρεμβαίνει στη τύχη ενός λαού, καθορίζοντας τη μοίρα του για τις επόμενες δεκαετίες. Λόγο αποκλειστικά και μόνο έχουν συνήθως στις δυτικές δημοκρατίες οι πολίτες που αναδεικνύουν μέσα από τις εκλογές τον ηγέτη που επιθυμούν να εκπροσωπήσει τα συμφέροντά τους. Το ιερό αυτό δικαίωμα δεν μπορεί να το αφαιρέσει κανένα προεδρικό διάταγμα και καμία χώρα που λειτουργεί ως αυτόκλητος τιμωρός.

Φυσικά δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα δυτικά κράτη έχουν υιοθετήσει τις αρχές του κράτους δικαίου. Τι σημαίνει αυτό; Ότι δεν αποφασίζει καμία κυβέρνηση ως προς τι είναι δίκαιο και σωστό αλλά αντίθετα την ευθύνη αυτή τη φέρει η δικαστική εξουσία της κάθε χώρας. Αναλόγως έχουν διαμορφωθεί και τα πράγματα στον διεθνή χώρο. Υπάρχουν εξουσιοδοτημένα, δημοκρατικά εκλεγμένα και ανεξάρτητα όργανα, όπως το διεθνές ποινικό δικαστήριο της Χάγης, τα οποία αποφασίζουν εάν κάποιος είναι δικτάτορας, εάν κάποιος έχει υιοθετήσει τυραννική συμπεριφορά και απειλεί την σταθερότητα του παγκόσμιου στερεώματος.

Φωτογραφία από το προσωπικό αρχείο του Ιάσονα Κεφακή

Οι αποφάσεις αυτές και μόνο αυτές λειτουργούν ως πυξίδα των δυτικών κυβερνήσεων οι οποίες οφείλουν να διαθέσουν κάθε μέσο για την υλοποίησή τους, για να έρθουν όσοι πραγματικά εγκληματούν κατά της ανθρωπότητας στο εδώλιο.

Σήμερα όμως οι δυτικές κυβερνήσεις φαίνεται να έχουν ξεχάσει αυτές τις αρχές που πρωτοεκφράστηκαν στην περίοδο της Γαλλικής επανάστασης. Μάλιστα οι ευρωπαίοι ηγέτες θεωρούν πως ο «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα» με αποτέλεσμα να εθελουφλούν σε παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου και των κυριαρχικών δικαιωμάτων ανεξάρτητων χωρών. Άμεση συνέπεια αυτής της τακτικής συνιστά η απομάκρυνση από έναν ορθολογικό και φιλελεύθερο προσανατολισμό και η προσήλωση σε έναν αντίθετο προς αυτόν, απολυταρχικό.

Πάντως σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να πιστεύουμε ότι «Δεν είναι η κατάλληλη στιγμή για να σχολιάσουμε τη νομιμότητα των πρόσφατων ενεργειών», όπως δήλωσε ο Έλληνας πρωθυπουργός. Αν δεν μας ενδιαφέρει πρώτα από όλα η προστασία του διεθνούς δικαίου αυτό δεν θα ενδιαφέρει και τους υπόλοιπους σε περίπτωση που οι γείτονες μας αποφασίσουν κάποια μέρα να εισβάλλουν στη χώρα μας. Δεν γίνεται να χρησιμοποιούμε το δίκαιο αυτό «a la carte» ανάλογα με τη θέση στην οποία βρισκόμαστε γιατί πολύ απλά χάνει κάθε σημασία του.

Δεν θα πρέπει να σταθούμε μόνο στην απλή προστασία αυτών των θεμελιωδών αξιών, αλλά να προχωρήσουμε στην εξέλιξη και στην αναδιάρθρωση ενός νέου πολιτικού συστήματος βασισμένου στα νέα παγκοσμιοποιημένα αλλά και τεχνολογικά δεδομένα.

Η ριζική αναδιάρθρωση του παλαιού συστήματος κρίνεται πλέον αναγκαία και επείγουσα, αν κρίνουμε από τα φαινόμενα βίας, αποχής αλλά και απαξίωσής του που κυριαρχούν σε παγκόσμιο αλλά και εθνικό επίπεδο. Φαίνεται ότι, όπως σε κάθε περίοδο κρίσης, η δημοκρατία είναι η πρώτη που βάλλεται από αντιθεσμικούς κύκλους που επιθυμούν να προσαρμόσουν τα πράγματα στις δικές τους ανάγκες, κύκλοι που έχουν κυριαρχήσει στην ηγεσία κρατικών δυνάμεων της γηραιάς ηπείρου αλλά πολύ περισσότερο της μεγαλύτερης υπερδύναμης, των ΗΠΑ. Σε αυτή τη κρίσιμη συγκυρία πρέπει να προσπαθήσουμε τις αξίες της Δύσης, τις αξίες της Δημοκρατίας και του κράτους δικαίου πάνω στις οποίες στηρίζεται το ευρωπαϊκό οικοδόμημα που μπορεί να εξασφαλίσει μια βιώσιμη ειρηνική προοπτική, όχι μόνο για την ήπειρο στην οποία εκτείνεται, αλλά και για τους λαούς όλης της υφής.

Η τέχνη ως μορφή αντίστασης

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΜΥΡΤΩΣ ΑΝΕΣΤΟΥ

Τέχνη: η γλώσσα της ψυχής. Ανέκαθεν οι άνθρωποι αναζητούσαν διέξοδο από την σκληρή πραγματικότητα στον ουτοπικό κόσμο της δικής τους καλλιτεχνικής έκφρασης. Αυτό όμως που αποτυγχάνουμε να κατανοήσουμε είναι πως κάτω από τον πέπλο της βρίσκεται κάτι παραπάνω από μια έπαρση αποκομμένη από τον πραγματική ζωή. Η τέχνη είναι ενέργεια, μια ενέργεια που καυτηριάζει, καταγγέλλει και...αντιστέκεται. Παραδείγματα από την αρχαιότητα, την επανάσταση, την κατοχή και την σύγχρονη μορφή καταπίεσης αποκαλύπτουν μια διαχρονική αλήθεια, στην πρώτη γραμμή επίθεσης βλέπουμε πάντα την τέχνη να μάχεται και αυτή υπέρ του δικαίου. Σαφώς, δεν είναι τυχαίο που η «γλώσσα της ψυχής» ανταποκρίνεται πρώτη στην παραβίαση της ελευθερίας και των δικαιωμάτων ενώ κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την επιρροή που αυτή έχει τόσο στην κοινή γνώμη όσο και στην πολιτική.

Η καλλιτεχνική έκφραση δεν έχει σύνορα, ούτε μπορεί να περιοριστεί στις φυλακές ενός καθεστώτος. Στην περίοδο της τουρκοκρατίας, η τέχνη ήταν αυτή που παρακίνησε ολόκληρη την Ευρώπη και δημιούργησε ένα φιλελληνικό πνεύμα που πρόωπησε την εκδήλωση της επανάστασης. Πίνακες ζωγραφικής, λογοτεχνικά κείμενα, ποιήματα, τραγούδια ακόμα και συνθήματα στήριξαν τους επαναστατημένους Έλληνες τόσο προεπαναστατικά όσο και κατά την διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα. Δίχως την συμβολή της τέχνης, η επανάσταση δεν θα είχε αποκτήσει τα ίδια ερείσματα και ίσως να μην είχε στεφθεί με επιτυχία. Αντίστοιχα έδρασε η καλλιτεχνική δημιουργία και στην περίοδο της κατοχής. Πλήθος ξεπρόβαλλαν τα αντάρτικα τραγούδια, οι αντιστασιακές αφίσες και οι γελοιογραφίες που καυτηρίαζαν το κατοχικό καθεστώς. Επίσης θραύση έκανε η πρωτοεμφανιζόμενη και πρωτοποριακή τέχνη της εποχής: η χαρακτηριστική. Για άλλη μια φορά η δυναμική παρουσία της τέχνης δεν δίστασε μπροστά στις δυσκολίες. Ιδρύθηκαν παράνομα τυπογραφεία, ανέβηκαν θεατρικές παραστάσεις που διέφυγαν τη λογοκρισία και εκδόθηκαν εφημερίδες που δεν εγκατέλειψαν το δικαίωμα της ελευθεροτυπίας. Ονόματα της εποχής, Βέμπο, αδελφές Καλυτά, Τάσος και Βάσω Κατράκη, Καζαντζάκης, Ρίτσος, Τζαβέλλας, μνημονεύονται ηρωικά. Δεν μπορούμε να παραλείψουμε τον αγώνα των καλλιτεχνών της χούντας. Μέσα σε έναν ακόμη πιο ασφυκτικό κλοιό καταπίεσης, λογοκρισίας και απαγόρευσης κατόρθωσαν να στηρίξουν το μήνυμα της αντίστασης εξασφαλίζοντας την ελευθεροστομία τους μέσω της ευρηματικότητας. Υπαινιμοί, συμβολισμοί και αλληγορίες τους συνόδευσαν στον μακρύ δρόμο της αντίστασης. Ακόμη και από την εξορία ή την φυλακή η τέχνη άφηνε το στίγμα της και οι καλλιτέχνες δεν εγκατέλειψαν το έργο τους μέχρι την επανάκτηση της ελευθερίας.

Υποδείγματα καλλιτεχνικού αντιστασιακού αγώνα της εποχής αποτέλεσαν οι Καζάκος, Καρέζης, Θεοδωράκης, Σαββόπουλος και φυσικά οι αμέτρητοι φοιτητές. Την σημερινή εποχή της ταχύτητας και της πληροφορίας είμαστε δέσμοι μιας καταπίεσης κρυμμένης πίσω από την μεταμφιεσμένη πολιτική

Σ προπαγάνδα και την επιβολή της μέσω των social media. Ο ρόλος της τέχνης είναι και στην προκειμένη περίπτωση καταλυτικός. Μπροστά στον κίνδυνο των fake news και της χειραγώγησης με την χρήση των ΜΜΕ και της εξελισσόμενης τεχνολογίας του Α.Ι. (artificial intelligence), η τέχνη λαμβάνει θέση μάχης. Οι καλλιτέχνες την χρησιμοποιούν ως μέσο απερίθρητης απευθύνοντας τα μηνύματά της προς όλο τον κόσμο στις πλατφόρμες καταγγέλλοντας την πολιτική διαφθορά και την ανεξέλεγκτη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης η οποία φτάνει να απειλεί ακόμη και την δική τους ιδιότητα ως καλλιτέχνες. Οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα, που κρύβονται πίσω από την τεχνολογική αυτή τομή, υπονομεύουν το έργο των καλλιτεχνών που κλοντεί να αντικατασταθεί από τα όλο και ρεαλιστικότερα «καλλιτεχνήματά» του Α.Ι. Πολλές καλλιτεχνικές διαμαρτυρίες έχουν σημειωθεί ειδικά για την απαγόρευση της χρήσης του στον κινηματογράφο εφόσον δημιουργεί καθολική ανησυχία για όλες τις μορφές τέχνης και ανάγκη για αντίσταση.

Οι καλλιτέχνες στα Grammys Awards 2026 έρχονται να διαψεύσουν αυτές τις πεποιθήσεις με τις πολυκροτες δηλώσεις τους κατά της αστυνομικής βίας, κατά της ICE και της τρομοκρατικής προδιάθεσης του Τράμπ. Περιεκτική και σύντομη ήταν η δήλωση της Billie Eilish «κανείς δεν είναι παράνομος σε κλεμμένη γη» στην προσπάθειά της να αφυπνίσει τον κόσμο από την παραπλάνηση της αμερικάνικης κρατικής παράνοιας. Στο πλευρό της βρίσκονται δεκάδες καλλιτέχνες που χρησιμοποιούν τα social media, τις εμφανίσεις και τις συνεντεύξεις τους ως αφορμή να καταγγείλουν την απαράδεκτη χρήση της αστυνομικής βίας και της επίδειξης εξουσίας που μυρίζουν φασισμό. Η Margot Robbie και η Emma Stone τονίζουν την συνενοχή που υποδηλώνει η σιωπή τόσο του χώρου του Χόλιγουντ όσο και ολόκληρου του καλλιτεχνικού χώρου που επιλέγει να εθελουφλεί. Τα παραδείγματα συμπαράστασης και αντίστασης είναι αμέτρητα, από τις συναυλίες της Lady Gaga και των Rage Against The Machine που λαμβάνουν κάθετη στάση εναντίωσης έως τις αναρτήσεις και δηλώσεις από ηθοποιούς, τραγουδιστές, κινηματογραφιστές και άλλους πολλούς που καταδικάζουν και απαιτούν δικαιοσύνη. Ο Bad Bunny δεν δίστασε να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία του να εκφράσει δημιουργικά το μήνυμα αντίστασης και να στηρίξει την χώρα του και όλους τους λατινοαμερικάνους μετανάστες, που διώκονται βίαια στις ΗΠΑ, στην σύντομη μα θεαματική εμφάνισή του στο Super Bowl's Halftime Show, ένα από τα μεγαλύτερα τηλεοπτικά γεγονότα του κόσμου. Επιτελώντας τον σκοπό της, η εμφάνισή αυτή δημιούργησε μεγάλη διχογνωμία παρακινώντας όλους τους τηλεθεατές να αναλογιστούν την τρέχουσα κατάσταση. Ένα ήταν το μήνυμα του καλλιτέχνη: «Το μόνο πράγμα ισχυρότερο από το μίσος είναι η αγάπη». Η τέχνη για άλλη μια φορά υποστήριξε την ειρήνη και την αγάπη, ενάντια στην βία, το μίσος και τις διακρίσεις μεταξύ των ανθρώπων.

Α.Ι.: Η Τιμή της Άνεσης

ΑΡΘΡΟ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΣΣΕΛΑΚΗ, ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΣΤΟΡΑ

Ζούμε σε μια εποχή που η τεχνολογία εξελίσσεται με ακραίους ρυθμούς. Οι πρόσφατες εξελίξεις στο πεδίο πιστοποιούν το παραπάνω με τον πλέον εκκωφαντικό τρόπο. Από την αστρονομία και την ιατρική μέχρι και την καθημερινή χρήση από τον μέσο άνθρωπο το Α.Ι. έχει εισχωρήσει στις ζωές μας τόσο γρήγορα όσο το διαδίκτυο την δεκαετία του 90. Σχεδόν κάθε εταιρία πια έχει το λεγόμενο "Α.Ι. assistant", που αντικαθιστά την ανθρώπινη εξυπηρέτηση πελατών και εμφανίζεται μέχρι και στις απόπειρες τηλεφωνικής επικοινωνίας με κάποιον για αναζήτηση βοήθειας. Αυτή η πανταχού παρουσία της τεχνητής νοημοσύνης έχει προκαλέσει ένα συνεχές φιλτράρισμα των πληροφοριών που λαμβάνουμε, άμεσα ή μη, και αυτό έχει επιπτώσεις όχι μόνο επειδή βλέπουμε αυτά που το Α.Ι. πιστεύει ότι είναι καλό να δούμε, αλλά και επειδή σταματάμε γενικά να αναζητούμε λεπτομέρειες, αφού το κάθε "Α.Ι. assistant" μας δίνει -υποτιθέμενα- αυτό ακριβώς που ψάχνουμε. Τι κάνουμε όμως, όταν αυτή η νέα τεχνολογία, η οποία αναπτύσσεται όλο και πιο γρήγορα, και την οποία δεν κατανοούμε πλήρως, έχει τον έλεγχο της καθημερινότητάς μας;

Η τεχνητή νοημοσύνη έχει αδιαμφισβήτητα προσφέρει πληθώρα λύσεων στον άνθρωπο, δημιουργώντας έτσι την ψευδαίσθηση ότι λύνει περισσότερα προβλήματα από όσα τελικά προκαλεί. Αρχικά ενσωματώθηκε σε απλές λειτουργίες διάφορων ηλεκτρονικών συσκευών: στο "Face ID" και στις εφαρμογές πλοήγησης στα κινητά τηλέφωνα, στον αλγόριθμο στις υπηρεσίες ροής όπως το YouTube, στον εντοπισμό διαδικτυακής απάτης και διαρροής δεδομένων, ή ακόμη στον αυτόματο σαρωτή στα σουπερμάρκετ. Οι υπηρεσίες που προσέφερε το Α.Ι. είχαν ολοκληρωτικά ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα, ενώ μέχρι πρόσφατα δεν αποτελούσαν παρά μία ένδειξη πως η τεχνολογία μεταβιβάζεται στο επόμενο στάδιο της. Από τους "φωνητικούς βοηθούς" (Siri, Alexa, Google Assistant) μέχρι τα έξυπνα ρολόγια ή χρήση της τεχνητής νοημοσύνης είναι ευρύτερα διαδεδομένη. Η τεχνολογία όμως δεν σταμάτησε στους αυτόματους σαρωτές - προχώρησε στην αναγνώριση προσώπων σε δημόσιους χώρους. Προχώρησε στην συγγραφή κειμένων, στην δημιουργία "εικαστικών έργων", στην απομίμηση ανθρώπινης τέχνης που αποδίδεται σε αλγόριθμο παρά σε συναίσθημα. Διότι αυτή είναι η εύκολη λύση.

Βέβαια κάθε νέα τεχνολογία τείνει να προκαλεί αντιδράσεις και φήμες για το πώς "καίει" τον εγκέφαλο ή διαφθείρει την δημιουργικότητα. Τα ίδια επιχειρήματα υπάρχουν και στην περίπτωση της τεχνητής νοημοσύνης, αλλά η διαφορά με τις προηγούμενες περιπτώσεις είναι ότι αυτή την φορά οι φήμες βασίζονται σε έρευνες. Η υπερβολική χρήση και η εξάρτηση από τους ψηφιακούς βοηθούς έχει σημαντικές επιπτώσεις στην λειτουργία του εγκέφαλου και στην ικανότητα κριτικής σκέψης και λήψης αποφάσεων. Συγκεκριμένα, μία ερευνητική ομάδα του MIT χρησιμοποίησε ηλεκτροεγκεφαλογραφήματα σε μαθητές για να απο-

δείξει πως αυτοί που συνεργάστηκαν με κάποιο εργαλείο τεχνητής νοημοσύνης κατά την διάρκεια συγγραφής κειμένου είχαν τις χαμηλότερες επιδόσεις σε τεστ προσοχής και δημιουργικότητας, ενώ εκείνοι που έγραφαν ανεξάρτητα είχαν ισχυρότερη εγκεφαλική συνδεσιμότητα, μακροπρόθεσμη μνήμη, και ικανοποίηση. Αυτή η έρευνα αποτελεί μονάχα την αναπόφευκτη επιβεβαίωση των κοινών εμπειρικών παρατηρήσεων: το ΑΙ ενισχύει την απαξίωση της κριτικής σκέψης και της βαθύτερης ανάλυσης υπερασπιζόμενο τη βολική απραξία, ενώ ταυτόχρονα εξασθενεί το εύρος ιδεών και την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων του εγκέφαλου. Μακροπρόθεσμα, πιθανόν να παρατηρηθεί σημαντική παραμέληση των γνωστικών ικανοτήτων του ανθρώπου, λόγω της αδράνειας ορισμένων εγκεφαλικών τμημάτων.

Επιπλέον, το Α.Ι. πολύ συχνά, εξαιτίας της φύσης του ως "Large Language Model", τείνει να μοιράζει λανθασμένες ή απαρχαιωμένες πληροφορίες. Η τεχνητή νοημοσύνη της εποχής μας δεν είναι πραγματικά νοημοσύνη, αλλά μια μηχανή που μαντεύει ποια λέξη είναι πιο πιθανό να είναι η επόμενη σε ένα κείμενο -σαν την αυτόματη διόρθωση στο κινητό, αλλά γιγαντιαίων διαστάσεων. Με λίγα λόγια, δεν κατανοεί αυτό που γράφει, απλά χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του ώστε να δημιουργήσει ένα πιστευτό ανθρώπινο κείμενο. Αυτό οδηγεί σε περιπτώσεις όπου ένας ψηφιακός βοηθός μπορεί να αντλήσει αναξιόπιστες πληροφορίες από ιστοσελίδες όπως το Facebook και το Twitter(X), και κατά συνέπεια να δώσει λανθασμένες συμβουλές για θέματα υγείας και άλλα εξίσου σοβαρά προβλήματα. Αυτός είναι ο λόγος που αρκετές φορές ψηφιακοί βοηθοί σε θέσεις εξυπηρέτησης πελατών αδυνατούν να λύσουν προβλήματα περίπλοκα, με μεγάλη εξήγηση, ακριβώς γιατί δεν μπορούν να διαφοροποιήσουν μεταξύ λάθους και σωστής πληροφορίας. Το αποτέλεσμα είναι μία ανάμειξη σωστών, λάθους και άσχετων πληροφοριών που δεν βγάζει κάποιο νόημα.

Ως συνέπεια της εκπαίδευσης των συστημάτων Α.Ι., προκύπτει ένα σοβαρό ζήτημα παραβίασης πνευματικών δικαιωμάτων, καθώς και υποβάθμιση της έννοιας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα δημοσιευμένα έργα αξιοποιούνται ως "πρώτη ύλη" για την ανάπτυξη αλγορίθμων, χωρίς αμοιβή ή αναγνώριση των νόμιμων κατόχων τους, γεγονός που σταδιακά αφομοιώνει την σχέση καλλιτέχνη-έργου.

Το νομικό πλαίσιο δεν έχει ακόμη προλάβει να συμπεριλάβει σαφείς νομοθεσίες, οι οποίες οφείλουν να ρυθμίζουν την χρήση και την εμπορική αξιοποίηση περιεχομένου. Οι καλλιτέχνες παραμένουν εκτεθειμένοι και νομικά απροστάτευτοι, ενώ ενισχύεται η ιδεολογία πως δεν υπάρχουν επιπτώσεις στην εκμετάλλευση της πνευματικής εργασίας - μία νοοτροπία που απειλεί την ίδια την ανθρώπινη ηθική, καθώς υποβαθμίζεται η τέχνη και η θέση των καλλιτεχνών διεκδικείται από ρομπότ.

Τελικά, είμαστε μόνοι στο σύμπαν;

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Πηγή: Wikipedia, «Kepler-452b»

Πόσες φορές να έχουμε ακούσει στην τηλεόραση και στα social media για εξωγήινα όντα; Δεκάδες, αν όχι εκατοντάδες. Από τις ταινίες και τις σειρές επιστημονικής φαντασίας μέχρι τις -ανησυχητικά- πολυπληθείς θεωρίες συνωμοσίας, η αντίληψη της ύπαρξης ζωής εκτός του πλανήτη μας, ανεξάρτητα από το αν συμφωνεί ή διαφωνεί κανείς με αυτή, αποτελεί πλέον ουσιαστικό τμήμα τις ανθρώπινης συλλογικής συνείδησης. Ο ιταλοαμερικανός φυσικός Enrico Fermi, μάλιστα, υποστήριξε το 1950 πως η πιθανότητα της ύπαρξης εξωγήινων ήταν φαινομενικά υψηλή, οδηγώντας, σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκών αποδείξεων για αυτή, στο περίφημο παράδοξο του Fermi. Η πλειονότητα των ανθρώπων, πάντως, έχει οδηγηθεί στην αντίληψη πως το μόνο είδος ζωής που υπάρχει είναι η γήινη. Ισχύει, όμως, αυτή η άποψη;

Πριν από κάποιες δεκαετίες, η απάντηση θα ήταν ένα σίγουρο ναι. Οι εξωγήινοι τότε αποτελούσαν παρά ένα μέσο απόκτησης πλούτου για τις εταιρείες του κινηματογράφου και της τηλεόρασης και όλες οι θεωρίες για τους εξωγήινους αποτύγχαναν. Τώρα όμως, η απάντηση δεν είναι τόσο σίγουρη. Με την εξέλιξη της τεχνολογίας, οι ερευνητές του διαστήματος μπορούν να πραγματοποιήσουν ακριβέστερες προβλέψεις για τα χαρακτηριστικά των λεγόμενων «εξωπλανητών» των πλανητών που βρίσκονται εκτός του δικού μας ηλιακού συστήματος και των ατμοσφαιρών τους, διαπιστώνοντας μάλιστα ότι για κάποιους από αυτούς υπάρχει έστω και αμυδρή πιθανότητα να μπορούν να υποστηρίξουν και ζωή. Παρακάτω παρουσιάζονται τρεις από τους πιο συζητημένους εξωπλανήτες, όσον αφορά την υποστήριξη ζωής.

1. Kepler-452b: Περιφέρεται στην κατοικήσιμη ζώνη ενός αστέρα παρόμοιου με τον δικό μας Ήλιο. (Κατοικήσιμη ζώνη ενός αστέρα ονομάζεται η περιοχή γύρω από αυτόν εντός της οποίας οι συνθήκες επιτρέπουν σε έναν πλανήτη να περιέχει νερό σε υγρή μορφή.) Ανήκει στην κατηγορία των υπεργαιών, έχοντας περίπου πενταπλάσια μάζα από τη γήινη, και πολλές φορές χαρακτηρίζεται ως «ξάδερφος της Γης» ή «Γη 2.0». Η επικρατέστερη θεωρία είναι πως ο Kepler-452b είναι βραχώδης πλανήτης, όπως η Γη. Όμως, καθώς δέχεται σημαντικά περισσότερη ενέργεια από τον αστέρα του σε σύγκριση με τη Γη και τον Ήλιο, υπάρχει πιθανότητα να υποστεί συνθιγές ανάλογες προς το φαινόμενο του θερμοκηπίου στην Αφροδίτη, στην επιφάνεια της οποίας η θερμοκρασία υπερβαίνει τους 400 βαθμούς Κελσίου.

2. Gliese 12b: Δεν είναι εντελώς γνωστή η γεωλογική σύστασή του ούτε το αν έχει ατμόσφαιρα. Είναι όμως αποδεκτό ότι είναι εύκρατος πλανήτης (παρουσιάζει παρόμοια χαρακτηριστικά με την Αφροδίτη, με εξαίρεση το φαινόμενο του θερμοκηπίου, γι' αυτό και χαρακτηρίζεται εξω-Αφροδίτη), με επιφανειακή θερμοκρασία περίπου 42 βαθμούς Κελσίου, ελκύνοντας το ενδιαφέρον των ερευνητών που χρησιμοποιούν το τηλεσκόπιο James Webb της NASA, καθώς υπάρχει πιθανότητα να διατηρεί ατμόσφαιρα. Μάλιστα, καθώς ο ο Gliese 12b περνάει μπροστά από το άστρο του, υπάρχει η δυνατότητα μελέτης της ατμοσφαιρικής του κατάστασης μέσω της λεγόμενης φασματοσκοπίας.

3. LHS 1140 b: Πιθανότατα ένας ωκεάνιος πλανήτης, που περιφέρεται στην κατοικήσιμη ζώνη του αστέρα του. Ανήκει στην κατηγορία των υπεργαιών, καθώς η μάζα του υπερβαίνει το πενταπλάσιο της μάζας της Γης. Παρατηρήσεις του τηλεσκοπίου James Webb υποδεικνύουν την πιθανή ύπαρξη πάγου και υγρού νερού στην επιφάνεια του πλανήτη, καθώς και την πιθανή ύπαρξη αζώτου, υδρατμών και διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρά του, ενισχύοντας τις υποθέσεις για την κατοικήσιμότητά του.

Βλέποντας αυτά τα στοιχεία, πρέπει φυσικά να λαμβάνουμε υπόψη την αβεβαιότητά τους. Παρ' ότι είναι πιο εύκολο σε σύγκριση με το παρελθόν να εξαχθούν κάποια επιστημονικά δεδομένα για το διάστημα, δεν μπορούμε ακόμα να φτάσουμε σε εντελώς σίγουρα συμπεράσματα, αλλά μόνο το να διατυπώνουμε υποθέσεις και να τις επεξεργαζόμαστε με βάση τη λογική και τα στοιχεία που έχουμε ήδη. Γι' αυτό, βέβαια, πρέπει ως ανθρωπότητα να προσπαθούμε να εξελίσσουμε την τεχνολογία και τις γνώσεις μας: για να αποκτήσουμε τα μέσα να φύγουμε από τον κόσμο της εικασίας και να μπορέσουμε να ανακαλύψουμε τα γεγονότα.

Αντί επιλόγου, ας δοθεί μία απάντηση στο πολύ σημαντικό ερώτημα που μάλλον έχει γεννηθεί σε σένα, αγαπητέ αναγνώστη ή αγαπητή αναγνώστριά: Και τι σημασία έχουν όλα αυτά για μένα;

Για τον σημερινό, καθημερινό άνθρωπο, όχι πολλά. Αλλά σε τριακόσια, διακόσια, μπορεί και εκατό χρόνια, μπορεί και τα πάντα. Στον γαλαξία μας μόνο, εκτιμάται πως υπάρχουν δισεκατομμύρια εξωπλανητών, από τους οποίους έχουμε ανακαλύψει μόνο κάποιες χιλιάδες (όχι βέβαια πως αυτό δεν είναι μεγάλο επίτευγμα). Ποιος ξέρει τι θαύματα μπορούν να κρύβουν; Παρ' ότι οι αποστάσεις των εξωπλανητών είναι ιλιγγιώδεις (ο κοντινότερος βρίσκεται πάνω από 40 τρισεκατομμύρια χιλιόμετρα μακριά), ο άνθρωπος εκ φύσεως έχει περιέργεια. Θέλει να εξερευνεί, να ανακαλύπτει, να ελεγκτείνη τη γνώση του. Και η επιστήμη, άλλωστε, τροφοδοτείται από την ανθρώπινη περιέργεια. Γι' αυτό η ανθρωπότητα μπαίνει στον κόπο να πραγματοποιήσει όλες αυτές τις έρευνες: όχι μόνο για να ανακαλύψει το σύμπαν, αλλά τον εαυτό της.

«Τέχνη χωρίς άνθρωπο: Μια κοινωνία χωρίς ψυχή;»

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΑΣΤΕΡΑΤΟΥ

AI Created

Αν και δεν το συνειδητοποιούμε, επηρεαζόμαστε καθημερινά από την τέχνη καθώς αυτή παραμένει ακάθεκτη στο πόστο της, έτοιμη να υπερασπιστεί και να αντιδράσει. Δίχως όρια και συμβιβασμούς είναι η μόνη που πάντα αντιστέκεται κόντρα σε κάθε παραβίαση και καταπάτηση ανεξαρτήτως των συνθηκών, η μόνη που κανένα κράτος και καμία δύναμη δεν μπορεί να εξαγοράσει, να κουκουλώσει, να σκοτώσει και να φυλακίσει. Γίνεται επομένως η τέχνη αφορμή να βγει προς το φως η αλήθεια, γίνεται κάτι παραπάνω από ένας στίχος, ζωντανεύει από τον καμβά, και πέρα από μια αισθητική ικανοποίηση λειτουργεί ως ένας ιδεολογικός και πνευματικός οδηγός που μάχεται υπέρ του δικαίου της αλήθειας και της ελευθερίας.

Τεχνολογία, τεχνητή νοημοσύνη και δημιουργικότητα: συνύπαρξη ή σύγκρουση;

Τους τελευταίους δύο αιώνες, η τέχνη βρίσκεται σε μια διαρκή δοκιμασία αφού απειλείται ριζικά από την τεχνητή νοημοσύνη. Με τα εργαλεία ΤΝ, το όργανο της τέχνης – η δημιουργικότητα – φαίνεται να καθίσταται περιττό. Η προϋπόθεση της δημιουργικότητας αναρριχάται καθώς η «δημιουργία» αντικαθίσταται από μια απλή εντολή προς έναν αλγόριθμο, που χρειάζεται ελάχιστο χρόνο για να παράξει ένα αποτέλεσμα.

Χωρίς πραγματική δημιουργικότητα, το προϊόν που παράγει η τεχνητή νοημοσύνη δεν μπορεί να θεωρηθεί τέχνη. Είναι ένα άψυχο, άχρωμο αποτέλεσμα, σχεδιασμένο κυρίως για το κέρδος και την εύκολη διασκέδαση του μέσου ατόμου. Δεν απαιτεί χρόνο, ούτε εσωτερικό σκοπό.

Απουσιάζει ο άνθρωπος που αφιερώθηκε για να διαδώσει συναισθήματα και μαθήματα ζωής στις επόμενες γενιές μέσα από τον αγώνα του. Αν όμως η κοινωνία συνηθίσει να προτιμά την εύκολη «παραγωγή» αντί για τον ανθρώπινο αγώνα, τότε η ανάγκη να δημιουργούμε θα αρχίσει να σβήνει. Χωρίς την επιθυμία να μάθει κανείς τέχνη, η ίδια η τέχνη βρίσκεται σε υπαρξιακό κίνδυνο αφού η τέχνη πηγάζει από τα ανθρώπινα συναισθήματα και υπάρχει για να εμπνέει και να εμπνέ-

εται, να θαυμάζει και να θαυμάζεται, να διδάσκει και να διδάσκεται. Χωρίς αυτήν, ένα ριζικό κομμάτι του ανθρώπου απουσιάζει. Χωρίς τον αληθινό της εαυτό, απουσιάζει ο παράγοντας ταυτοποίησης της κοινωνίας και της κουλτούρας: τα συναισθήματα και τα μηνύματα των ανθρώπων δεν εκφράζονται ούτε προβάλλονται.

Το αποτέλεσμα είναι μια άψυχη, άχρωμη, σχεδόν απάνθρωπη μάζα ανθρώπων, ξένη προς το πραγματικό νόημα της τέχνης. Μια κοινωνία χωρίς τα διδάγματα του παρελθόντος, που μοιάζει να επιστρέφει σε ένα πρωτόγονο στάδιο, αυτή τη φορά όμως όχι λόγω έλλειψης εργαλείων, αλλά λόγω έλλειψης ψυχής. Γιατί ό,τι παράγει η τεχνητή νοημοσύνη, όσο εντυπωσιακό κι αν φαίνεται, δεν μπορεί να αναγνωριστεί ως τέχνη με τη βαθιά ανθρώπινη έννοια του όρου. Είναι πλέον φανερό ότι η τέχνη – και, κατ' επέκταση, η ίδια η ανθρωπότητα – κινδυνεύει από την τεχνητή νοημοσύνη.

Η τέχνη ως ψυχή της ανθρώπινης ύπαρξης

Πριν εξετάσουμε πώς ακριβώς απειλείται η τέχνη, χρειάζεται να αναρωτηθούμε: τι είναι αυτό που μας κάνει πραγματικά ανθρώπους; Τι μας ξεχωρίζει από τα άλλα ζώα; Μας χαρακτηρίζει η ικανότητα να μεταδίδουμε συναισθήματα, ιδέες, σκέψεις, ιδεολογίες, απόψεις ο ένας στον άλλον. Αυτό δεν γίνεται μόνο μέσω του διαλόγου, αλλά κυρίως μέσω της τέχνης. Η τέχνη είναι το μέσο μέσω του οποίου ο άνθρωπος εκφράζει την ψυχή του και κερδίζει την ιδιότητα του ανθρώπου με την πλήρη, βαθιά έννοια.

Ο ρόλος του καλλιτέχνη και η δύναμη του έργου

Η τέχνη επιτρέπει σε έναν μουσικό να συνδέεται με ανθρώπους όχι μόνο κατά τη διάρκεια της ζωής του, αλλά και αιώνες μετά τον θάνατό του. Μέσα από τη μουσική του, συνεχίζει να προκαλεί συναισθήματα και σκέψεις σε ανθρώπους που δεν γνώρισε ποτέ. Η πραγματικότητα είναι ότι η τέχνη διαμορφώνει όχι μόνο το άτομο, αλλά και ολόκληρη την κοινωνία. Δεν είναι μια απλή δραστηριότητα: είναι μέρος της ταυτότητας κάθε ανθρώπου μέσα σε μια κοινωνία ή κουλτούρα.

Η τέχνη, όμως, δεν είναι ένα μαγικό εργαλείο που χαρίζεται απλά σε κάθε άτομο. Διαθέτει το δικό της όργανο: τη δημιουργικότητα. Για να πραγματωθεί η δημιουργικότητα απαιτούνται κόπος, χρόνος, θέληση και διάθεση δέσμευσης.

Η τέχνη στη «μαύρη τρύπα» της υπερπληροφόρησης

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΝΙΟΒΗΣ ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ

Την τελευταία εικοσαετία ακούει συχνά κανείς όρους όπως «υπερπληροφόρηση», «αισθησιακή υπερδιέγερση» και «έλλειψη προσοχής». Οι συγκεκριμένοι όροι, πολλές φορές σε καθημερινά πλαίσια όπως εκείνο των κοινωνικών δικτύων, μάλιστα, με την χιουμοριστική χροιά που κάθε άλλο παρά αισιόδοξη είναι, φαίνονται να έχουν γίνει συνώνυμοι της εμπειρίας του σύγχρονου ατόμου. Το επαγγελματικό πεδίο, ως αποτέλεσμα, έχει υποστεί κι αυτό ριζικές αλλαγές, με τον τομέα της τέχνης συγκεκριμένα να πλήττεται περισσότερο, λόγω του ανταγωνισμού όλων αυτών των ερεθισμάτων για την προσοχή του «υπερδιεγερμένου δέκτη». Το άτομο παραμένει στάσιμιο, αγχώδες, αποπροσανατολισμένο και με επιφανειακή κατανόηση της ίδιας της πραγματικότητας.

Η «αποτελεσματικότητα» ενός καλλιτεχνικού έργου, επομένως, αρχίζει να εξαρτάται λιγότερο από την ποιότητα ή την καινοτομία του, από το περιεχόμενο, και περισσότερο από την ικανότητά του να διακόπτει την πληροφορία ή τουλάχιστον να μεταβάλλει τον ρυθμό πρόσληψής της. Είδη τέχνης όπως οι performance είναι ιδιαίτερα χρήσιμες σε αυτό το κομμάτι, επιβραδύνοντας μέσω της επανάληψης και διάρκειάς τους την έλευση πληροφορίας στο υποκείμενο, πράγμα που οδηγεί σε μεγαλύτερη περίοδο κατανόησής τους. Από την άλλη, για να λάβουν την απαραίτητη προσοχή, ώστε να έχουν την ευκαιρία να λειτουργήσουν σωστά και να θεωρηθούν από το κοινό «πετυχημένα», οφείλουν να ανταγωνιστούν εκατομμύρια άλλα ερεθίσματα σε ένα πολύπλοκο οικοσύστημα εικόνων στο οποίο υπάρχουν τεράστιες ποιοτικές διαφορές. Η ίδια η τέχνη, όμως, έχει αλλάξει.

«Η αξία του καλλιτεχνικού έργου έχει μετατραπεί από τελετουργική σε εκθεσιακή, πηγάζει από τη δημόσια ορατότητα και κυκλοφορία του, το οποίο δεν είναι εν γένει αρνητικό.»

Παλαιότερα, η αξία της τέχνης ήταν κοινωνική, συνδεδεμένη με τελετουργίες, θρησκευτικές και μη. Το κύρος της δεν υπήρχε μονάχα λόγω του νοήματος ενός έργου, αλλά της υλικής του μοναδικότητας. Πλέον κάτι τέτοιο δεν ισχύει.

Ο Walter Benjamin, στο έργο του με τίτλο «Ο Ρόλος της Τέχνης στην Εποχή της Μηχανικής Αναπαραγωγικότητας» θα εξετάσει ακριβώς αυτό το φαινόμενο, επισημαίνοντας πως η αλλαγή αυτή απελευθερώνει την τέχνη από την αποκλειστικότητα των κύκλων των διανοούμενων, και δίνει χώρο για την ανάπτυξη νέων μορφών έκφρασης, με κέντρο τη συλλογικότητα.

Στην εποχή της υπερπληροφόρησης, όπου οι εικόνες αντιγράφονται, αλλάζουν και μοιράζονται με ραγδαίους ρυθμούς, μετατρέπονται σε ένα «παράθυρο» στη μορφή των κοινωνικών σχέσεων, όπου το ίδιο το άτομο γίνεται εμπόρευμα, θέτοντας τον εαυτό του ως αντικείμενο κατηγοριοποίησης που ορίζεται απόλυτα, αλλά πάντα σύμφωνα με τις τάσεις που διαρκώς αλλάζουν. Προκύπτει, λοιπόν, ένα πρόβλημα και στον ίδιο τον δημιουργό, που «παλεύει» συνεχώς με τις τάσεις, την επιφάνεια, και την αβεβαιότητα της ίδιας του της ταυτότητας. Το κοινωνικό άγχος γίνεται δικό του, αδυνατεί να προσανατολιστεί σε αυτή τη «θάλασσα» συμβόλων, εξαντλείται, και εν τέλει επαναπαύεται στην αίσθηση της σιγουριάς και των γνώσεων του. Έτσι η υποκουλτούρα χάνεται, καθώς ο καλλιτέχνης αποτυγχάνει να εμβαθύνει στη σκέψη του. Από τον φόβο της επιστροφής στο άγχος, την αβεβαιότητα, παραμένει σε κάποιου είδους «echo chamber», όπου τα ερεθίσματα επιβεβαιώνουν τις ήδη καθιερωμένες σε αυτόν αντιλήψεις.

Με αυτόν τον τρόπο, ο καλλιτεχνικός χώρος μοιάζει να επανέρχεται σε μία μορφή ελιτισμού, όπου το κοινό προτιμά να εμπιστευτεί «αυθεντίες», καθώς δεν διαθέτει το χρόνο και την ενέργεια να εμβαθύνει το ίδιο. Ο βομβαρδισμός που δέχεται από πληροφορίες καθιστούν κι αυτό αδρανές, με το μεγαλύτερο ποσό της εμπιστοσύνης του να βασίζεται σε άτομα τα οποία είναι επίσης πνευματικά αδρανή, δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο, όπου προβάλλονται στον δέκτη «εύπεπτες» εικόνες, και ασκεί κριτική μονάχα ως κομμάτι της μάζας. Προκύπτει, έτσι, μια γενική υποβάθμιση της τέχνης όταν δεν ταυτίζεται με την κοινή γνώμη, ή όταν γίνεται χρήση λιγότερο προσιτών μέσων.

Η κοινωνία μπορεί να οριστεί ως ένα ζωντανό πλέγμα ανθρώπινων σχέσεων, κάτω από την επιφάνεια του οποίου βρίσκονται διάχυτες πολυποικίλες παθογένειες που διέπουν τη ζωή των μελών της. Στο πλαίσιο μιας αναλογίας, συχνά μοιάζει με κάποιον που στέκεται μπροστά από μια μανόμενη πυρκαγιά – αδικία, καταπίεση, ανισότητα, ανέχεια, περιβαλλοντική κρίση – που ενώ «καίγεται», αδυνατεί να αντιληφθεί το σχήμα και την ένταση της φλόγας και να την αντιμετωπίσει.

Υπό αυτήν την οπτική η τέχνη συνιστά το εργαλείο για την αποτύπωση της εικόνας. Προσφέρει στον άνθρωπο τη λεγόμενη «αισθητική απόσταση», το ψυχολογικό κενό ανάμεσα στον θεατή και το έργο, το οποίο εξισορροπεί τη συναισθηματική καθήλωση με την κοινωνική κριτική που ασκεί ο καλλιτέχνης. Του επιτρέπει να βιώσει την προβαλλόμενη κατάσταση ως παρατηρητής δίνοντάς του τη δυνατότητα να κατανοήσει την κρισιμότητα του θέματος αλλά και τη θέση του απέναντι σε αυτό, να αναστοχαστεί και να επεξεργαστεί βαθιά συναισθήματα μέσα από ένα ασφαλές πρίσμα. Μία θεατρική παράσταση, ένας πίνακας ή ένα γλυπτό, μία φωτογραφία ή μία ταινία μπορεί να αποτελέσει επαρκές ερέθισμα για αυτή τη διαδικασία. Δεδομένης της συσσώρευσης δυσάρεστων

Το Grand Egyptian Museum (GEM), το οποίο αναμένεται να αποτελέσει σημείο αναφοράς στον παγκόσμιο πολιτιστικό χάρτη, έχει ήδη τραβήξει επάνω του το διεθνές ενδιαφέρον. Σε απόσταση αναπνοής από τις Πυραμίδες της Γκίζας, το νέο αυτό μουσείο – το μεγαλύτερο στον κόσμο αφιερωμένο αποκλειστικά στον αιγυπτιακό πολιτισμό – φιλοδοξεί να αναδιαμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουμε την ιστορία της αρχαίας Αιγύπτου.

Με περισσότερα από 100.000 ευρήματα που καλύπτουν την πορεία της Αιγύπτου από την προϊστορία έως την Ελληνορωμαϊκή περίοδο, το GEM αποτελεί το νέο πολιτιστικό «διαμάντι» της χώρας, όχι μόνο λόγω των εκθεμάτων του, αλλά και εξαιτίας της αρχιτεκτονικής φιλοσοφίας και του συμβολισμού του.

Η επιλογή της τοποθεσίας δεν είναι τυχαία. Πίσω από το κτίριο ορθώνονται οι Πυραμίδες της Γκίζας, ορατές από διάφορα σημεία στο

Κοινωνική αφύπνιση μέσω της τέχνης

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ειδήσεων και της αγχώδους καθημερινότητας, ο ρόλος της τέχνης στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της αποτελεσματικότητας είναι ζωτικός.

Τα παραδείγματα από την ιστορία είναι πολλά. Στη ζωγραφική, ο Pablo Picasso με τη «Guernica» κατήγγειλε τη φρίκη του πολέμου και τον ανθρώπινο πόνο ενώ ο Edvard Munch με τον πίνακα «The Scream» («Η Κραυγή») αποτύπωσε την αγωνία, τον φόβο και την υπαρξιακή ανασφάλεια του σύγχρονου ανθρώπου, καταδεικνύοντας το άγχος ως απόρροια μιας εποχής που βίωνε ραγδαίες κοινωνικές αλλαγές. Η Frida Kahlo εξέφρασε μέσα από τα αυτοπορτρέτα της ζητήματα ταυτότητας, φύλου, πόνου και πολιτικής συνείδησης και ο Jean-Michel Basquiat κατήγγειλε τον ρατσισμό και τις κοινωνικές διακρίσεις μέσα από μια δυναμική, συμβολική εικαστική γλώσσα.

Στη λογοτεχνία, ο Charles Dickens ανέδειξε την παιδική εκμετάλλευση και τις άθλιες συνθήκες ζωής στη βιομηχανική Αγγλία, ενώ ο George Orwell με έργα όπως το «1984» προειδοποίησε για τους κινδύνους του ολοκληρωτισμού και της χειραγώγησης. Στη μουσική, η Nina Simone με τραγούδια όπως το «Mississippi Goddam» εξέφρασε την οργή της για τον ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις, ενώ ο Bob Dylan έγινε σύμβολο του αντιπολεμικού κινήματος της δεκαετίας του 1960. Ο John

Lennon με το «Imagine» προώθησε το όραμα της ειρήνης και της παγκόσμιας ενότητας. Στον κινηματογράφο, ο Charlie Chaplin σατίρισε τον φασισμό στον «Μεγάλο Δικτάτορα», στη φωτογραφία, ο Sebastião Salgado ανέδειξε μέσα από τον φακό του την εκμετάλλευση των εργατών και την περιβαλλοντική καταστροφή, ενώ στην τέχνη του δρόμου, ο Banksy χρησιμοποιεί το γκράφιτι για να σχολιάσει τον καταναλωτισμό, τον πόλεμο και την κοινωνική αδικία. Ας μην ξεχνάμε, όμως, και τον Οδυσσέα Ελύτη και τον Μίκη Θεοδωράκη, τις παραστάσεις του Θεάτρου Τέχνης του Καρόλου Κουν, του Εθνικού Θεάτρου και άλλων σκηνών, την Μελίνα Μερκούρη και τόσους άλλους.

Τα παραδείγματα αυτά καταδεικνύουν ότι η τέχνη δεν λειτουργεί απλώς ως καθρέφτης της κοινωνίας, αλλά ως ενεργός μηχανισμός παρέμβασης και εργαλείο συλλογικής κινητοποίησης καθώς δεν περιορίζεται στη στείρα αποτύπωση της πραγματικότητας αλλά σε ερμηνεία. Μέσα από τη συγκίνηση και τον προβληματισμό που γεννά, μετατρέπει τον παθητικό θεατή σε εν δυνάμει ενεργό πολίτη ενώ ως φορέας αφύπνισης της κοινωνίας αποτελεί σημείο αναφοράς για την πρόσληψη και τη διαχείριση κοινωνικών ζητημάτων.

Το θέατρο από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα παραμένει ένας ζωντανός οργανισμός, ένα κεφαλαιώδες στοιχείο του πολιτισμού. Εκτός, από την τέχνη, τη σκηνική μαγεία, τον φωτισμό, τα κοστούμια, την κινησιολογία, το θέατρο έχει έναν βαθύτερο ρόλο. «Τρέφει» την ανθρώπινη ψυχή! Προσφέρει ενσυναίσθηση, συγκίνηση και κατανόηση. Δίνει στον θεατή τη δυνατότητα να «δει» τη ζωή μέσα «από άλλη προοπτική», να αναγνωρίσει «κομμάτια» του εαυτού του μέσω των ηθοποιών.

Σήμερα οι περισσότεροι άνθρωποι επιλέγουν να παρακολουθήσουν μεγάλο εύρος θεατρικών παραστάσεων. Τι νιώθει ένας θεατρώφιος, όταν επισκέπτεται το θέατρο τόσο συχνά; Πάμε να μάθουμε από μία φανατική θεατρώφιλη που συνάντησα, την κ. Ιωάννα Δαλακώστα, φιλόλογο στον ιδιωτικό τομέα.

Ερ.: Τι είναι αυτό που σας κάνει να αγαπάτε τόσο το θέατρο;

Αγαπώ το θέατρο, γιατί με κάνει να ξεφεύγω από την καθημερινότητα μου, η οποία είναι ιδιαίτερα πιεστική και αγχώδης. Όταν παρακολουθώ ένα θεατρικό έργο το κάνω για τον εαυτό μου, δηλαδή δεν με επηρεάζει, αν τύχει πάω με παρέα ή άποψη τους. Είμαι εγώ και το έργο. Αυτό που με κάνει να το αγαπώ είναι ότι ακόμα και αν φαίνεται ανούσιο το έργο, έχει κάτι να μου προσφέρει, όπως μια διαφορετική «ματιά» της ζωής,

κάποιο ηθικό δίδαγμα, κάποια νέα προοπτική.

Ερ.: Πώς αισθάνεσθε, όταν βρίσκεστε σε μία αίθουσα ενός θεάτρου; Όταν βρίσκομαι στην αίθουσα ενός θεάτρου είμαι εγώ και το έργο, εγώ και ο ηθοποιός. Σε ορισμένες περιπτώσεις «μπαινώ» στη θέση του πρωταγωνιστή ή των υπόλοιπων ηθοποιών που προσιδιάζουν τον χαρακτήρα μου, δηλαδή δεν βλέπω απλά το έργο. Προσπαθώ να εντοπίσω κρυμμένα μηνύματα.

Ερ.: Τι προσφέρει το θέατρο που δεν μπορεί να προσφέρει ο κινηματογράφος ή η τηλεόραση; Αυτό που μου προσφέρει είναι ότι έχω άμεση επαφή με τον ηθοποιό, ενώ στον κινηματογράφο δεν υπάρχει άμεση επαφή με τον ηθοποιό ασχέτως, αν παίζουν εξαιρετικοί ηθοποιοί. Ένας ηθοποιός μπορεί να «παίξει» με το ίδιο του το σώμα, έχει εκφραστικότητα στο πρόσωπο, υπερβαίνει τα όριά του.

Ερ.: Πιστεύετε ότι το θέατρο επηρεάζει τον τρόπο που βλέπουμε τη ζωή; Σαφώς! Το θέατρο στην αρχαία Ελλάδα ήταν σχολείο, ο Περικλής είχε βάλει τα θεωρικά για αυτούς που αδυνατούσαν να πληρώσουν το εισιτήριο. Ο τρόπος που οι ηθοποιοί αντιμετωπίζουν τα διάφορα γεγονότα, τους διάφορους θεσμούς... νομίζω ότι μπορεί να μας επηρεάσει στον τρόπο που εμείς βλέπουμε τη ζωή.

Η τροφή της σκέψης...

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΤΣΙΜΠΟΥΡΗ

Ερ.: Πώς πιστεύετε ότι το θέατρο μπορεί να συμβαδίσει με την τεχνολογία; Μπορούν να γραφτούν έργα από σύγχρονους συγγραφείς οι οποίοι θα μπορέσουν να μιλήσουν για τις επιπτώσεις της τεχνολογίας στη ζωή του ανθρώπου. Ένα παράδειγμα είναι το «cancel» το οποίο μας δείχνει ότι με το πάτημα ενός κουμπιού στο twitter ακυρώνεται όλη η εικόνα ενός ηθοποιού ο οποίος είχε βραβευτεί με Όσκαρ κι η κοσμοθεωρία και όλη του η ζωή γύριζε γύρω από αυτό.

Μέσα από αυτό το ταξίδι ο θεατής δεν παραμένει παθητικός. Αντίθετα, ζει το θέατρο μέσω του πρωταγωνιστή. Μπαίνει στη θέση του, συμμερίζεται τα διλήμματα, τα πάθη, τις αδυναμίες/χαρές/λύπες του, τις θετικές στιγμές... Η σκηνή λειτουργεί σαν καθρέφτης που αντανακλά τα συναισθήματα του θεατή μέσα από τις πράξεις κάποιου άλλου. Συνάμα, το θέατρο είναι ένας ζωντανός φορέας κοινωνικού στοχασμού. Μέσα από τις ιστορίες ο θεατής μπορεί να διακρίνει καθαρότερα τα θετικά και αρνητικά του πολιτικού και κοινωνικού γίγνεσθαι. Τα έργα άλλοτε σατιρίζουν, άλλοτε καταγγέλλουν, άλλοτε αποδομούν όσα συμβαίνουν γύρω μας έτσι το θέατρο γίνεται ένας χώρος κριτικής, διαλόγου και προβληματισμού με τρόπο γοητευτικό και άμεσο.

GEM: Το «πετράδι» της Αιγύπτου

ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΝΑΤΑΛΙΑΣ ΝΟΥΣΗ

εσωτερικό του μουσείου, δημιουργώντας έναν διάλογο μεταξύ της αρχαίας και της σύγχρονης αρχιτεκτονικής. Η υδάτινη διαδρομή στην είσοδο συμβολίζει τον Νείλο, την πηγή ζωής για τον αιγυπτιακό πολιτισμό αλλά και το πέρασμα από τη ζωή στον θάνατο - ή καλύτερα στη ζωή μετά τον θάνατο, καθώς οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι πίστευαν στη συνέχιση της ύπαρξης.

Πριν από την κεντρική είσοδο δεσπόζει μία από τις πιο εντυπωσιακές κατασκευές του χώρου: ο πρώτος κρεμαστός οβελίσκος στον κόσμο, του οποίου το εσωτερικό αποκαλύπτεται για πρώτη φορά στο κοινό. Γύρω του είναι χαραγμένη η λέξη «Egypt» σε όλες τις γλώσσες, μια συμβολική υποδοχή προς τους επισκέπτες ενός μουσείου που προορίζεται να γίνει παγκόσμιο σημείο αναφοράς.

Στο μεγάλο αίθριο, το πρώτο βλέμμα πέφτει αναπόφευκτα στο μνημειακό άγαλμα του Ραμσή Β. Ο Ραμσής στέκει επιβλητικός, με τη μορφή της Νεφερτάρι χαραγμένη στο

πόδι του - μια συνηθισμένη πρακτική τιμής προς τις βασίλισσες της εποχής. Στο πλάι του απλώνονται κλιμακωτά τα αγάλματα των σημαντικότερων Φαραώ, συνοδευόμενα από μικρές αναπαραστάσεις τους για άτομα με προβλήματα όρασης και περιγραφές σε Braille, ένα δείγμα της προσπάθειας του μουσείου να γίνει πραγματικά προσβάσιμο σε όλους.

Οι δώδεκα μεγάλες αίθουσες του GEM φιλοξενούν εκθέματα από όλες τις περιόδους της αιγυπτιακής ιστορίας: από το Παλαιό, Μεσαίο και Νέο Βασίλειο έως την εποχή της Ητολεμαϊκής και Ρωμαϊκής κυριαρχίας.

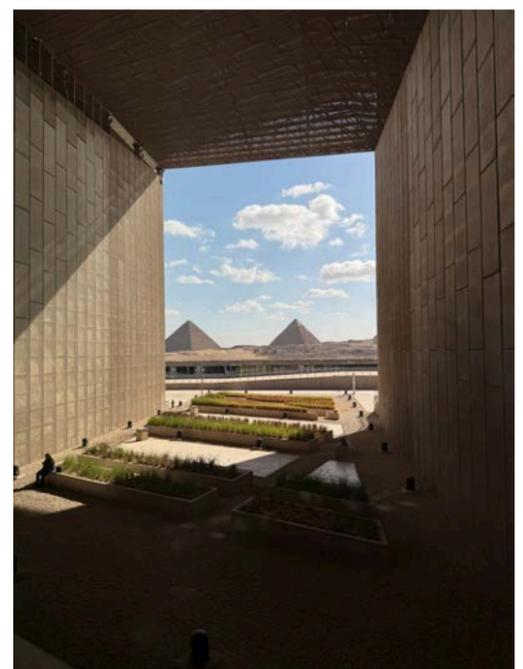
Ξεχωριστό τμήμα αποτελούν τα αναθηματικά αντικείμενα και τα κτερίσματα από τους βασιλικούς τάφους. Ανάμεσά τους, τα Ushabti μικρά αγαλματίδια -υπηρετές του νεκρού - και οι περίφημοι σκαραβαίοι, σύμβολα προστασίας και καλής τύχης. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλούν τα αντικείμενα απόLapislazuli, το βαθύ μπλε πέτρωμα που

χρησιμοποιούσαν οι βασιλείς, αλλά και τα εκπληκτικά καλοδιατηρημένα σανδάλια ή ακόμα και περούκες που συνόδευαν τους Φαραώ στην αιώνια κατοικία τους.

Στις αίθουσες με τις θεότητες, ο επισκέπτης συναντά τον Ρα, την Ίσιδα, τον Άνουβι και άλλες κεντρικές μορφές της αιγυπτιακής θρησκείας.

Φυσικά, ο «πρωταγωνιστής» του μουσείου δεν είναι άλλος από τον Τουταγχαμών. Ο τάφος αναπαρίσταται ακριβώς όπως τον εντόπισε ο Χάουαρντ Κάρτερ το 1922, ενώ πολλά από τα ευρήματα παρουσιάζονται για πρώτη φορά. Η χρυσή μάσκα, τα κτερίσματα και κυρίως η καρδιά του - που διατηρήθηκε άθικτη επί χιλιετίες-συγκλονίζουν.

Το GEM αποτελεί όχι μόνο μουσείο αλλά και ένα τεράστιο εγχείρημα εθνικής αναγέννησης. Με κόστος 1,2 δισεκατομμυρίων δολαρίων και μελλοντικά σχέδια για πεντάσπερο ξενοδοχείο και εμπορικό κέντρο, η Αίγυπτος επενδύει σε ένα μοναδικό πολιτιστικό hub που φιλοδοξεί να προσελκύσει

Από το προσωπικό αρχείο της Ναταλίας Νούση

εκατομμύρια επισκέπτες και να επαναφέρει τη χώρα στο επίκεντρο της παγκόσμιας πολιτιστικής συζήτησης.

Η εμπειρία ολοκληρώνεται όταν βγαίνοντας από τις αίθουσες, το βλέμμα πέφτει

στις Πυραμίδες που υψώνονται στον ορίζοντα. Είναι η στιγμή που αντιλαμβάνεται πως το GEM δεν είναι απλώς ένα μουσείο: είναι η γέφυρα που ενώνει ζωντανά την αιγυπτιακή ιστορία με το σήμερα.

Το σήμερα που μας απογοητεύει και το αύριο που οραματιζόμαστε

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ ΣΠΑΡΟΥ

Ζώντας στη σύγχρονη κοινωνία, ως νέοι ερχόμαστε καθημερινά αντιμέτωποι με φαινόμενα που μας απογοητεύουν και συχνά μας κάνουν να αμφιβάλουμε για το μέλλον μας. Αν και η τεχνολογία και η επιστημονική πρόοδος υπόσχονται μια καλύτερη και πιο άνετη ζωή, στην πράξη παρατηρούμε ότι πολλά κοινωνικά προβλήματα όχι μόνο παραμένουν άλυτα, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις επιδεινώνονται. Η αντίφαση ανάμεσα στην πρόοδο και στην καθημερινή πραγματικότητα δημιουργεί έντονο προβληματισμό στη νέα γενιά, η οποία καλείται να διαμορφώσει το μέλλον μέσα σε ένα αβέβαιο και συχνά απαιτητικό περιβάλλον.

Ένα από τα βασικότερα φαινόμενα που μας απογοητεύουν είναι η επαγγελματική ανασφάλεια. Η ανεργία, οι χαμηλοί μισθοί, η έλλειψη σταθερότητας στην εργασία και οι δύσκολες συνθήκες απασχόλησης μάς κάνουν να φοβόμαστε ότι, όσο κι αν προσπαθήσουμε, ίσως δεν καταφέρουμε να πραγματοποιήσουμε τα όνειρα και τους στόχους μας. Παράλληλα, το εκπαιδευτικό σύστημα συχνά επικεντρώνεται στις εξετάσεις και στον έντονο ανταγωνισμό, παραμερίζοντας την ουσιαστική καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και της προσωπικότητας των μαθητών. Ως αποτέλεσμα, πολλοί νέοι αισθανόμαστε ότι αντιμετωπιζόμαστε ως "αριθμοί" και όχι ως ολοκληρωμένες προσωπικότητες με ιδιαίτερα ενδιαφέροντα, ταλέντα και ανάγκες.

Εξίσου απογοητευτική είναι η έλλειψη σεβασμού και αλληλεγγύης που παρατηρείται γύρω μας. Φαινόμενα όπως ο ρατσισμός, ο κοινωνικός αποκλεισμός, οι διακρίσεις και η αδιαφορία για τα προβλήματα των άλλων, πληγώνουν ιδιαίτερα τους νέους, κυρίως όταν εκδηλώνονται από ενήλικες που θα έπρεπε να αποτελούν πρότυπα συμπεριφοράς. Επιπλέον, η υπερβολική και άκριτη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης συχνά οδηγεί σε επιφανειακές σχέσεις, περιορίζοντας την ουσιαστική επικοινωνία και τη βαθύτερη ανθρώπινη επαφή. Την κατάσταση αυτή επιδεινώνει η διάδοση παραπληροφόρησης και αρνητικών προτύπων μέσω του διαδικτύου που επηρεάζουν τη σκέψη και τη συμπεριφορά των νέων. Ιδιαίτερο προβληματισμό

προκαλεί και το περιβαλλοντικό ζήτημα, το οποίο αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της εποχής μας. Η κλιματική αλλαγή, η ρύπανση του περιβάλλοντος, η καταστροφή των οικοσυστημάτων και η εξάντληση των φυσικών πόρων δημιουργούν ανησυχία για το μέλλον του πλανήτη. Οι φυσικές καταστροφές που συμβαίνουν όλο και συχνότερα μάς υπενθυμίζουν ότι η προστασία του περιβάλλοντος δεν αποτελεί απλώς επιλογή αλλά αναγκαιότητα για την επιβίωση των επόμενων γενεών.

Παρά τις δυσκολίες και τις απογοητεύσεις που βιώνουμε, εμείς οι νέοι συνεχίζουμε να διατηρούμε ζωντανές ανθρωπιστικές αξίες και ισχυρά οράματα για τη ζωή και τον κόσμο. Πιστεύουμε βαθιά στον σεβασμό προς τον συνάνθρωπο, ανεξάρτητα από το φύλο, την εθνικότητα, τη θρησκεία ή την κοινωνική θέση, και θεωρούμε την ισότητα θεμέλιο μιας δίκαιης και δημοκρατικής κοινωνίας. Η αλληλεγγύη, η συνεργασία και η ενσυναίσθηση αποτελούν βασικές αρχές που καθοδηγούν τη στάση μας απέναντι στους άλλους ανθρώπους.

Ταυτόχρονα, η νέα γενιά δείχνει ιδιαίτερη ευαισθησία απέναντι στο περιβάλλον και επιδιώκει έναν τρόπο ζωής πιο φιλικό προς τη φύση.

Πολλοί νέοι συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις, περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες και κοινωνικές δραστηριότητες, αποδεικνύοντας ότι ενδιαφέρονται ενεργά για τη βελτίωση της κοινωνίας. Επιπλέον, οραματιζόμαστε έναν κόσμο ειρηνικό, χωρίς πολέμους, βία και συγκρούσεις, όπου οι διαφορές θα επιλύονται μέσω διαλόγου, συνεργασίας και αμοιβαίου σεβασμού.

Παρά τα προβλήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε, δεν παύουμε να ελπίζουμε και να οραματιζόμαστε έναν κόσμο πιο ανθρώπινο, δίκαιο και δημοκρατικό. Η ελπίδα πρέπει να παραμένει ζωντανή, γιατί πιστεύουμε ότι το μέλλον μπορεί να διαμορφωθεί από εμάς τους ίδιους, αρκεί να αγωνιστούμε με υπευθυνότητα, συλλογικότητα και αισιοδοξία.

Οι νέοι αποτελούν φορέα αλλαγής και προόδου, καθώς διαθέτουν ιδέες, ενέργεια και θέληση για δημιουργία.

Ο Θεός είναι νεκρός ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΡΑΣΣΙΑ

Δεν έχει τίποτα στον κόσμο.
Δεν έχει κανέναν πα να τον ζεστάνει τα βράδια.
Κανέναν να τον νανουρίσει.
Κανείς να του μαγειρέψει φαγητό.
Πουθενά να κοιμηθεί.
Πουθενά να κρυφτεί.

T
I
Π
O
T
A

και

K
A
N
E
N
A
N

Θεέ πού το ξέχασες έτσι τ' αγόρι μες στην παγωνιά,
Θεέ πώς άφησες τα τέρατα να ζωντανέψουν,
Θεέ που δηλώνεις τόσο παντοδύναμος,
Θεέ που δεν έκανες τίποτα
σαν οι πύραυλοι και τα ντροουν
άρχισαν να γκρεμίζουν τον κόσμο ΣΟΥ.

Θεέ που έχεις ένα πλάνο. Ένα μεγάλο σχέδιο.

Για πες τώρα στ' αγόρι πόσο κοστίζει τούτο,
που επιτρέπει να δολοφονούνται μαμάδες και
μαμμάδες
και να ξεμένουν τα παιδιά μοναχά στον κόσμο.
Να ξεμένουν ολομόναχα.

Θεέ δες το τώρα το αγόρι που πεθαίνει.

ΜΗΝ ΤΟΛΜΗΣΕΙΣ

να στρέψεις το βλέμμα.

Δες τα παιδιά που πεθαίνουν.
Εσύ τα σκότωσες.
Εσύ τα παράτησες έτσι να πνιγούνε στο πέλαγος.

Εσύ φταις

Εσύ

Ε Σ Υ

Στρέφει τ' αγόρι το βλέμμα ψηλά
και ετοιμάζει μια προσευχή
να στείλει στον Θεό του.

Μα κοντοστέκεται.

Ποιον Θεό;

Ο Θεός του βρίσκεται νεκρός
ανάμεσα στα συντρίμια
μ' έναν ατσαλένιο πάσσαλο στο μάτι
και μια σφαίρα στην καρδιά.

Ο Θεός του είναι νεκρός.